

ΕΠΕΑΕΚ 2
ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΜΕΤΡΟ 4.1 - ΕΝΕΡΓΕΙΑ 4.1.1
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ 4.1.1.β

ΕΡΓΟ "ΚΑΛΙΡΡΟΗ"

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΚΟΥΪΜΤΖΗ

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την Οπτική του Φύλου

Επιμέλεια Έκδοσης

Βασιλική Δεληγιάννη-Κουϊμτζή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2000-2006 (ΕΠΕΑΕΚ 2)
Άξονας 4, Μέτρο 4.1, Ενέργεια 4.1.1, Κατηγορία Πράξης 4.1.1.Β

ΕΡΓΟ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ

“Πρωθώντας την ισότητα των φύλων κατά τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: Δράσεις συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού με την οπτική του φύλου”

ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Επιστημονικώς Υπεύθυνη: Β. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ - ΚΟΥΪΜΤΖΗ

ΔΡΑΣΗ

“Πιλοτική & Διευρυμένη Εφαρμογή Προγραμμάτων ΣΕΠ με την οπτική του φύλου”

Υπεύθυνες δράσης: Α. ΣΤΟΓΙΑΝΝΙΔΟΥ - Ε. ΣΥΓΚΟΛΛΙΤΟΥ

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την Οπτική του Φύλου

Συντακτική Ομάδα

Χ. Αθανασιάδου, Αικ. Δαλακούρα, Α. Ευκλείδη,
Σ. Ζιώγου - Καραστεργίου, Ε. Κουϊμτζή, Κ. Μπονίδης,
Μ. Παπαθανασίου, Α. Στογιαννίδου, Ε. Συγκολλίτου,
Ε. Σκούρα-Βαρνάβα, Λ. Φρόση

Περιεχόμενα

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	5
Θεματική καλής πρακτικής: «Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»	5
Άσκηση ευαισθητοποίησης 4.8 «Οι δουλειές του σπιτιού»	5
Επίσκεψη σε χώρο εργασίας: Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων	7
Ημερίδα Γονέων με θέμα: «Γονείς και εκπαιδευτικές επιλογές αγοριών-κοριτσιών»	8
Ημέρα σπουδών / σταδιοδρομίας	10
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	13
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Ηπείρου	21
Θεματική καλών πρακτικών: Η επίδραση της οικογένειας και του σχολείου στις μορφωτικές και επαγγελματικές επιλογές αγοριών και κοριτσιών	21
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Θεσσαλίας	27
Θεματική 1: Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	27
Θεματική 2: Στερεότυπα και διακρίσεις φύλου	32
Καλή πρακτική προγράμματος ΣΕΠ Περιφέρεια Αττικής	37
Θεματική: Τα επαγγέλματα με την οπτική του φύλου	37
Α. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων - κηδεμόνων & εκπροσώπων τοπικής κοινωνίας	37
Καλή πρακτική προγράμματος ΣΕΠ Περιφέρεια Αττικής	39
Θεματική: Τα επαγγέλματα με την οπτική του φύλου	39
Α. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων - κηδεμόνων & εκπροσώπων τοπικής κοινωνίας	39
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Αττικής	47
Προτεινόμενες καλές πρακτικές ως ολοκληρωμένα προγράμματα ΣΕΠ	47
1ο Πρόγραμμα	47
2ο Πρόγραμμα	50

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου	
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου _____	53
Επίσκεψη σε χώρο εργασίας: Ταχυδρομείο Εύδηλου Ικαρίας _____	53
Ημερίδα γονέων στο γυμνάσιο Σχοινούσας _____	58
Φύλλο Εργασίας 1 _____	63
Φύλλο Εργασίας 2 _____	64
Σκετς 1 _____	65
Σκετς 2 _____	66
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου	
Περιφέρεια Πελοποννήσου _____	67
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου	
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας _____	71
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου	
Νομός Δωδεκανήσου _____	75
Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου	
Περιφέρεια Κρήτης _____	79
Πρότυπο Πρόγραμμα I: _____	80
Θεματική: Συμφιλίωση ρόλων εργασίας και οικογένειας _____	80
A. Δράση σχολικών εφαρμογών _____	80
Πρότυπο πρόγραμμα II: _____	83
Θεματική: Διαφορές στην επιλογή σπουδών από αγόρια και κορίτσια _____	83

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης

Θεματική καλής πρακτικής: «Συμφιλίωση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής»

Οι δραστηριότητες που προτείνονται ως Καλές Πρακτικές στην Περιφέρειά της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κινήθηκαν γύρω από τη Θεματική: *ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ*. Επιλέχτηκαν με κριτήριο το ενδιαφέρον που προκλήθηκε από την υλοποίησή τους, την καινοτομία στις επιλογές που έκαναν τα Στελέχη ΣΕΠ, τον αποτελεσματικό συνδυασμό και την αξιοποίηση μέσων, μεθόδων, τεχνικών και συνεργατών, καθώς και την επιτυχία που καταγράψαμε ότι σημειώθηκε από την εφαρμογή τους σε σχέση με τους στόχους του Προγράμματος ΣΕΠ.

Με βάση τις επιλεγμένες δραστηριότητες, συνθέσαμε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που θα μπορούσε να υλοποιηθεί με τη θεματική αυτή και το οποίο περιγράφουμε παρακάτω:

Γενικός στόχος του προγράμματος:

- Να ευαισθητοποιηθούν οι συμμετέχοντες (μαθητές/ μαθήτριες και γονείς, εκπαιδευτικοί) απέναντι στους πολλαπλούς ρόλους που καλούνται να διαδραματίσουν σήμερα οι άνδρες και οι γυναίκες ως εργαζόμενοι/ες, ως σύζυγοι και ως γονείς.
- Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη διεύρυνσης της ανδρικής ταυτότητας και να καταλάβουν την ανάγκη για ισότιμη συμμετοχή κι ανάληψη ευθυνών στο χώρο του σπιτιού και της οικογένειας
- Να υποστηρίξει ευέλικτες επιλογές σπουδών κι επαγγελμάτων που να επιτρέπουν και στα δύο φύλα τη συμφιλίωση οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων

Άσκηση ευαισθητοποίησης 4.8 «Οι δουλειές του σπιτιού»

Υλοποιήθηκε από τον κ. Παπαντωνίου στη Σμίνθη, ένα ορεινό χωριό του Ν. Ξάνθης όπου κατοικούν Πομάκοι

- **Σκεπτικό σχεδιασμού της δραστηριότητας**
- Επιλογή του συγκεκριμένου χωριού της μειονότητας (ιδιαίτερα στερεοτυπικό περιβάλλον).

- Για τα πομακόπαιδα τα θέματα ισότητας αποτελούν «ταμπού»
- Μετά την υλοποίηση της συγκεκριμένης άσκησης στο σχολείο, προχώρησαν σε μια ενεργή μεταβίβαση στάσεων που αποκτώνται στο χώρο του σχολείου στο χώρο του σπιτιού
- **Επιμέρους στόχοι της δραστηριότητας**
 - Η διερεύνηση των στάσεων των παιδιών γύρω από τις δουλειές του σπιτιού
 - Η αλλαγή των αντιλήψεων γύρω από το μοίρασμα των δουλειών του σπιτιού που αναλαμβάνουν γυναίκες άνδρες στο σπίτι
 - Η μεταφορά προς το οικογενειακό περιβάλλον κάποιων διαφορετικών αντιλήψεων και στάσεων γύρω από την κατανομή των οικιακών εργασιών
- **Διαδικασία οργάνωσης**
 - Έγινε σύμφωνα με το Μοντέλο Δράσεων
- **Στάδια υλοποίησης**
 - Αρχική χρήση του φύλλου εργασίας με τον πίνακα Οι δουλειές του σπιτιού. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες. Το συμπλήρωσαν ομαδικά, το διάβασαν στην τάξη και το σχολίασαν. Το προσάρμοσαν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εργασιών που κάνουν οι κάτοικοι των χωριών αυτών. Έκαναν ανταλλαγή ρόλων σε παιγνίδι προσομοίωσης: ποιες δουλειές θα έκαναν, πόσο πρόθυμα, πόσο χρόνο θα τους έπαιρνε, αν είχαν το αντίθετο φύλο. Έγινε ζωηρή συζήτηση. Ο καθηγητής ΣΕΠ τους πρότεινε να διαλέξουν μια δουλειά του αντίθετου φύλου με την οποία δεν ασχολούνται συνήθως και να την κάνουν στο σπίτι τους και στο επόμενο μάθημα ΣΕΠ να περιγράψουν τι έκαναν και πώς ένιωσαν αλλά και πώς αντέδρασαν τα άλλα μέλη της οικογένειας βλέποντάς τους να κάνουν αυτή τη δουλειά.
- **Μέθοδος**
 - Βιωματική, εργασία σε ομάδες, προσομοίωση συζήτηση κι ανταλλαγή απόψεων, μεταφορά σε ρεαλιστικό περιβάλλον
- **Υλικά**
 - το Φύλλο Εργασίας της Άσκησης 4.8 Οι δουλειές του σπιτιού
- **Απολογισμός: Θετικά και αρνητικά σημεία**
 - **Θετικά:** Γενικά λειτούργησε θετικά, αν λάβουμε υπόψη την ιδιαίτερη πολιτισμική και θρησκευτική πραγματικότητα και τα στερεότυπα της μειονότητας, μέσα στην οποία έχουν μεγαλώσει τα παιδιά αυτά και που καθορίζει δραματικά και ανελαστικά την κοινωνικοποίηση και τα υφιστάμενα στερεότυπα.

- **Αρνητικά:** Αντιστάσεις (περισσότερες ίσως απ' ό,τι θα είχαν άλλα παιδιά) κυρίως στο να μεταφέρουν στο σπίτι το τελευταίο κομμάτι της άσκησης

Επίσκεψη σε χώρο εργασίας: Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων

Υλοποιήθηκε από την κ. Καρανάσιου στην Καβάλα

- **Σκεπτικό σχεδιασμού της δραστηριότητας**
 - Επιλογή μεγάλης βιομηχανικής μονάδας (δευτερογενής τομέας της οικονομίας) σε τοπικό επίπεδο που απασχολεί πολλούς εργαζόμενους κυρίως, όμως, άντρες.
 - Ύπαρξη πολλών τμημάτων και ειδικοτήτων στο εργασιακό αυτό περιβάλλον
- **Επιμέρους στόχοι**
 - Η διερεύνηση της εργασιακής πραγματικότητας σε σχέση με τα επαγγέλματα και τις θέσεις στην ιεραρχία που κατέχουν οι γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες
 - Η καταγραφή των απόψεων των εργοδοτών σχετικά με την απόδοση των γυναικών σε σχέση με των αντρών
 - Να δουν τα παιδιά πώς δουλεύει μια τόσο μεγάλη βιομηχανική μονάδα, τις ειδικότητες, τα προσόντα, τις απαιτήσεις και το φύλο των εργαζομένων σε κάθε τμήμα
 - Να διενεργήσουν συνεντεύξεις από άντρες και γυναίκες για το πώς συνδυάζουν τις οικογενειακές και εργασιακές τους υποχρεώσεις
- **Διαδικασία οργάνωσης**
- **Στάδια υλοποίησης**
 1. Προετοιμασία επίσκεψης από την τάξη/ Σύνταξη ερωτηματολογίου για τη συνέντευξη από εργαζομένους/ες
 2. Επίσκεψη/ Διενέργεια συνεντεύξεων / παρατήρηση-ξενάγηση στον εργασιακό χώρο
 3. Επεξεργασία σε επόμενη συνάντηση στην τάξη των δεδομένων που συνέλεξαν
 4. Αξιολόγηση κι απολογισμός της επίσκεψης
- **Μέθοδος**
 - Ενεργός εμπειρική μάθηση, χρήση τεχνικών παρατήρησης, εργασίας σε ομάδες, συνέντευξης

- **Υλικά**
- το ερωτηματολόγιο συνέντευξης που κατασκευάστηκε από τα παιδιά
- **Απολογισμός: Θετικά και αρνητικά σημεία**
- **Θετικά:** Γενικά λειτούργησε πολύ θετικά, διότι τα παιδιά προσέγγισαν μέσα από πραγματικά περιστατικά και παραδείγματα εργαζομένων, ανδρών και γυναικών, τις στερεοτυπικές διακρίσεις που υφίστανται οι γυναίκες στο εργασιακό περιβάλλον, τις δυσκολίες κατάληψης θέσεων σε ανδροκρατούμενους εργασιακούς χώρους, τα εμπόδια και τις προκαταλήψεις κατά την κατάληψη ιεραρχικά υψηλότερων θέσεων εργασίας, την απροθυμία του οικογενειακού περιβάλλοντος να στηρίξει γυναίκες που επιθυμούν να κάνουν καριέρα κι όχι απλώς να βρουν μια δουλειά για να ενισχύσουν το οικογενειακό εισόδημα.
- **Αρνητικά:** Τα παιδιά αποθαρρύνθηκαν λίγο, ειδικά τα κορίτσια, καθώς διαπίστωσαν ότι οι εργοδότες είναι απρόθυμοι να προωθήσουν γυναίκες σε ανώτερες ιεραρχικά θέσεις, όπως επίσης κι ότι οι παραδοσιακά ανδροκρατούμενοι χώροι εργασίας είναι δύσκολο να «σπάσουν».

Ημερίδα Γονέων με θέμα: «Γονείς και εκπαιδευτικές επιλογές αγοριών-κοριτσιών»

Η Ημερίδα υλοποιήθηκε στο Διδυμότειχο από την κ. Αμπατζίδου

- **Σκεπτικό σχεδιασμού της δραστηριότητας**
- Ο αρχικός σχεδιασμός της δραστηριότητας ήταν η παρουσίαση του ρόλου της ταυτότητας των φύλων και της κοινωνικοποίησης στις επιλογές σπουδών αγοριών και κοριτσιών. Ωστόσο, ενώ η πρώτη εισήγηση παρουσίασε το θέμα αναλυτικά, κατά τη διάρκεια της δεύτερης εισήγησης ο βασικός προβληματισμός που προέκυψε από τη συζήτηση, φάνηκε πως ήταν η αγωνία των γονέων (συμμετείχαν περισσότερες μητέρες αλλά και αρκετοί πατέρες) για την ανάληψη πολλαπλών ρόλων από τα κορίτσια στην ενήλικη ζωή και το πώς θα καταφέρουν να συμφιλιώσουν την οικογενειακή με μια απαιτητική επαγγελματική ζωή. Έτσι, η εισήγηση που είχε αρχικά σχεδιαστεί προς την κατεύθυνση της άρσης των στερεοτύπων κατά το στάδιο που οι γονείς (προσπαθούν) να επηρεάσουν τις εκπαιδευτικές επιλογές των νεαρών μαθητριών και μαθητών, οδηγήθηκε στο κείμενο ζήτημα του πώς πρέπει να καταμερίζονται οι δουλειές του σπιτιού καθώς και τα δύο φύλα σήμερα εργάζονται και μάλιστα, συχνά, σε δουλειές καριέρας.

- **Επιμέρους στόχοι**

- Αρχικά,**

- η ενημέρωση κι ευαισθητοποίηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού γονέων γύρω από το πώς μπορούν να βοηθήσουν και να ενισχύσουν τις επιλογές σπουδών των παιδιών τους, άσχετα με το φύλο τους αλλά σύμφωνα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους
 - να αρθεί η ασυνείδητη ώθηση εκ μέρους των γονέων προς τα παιδιά να κάνουν στερεοτυπικές επιλογές σπουδών κι επαγγέλματος

- Στη συνέχεια**

- να ευαισθητοποιηθούν (οι γονείς) και να συνειδητοποιήσουν ενεργά στερεότυπα στο πλαίσιο της οικογένειας σε σχέση με την κατανομή των οικιακών εργασιών αλλά και τον ρόλο φροντίδας, που οι γυναίκες θεωρούν ότι είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ταυτότητας τους
 - πώς να απενεχοποιηθούν οι ίδιες στην προσπάθειά τους να συνδυάσουν τα πάντα: τον παραδοσιακό ρόλο της συζύγου-μητέρας-νοικοκυράς με τη δική τους επαγγελματική πορεία (όταν υπάρχει)
 - πώς να οριοθετήσουν τις οικιακές εργασίες, πώς να επιτύχουν μοίρασμα εργασιών, πώς να ξεφύγουν οι ίδιες από τα δικά τους στερεότυπα που αφορούν τον καταμερισμό των εργασιών του νοικοκυριού του οικιακού τους έργου
 - πώς να αλλάξουν το «συμβόλαιο» που από την αρχή του γάμου τους είχαν κάνει

- **Διαδικασία οργάνωσης**

- **Στάδια υλοποίησης**

1. **Προετοιμασία** της Ημερίδας με την επιλογή του θέματος και την αναζήτηση κατάλληλων εισηγητών. Τελικά επιλέχτηκαν δύο γυναίκες, με εξειδίκευση στα θέματα κοινωνικοποίησης και ΣΕΠ, μεταξύ αυτών και η υπεύθυνη της ΠΟΕ για τη διεξαγωγή προγραμμάτων ΣΕΠ-Φύλου στην περιφέρεια Αν Μακεδονίας και Θράκη
2. Κατασκευάστηκε αξιόλογο υλικό προβολής της Ημερίδας, αν και το στέλεχος ΣΕΠ δεν είχε μεγάλη εμπειρία στη διοργάνωση ανάλογων εκδηλώσεων
3. Έγινε μεγάλη προσπάθεια να δοθεί δημοσιότητα μέσω των τοπικών εφημερίδων και ραδιοφωνικών σταθμών, εκτός από την αξιοποίηση του δικτύου των εκπαιδευτικών και των συλλόγων γονέων των σχολείων της περιοχής
4. **Υλοποίηση** της Ημερίδας με επιτυχία (παρευρέθησαν συνολικά 57 άτομα,

(39 γονείς και 18 εκπρόσωποι τοπικών φορέων, ο μεγαλύτερος αριθμός σε σχέση με όλα τα υπόλοιπα προγράμματα της Περιφέρειας)

- **Μέθοδος**
 - Ενεργός βιωματική προσέγγιση, χρήση τεχνικών εισήγησης, αντιστροφής ρόλων, ερωτήσεων-απαντήσεων, ανοιχτή συζήτηση
- **Υλικά**
 - το ερωτηματολόγιο συνέντευξης που κατασκευάστηκε από τα παιδιά
- **Απολογισμός: Θετικά και αρνητικά σημεία**
 - **Θετικά:** Γενικά, η Ημερίδα αυτή λειτούργησε πολύ θετικά, διότι έγινε παρέμβαση σε επίπεδο: γνώσεων και στάσεων. Πολύ θετική εκτιμήθηκε η ευέλικτη στροφή προς την θεματική που έφεραν οι ίδιοι οι γονείς προς συζήτηση, κάτι που άλλαξε μεν τον αρχικό σχεδιασμό της Ημερίδας, αλλά οδήγησε σε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και βιωματική προσέγγιση και γόνιμο προβληματισμό ως πρώτο βήμα για την άρση των στερεοτύπων.
 - **Αρνητικό:** δεν υπήρχε δομημένη αξιολόγηση (πχ με έντυπο) αλλά έγινε αυτοξιολόγηση από το στέλεχος ΣΕΠ σε συνεργασία με τις εισηγήτριες.

Ημέρα σπουδών / σταδιοδρομίας

Υλοποιήθηκε στην Καβάλα από την κ. Φλούδα

- **Σκεπτικό σχεδιασμού της δραστηριότητας**
 - Ο σχεδιασμός της δραστηριότητας περιελάμβανε τον συνδυασμό της δουλειάς των παιδιών με την κατάθεση εμπειρίας επαγγελματιών γύρω από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις που επικρατούν στα Σώματα Ασφαλείας.
- **Επιμέρους στόχοι**
 - η συνειδητοποίηση ότι η ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ζωή προϋποθέτει τη διαμόρφωση νέων ρόλων των φύλων, όχι μόνον στην εργασία αλλά κυρίως στην οικογένεια.
 - η άρση του στερεοτύπου που υπαγορεύει στα κορίτσια να κάνουν επιλογές σπουδών με κριτήριο τη δημιουργία και τη μελλοντική φροντίδα της οικογένειας, ενώ τα αγόρια έχουν ως αποκλειστικό κριτήριο τις δυνατότητες ή και τα ενδιαφέροντά τους
 - να συνειδητοποιήσουν ότι αγόρια και κορίτσια συχνά επιλέγουν σπουδές με βάση παραδοσιακούς ρόλους, όπως τους έχουν μάθει μέσα από την οικογένεια αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο κι όχι με κριτήριο την

εξισορρόπηση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή

- να καλλιεργηθούν ενεργητικές μέθοδοι μάθησης μέσω της εργασίας σε ομάδες
- να διαδοθεί στη σχολική κοινότητα η δουλειά των παιδιών στην τάξη
- να αποκτήσουν δεξιότητες παρουσίασης δουλειάς που έχει ήδη γίνει στην τάξη

- **Διαδικασία οργάνωσης**

- **Στάδια υλοποίησης**

1. **Προετοιμασία** της Ημέρας Σπουδών/Σταδιοδρομίας με την επιλογή της άσκησης 3.1 Συζήτηση σε Κύκλο και την αναζήτηση κατάλληλων εισηγητών προκειμένου να μιλήσουν για το αν υπάρχουν στερεότυπα στο επάγγελμα που ασκούν.
2. **Υλοποίηση** της Ημέρας Σπουδών/Σταδιοδρομίας με 2 επιπλέον Τμήματα του σχολείου, εκτός από το Τμήμα που συμμετείχε στο Πρόγραμμα. Τελικά επιλέχτηκαν δύο άτομα από τα Σώματα Ασφαλείας, για να μιλήσουν και να μοιραστούν την εμπειρία τους με τους μαθητές/τριες για το πώς οι ίδιοι και οι γυναίκες συναδέλφοι τους επέλεξαν τη δουλειά τους, τι συνθήκες εργασίας αντιμετωπίζουν, αλλά και πώς καταφέρνουν να ισορροπούν τις απαιτήσεις του επαγγέλματος με την οικογενειακή τους ζωή. Ακολούθησε συζήτηση, έγιναν ερωτήσεις και παρουσιάστηκε στην ολομέλεια η άσκηση που είχαν δουλέψει τα παιδιά στην τάξη.
3. **Ποιοτική μετα-αξιολόγηση** μέσα από συζήτηση τόσο με τα παιδιά και τους καλεσμένους επαγγελματίες, όσο και με την Υπεύθυνη της ΠΟΕ

- **Μέθοδος**

- Ενεργός βιωματική προσέγγιση, χρήση τεχνικών εισήγησης, ερωτήσεων-απαντήσεων, ανοιχτής συζήτησης

- **Υλικά**

- Εισηγήσεις των επαγγελματιών, φύλλο με τις απαντήσεις των παιδιών από την άσκηση ευαισθητοποίησης

- **Απολογισμός: Θετικά και αρνητικά σημεία**

- **Θετικά:** Γενικά λειτούργησε θετικά η ενημέρωση και κυρίως η συζήτηση που έγινε με τους επαγγελματίες των Σωμάτων Ασφαλείας, οι οποίοι, αν και άντρες, κατάφεραν να επισημάνουν τις δυσκολίες των γυναικών συναδέλφων τους. Ωστόσο, το πιο ενδιαφέρον σημείο ήταν ότι οι ίδιοι

αναγνώρισαν δικά τους στερεότυπα και μοιράστηκαν με τα παιδιά το πέρασμά τους από τη συνειδητοποίηση αυτή στην αναγνώριση του ότι πρέπει να γίνουν αλλαγές στάσεων κι αντιλήψεων προκειμένου να διευκολυνθούν οι γυναίκες στην επαγγελματική τους πορεία.

- **Αρνητικά:** Θα έπρεπε να έχουν προσκληθεί ένας άντρας και μια γυναίκα που εργάζονται σε Σώματα Ασφαλείας, ώστε να υπάρξει καλύτερος διάλογος και κατάθεση εμπειριών και των δύο φύλων. Επίσης, καλό θα ήταν να υπάρξει ένας πιο δομημένος τρόπος αξιολόγησης της δραστηριότητας (πχ, Φύλλο Αξιολόγησης), ώστε να καταγραφούν και πιθανόν να συζητηθούν σε δεύτερο χρόνο η εμπειρία των παιδιών από τη συνάντηση με τους επαγγελματίες.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΕΠ: Απευθυνόμενοι και στα δύο φύλα, επιδιώκουμε τη διεύρυνση των παραδοσιακών ταυτοτήτων φύλου και τη διαμόρφωση της σχέσης τους με την επιλογή του επαγγέλματος και την αγορά εργασίας.

Δραστηριότητες:

A. Ασκήσεις Ευαισθητοποίησης

Θεματική: ο ρόλος των φυλετικών στερεοτύπων στην ερμηνεία των συνομιλιών των άλλων ανθρώπων.

Δεδομένα - Στόχος

Η ισχύς των φυλετικών στερεοτύπων είναι έκδηλη στην καθημερινότητα του ατόμου, καθώς, βάσει αυτών, επηρεάζονται διαμορφώνονται και ερμηνεύονται, σε μεγάλο βαθμό, στάσεις, αξίες, αντιλήψεις και συμπεριφορές. Ξεκινώντας από την παραδοχή αυτή στόχος ήταν να συνειδητοποιήσουν αφενός τα παιδιά τη δύναμη των φυλετικών στερεοτύπων στην ερμηνεία των λεγομένων άλλων ατόμων και αφετέρου το πώς η διαδικασία της κοινωνικοποίησης ενισχύει και εδραιώνει φυλετικά στερεοτυπικές πεποιθήσεις.

Περιγραφή Μεθόδου

Είχε προηγηθεί μια συζήτηση με τα παιδιά στην τάξη, σχετικά με την έννοια της φροντίδας, τι αυτή εμπεριέχει, πώς επηρεάζεται από τα φυλετικά στερεότυπα αλλά και πώς, μέσω της κοινωνικοποίησης στο οικογενειακό πλαίσιο, η φροντίδα συνδέεται κυρίως με τη γυναικεία ταυτότητα. Στη διάρκεια της συζήτησης αυτής ζητήθηκε από τα παιδιά να βρουν και να αναφέρουν κάποιες ισχύουσες και κρατούσες φυλετικά στερεοτυπικές πεποιθήσεις που πιθανά να υιοθετούνται από τον οικογενειακό τους περίγυρο σχετικά με τις δεξιότητες φροντίδας (π.χ. ότι το άλλαγμα των μωρών είναι καθαρά γυναικεία υπόθεση ή ότι η μητέρα είναι υπεύθυνη για την σχολική προετοιμασία των παιδιών). Τη συγκεκριμένη μέρα 2 παιδιά κλήθηκαν να παίξουν το διάλογο 2 προσώπων που είναι και οι 2 εργαζόμενοι/ες και μοιράζονται τη φροντίδα των παιδιών από κοινού. Το θέμα συζήτησης ήταν το ποιος/α θα συνοδέψει το παιδί στον γιατρό. Κατόπιν ζητή-

θηκε από τους υπόλοιπους μαθητές/τριες να μαντέψουν ποιος από τους δύο είναι άνδρας και ποια είναι γυναίκα, δικαιολογώντας τις απαντήσεις τους. Βάσει των απαντήσεων των μαθητών, που σε μεγάλο βαθμό ήταν επηρεασμένες από φυλετικά στερεοτυπικές πεποιθήσεις, ακολούθησε συζήτηση γύρω από τους εξής άξονες: ποιες ήταν οι λέξεις/φράσεις/νοήματα που τους βοήθησαν στο να ταυτοποιήσουν φυλετικά τα 2 συνομιλούντα άτομα, σε ποιο βαθμό οι ιδέες τους επηρεάζονταν από προσωπικά βιώματα στο οικογενειακό πλαίσιο, ποιον από τους 2 ρόλους θα επέλεγαν για τον εαυτό τους και γιατί.

Συμπεράσματα

Στο τέλος της συζήτησης εξήχθησαν τα εξής συμπεράσματα:

- A. ο τρόπος με τον οποίο αντιδρούμε σε καταστάσεις και ερμηνεύουμε συμπεριφορές ή συνομιλίες επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από εδραιωμένα φυλετικά στερεότυπα.
- B. μέσω της κοινωνικοποίησης καλλιεργούνται και εδραιώνονται συγκεκριμένα πρότυπα συμπεριφοράς για τα 2 φύλα
- Γ. η έννοια της φροντίδας θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος και της ανδρικής ταυτότητας

Αποτελέσματα

Η διαδικασία ήταν ιδιαίτερα ευχάριστη για τα παιδιά, τα οποία ανέλαβαν ενεργητικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια της, τόσο με το παιχνίδι ρόλων όσο και με τη συζήτηση. Η δύναμη των φυλετικών στερεοτύπων έγινε έντονα αντιληπτή από τα παιδιά μέσα από τη βιωματική αυτή προσέγγιση ενώ ταυτόχρονα εντύπωση προκάλεσε το πόσο το οικογενειακό πλαίσιο και οι κοινωνικοποιητικές του πρακτικές μπορούν να επηρεάσουν τον/ την καθένα/μία στον τρόπο σκέψης και ερμηνείας τόσο του λόγου όσο και των συμπεριφορών άλλων ατόμων.

B. Ημερίδα Γονέων

Θεματική: Ο ρόλος της οικογένειας στην μετάδοση και καλλιέργεια φυλετικών στερεοτύπων

Στόχοι

- 1. Η ευαισθητοποίηση των γονέων στο πώς οι συμπεριφορές και οι προσδοκίες τους μπορούν να επηρεάζονται από φυλετικά στερεοτυπικές πεποιθήσεις

2. Η συνειδητοποίηση ότι οι δικές τους συμπεριφορές και προσδοκίες επηρεάζουν αυτές των παιδιών τους.
3. Η έννοια της φροντίδας ως στοιχείο τόσο της ανδρικής όσο και της γυναικείας ταυτότητας.

Μέθοδος

Η Ημερίδα περιλάμβανε τόσο θεωρητικές εισηγήσεις από προσκεκλημένους/ες επιστήμονες (ψυχολόγο και κοινωνιολόγο) όσο και παρουσίαση από τα παιδιά ενός μικρού θεατρικού με βάση το διάλογο που είχε παιχθεί στην τάξη στα πλαίσια της άσκησης ευαισθητοποίησης.

Αρχικά τα παιδιά παρουσίασαν το διάλογο των 2 ατόμων, με τον άντρα να αναλαμβάνει το ρόλο του φροντιστή και στη συνέχεια τον ίδιο διάλογο με τη γυναίκα να αναλαμβάνει το ρόλο αυτό. Ζητήθηκε από τους γονείς να σχολιάσουν τους 2 διαλόγους, και να δηλώσουν ποιον από τους 2 ρόλους θα αναλάμβαναν οι ίδιοι και γιατί. Μέσα από τη συζήτηση αυτή εξήχθησαν κάποια γενικά συμπεράσματα για την ισχύ των φυλετικών στερεοτύπων και ακολούθως πραγματοποιήθηκε η εισήγηση από την ψυχολόγο η οποία αφορούσε στους πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους οι φυλετικά στερεοτυπικές αντιλήψεις μπορούν να επηρεάζουν τη στάση και τη συμπεριφορά των γονέων απέναντι στα παιδιά αλλά και τις προσδοκίες τους από αυτά για την εξέλιξη τόσο της επαγγελματικής όσο και της προσωπικής τους ζωής.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μια εισήγηση από τον προσκεκλημένο κοινωνιολόγο σχετικά στους πολλαπλούς ρόλους που καλούνται να διαδραματίσουν σήμερα οι άνδρες και οι γυναίκες, ως εργαζόμενοι/ες, ως σύζυγοι και ως γονείς και πώς μπορεί η έννοια της φροντίδας να αποτελέσει τμήμα τόσο της ανδρικής όσο και της γυναικείας ταυτότητας.

Συμπεράσματα

Η συμμετοχή των παραβρισκόμενων ήταν ιδιαίτερα ενεργή. Τόσο η συζήτηση όσο και οι εισηγήσεις των προσκεκλημένων βοήθησαν στο να εξαχθούν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- A. η καθημερινότητα βρίθει μηνυμάτων, τόσο λεκτικών όσο και μη λεκτικών, μέσω των οποίων οι γονείς και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον μεταδίδουν φυλετικά στερεοτυπικές αντιλήψεις στα παιδιά και αναμένουν, αντίστοιχα, από αυτά ανάλογες συμπεριφορές.
- B. η ισχύς των φυλετικών στερεοτύπων είναι τόσο έντονη ώστε ένα μεγάλο

μέρος του κοινωνικού κόσμου και των διαπροσωπικών σχέσεων ερμηνεύεται επηρεαζόμενο και από αυτά

- Γ. η φροντίδα περικλείει πολλές επιμέρους έννοιες οι οποίες μπορεί να αποτελέσουν, πέρα από τη γυναικεία, και τμήμα μιας διευρυμένης ανδρικής ταυτότητας

Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια της Ημερίδας ακούστηκαν διάφορες απόψεις, άλλοτε περισσότερο διαλλακτικές άλλοτε πιο άκαμπτες, τόσο από γονείς όσο και από εκπαιδευτικούς που παραβρίσκονταν. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό ήταν το γεγονός ότι ενώ αρχικά οι παραβρισκόμενοι ήταν διστακτικοί στο να εκφράσουν προσωπικές θέσεις και απόψεις, γεγονός το οποίο αργότερα μεταστράφηκε, με τη βοήθεια και των προσκεκλημένων ομιλητών. Επίσης, θεωρήθηκε σημαντικό το ότι στην πορεία της Ημερίδας οι γονείς ανέφεραν όλο και συχνότερα παραδείγματα από την καθημερινότητά τους που στηρίζουν τη θέση ότι μέσα στο οικογενειακό πλαίσιο μεταφέρονται και μεταδίδονται φυλετικά στερεοτυπικές πεποιθήσεις. Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, θεωρήθηκε ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι ακούστηκαν διαφορετικές απόψεις και επιχειρήματα, δόθηκαν νέα ερεθίσματα για σκέψη και συλλογισμό.

Γ. Ημέρα Σπουδών και Σταδιοδρομίας

Θεματική: Ο καταμερισμός των ρόλων με κριτήριο το φύλο στα πλαίσια της άσκησης των επαγγελματιών στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα

Στόχοι

- A. Να ενημερωθούν για τον παράγοντα φύλο και τον τρόπο που αυτός επηρεάζει τη στελέχωση, την οργάνωση και τη διοίκηση των ιδιωτικών επιχειρήσεων.
- B. Να ενημερωθούν για τον παράγοντα φύλο και τον τρόπο που αυτός επηρεάζει τη στελέχωση, την οργάνωση και τη διοίκηση των δημοσίων οργανισμών/υπηρεσιών
- Γ. Να καταγραφούν οι παράγοντες που προσδιορίζουν τις διαδικασίες στελέχωσης, οργάνωσης και διοίκησης
- Δ. Να προβληματιστούν για πιθανές λύσεις που θα συμβάλλουν στην άρση των παραδοσιακών στερεότυπων στον εργασιακό τομέα.

Οργάνωση - Μέθοδος

1ος-2ος στόχος

Αποφασίστηκε για την πραγματοποίηση του πρώτου και του δεύτερου στόχου η συγκέντρωση, η καταγραφή, η ταξινόμηση, η στατιστική επεξεργασία και η παρουσίαση από ομάδες μαθητών των εξής δεδομένων: α) Της δομής μιας δημόσιας υπηρεσίας της περιοχής τους με έμφαση τόσο στη διοικητική ιεραρχία όσο και στον ποσοστιαίο καταμερισμό των δύο φύλων στα πλαίσιά της β) Της δομής μιας μεγάλης ιδιωτικής επιχείρησης της περιοχής τους με έμφαση τόσο στη διοικητική ιεραρχία όσο και στον ποσοστιαίο καταμερισμό των δύο φύλων στα πλαίσιά της γ) Της δομής ενός πανεπιστημιακού τμήματος της περιοχής τους με έμφαση τόσο στη διοικητική ιεραρχία όσο και στον ποσοστιαίο καταμερισμό των δύο φύλων στα πλαίσιά της. Με τη δειγματοληπτική αυτή παρουσίαση στοχεύσαμε στη συγκεκριμενοποίηση των τάσεων που διαφαίνονται.

3ος στόχος

Για την προσέγγιση του τρίτου στόχου αποφασίστηκε να παρουσιαστούν τα δεδομένα ημιδομημένων συνεντεύξεων με ερωτήματα σχετικά με τους λόγους παράγοντες που προσδιόρισαν τις διαδικασίες στελέχωσης, οργάνωσης και διοίκησης. Τις συνεντεύξεις έλαβαν οι μαθητές Ι. με τους προϊσταμένους α) της δημόσιας υπηρεσίας β) της ιδιωτικής επιχείρησης και γ) τον Πρόεδρο ή Κοσμήτορα του πανεπιστημιακού Τμήματος και ΙΙ με 2 εργαζομένους, έναν άνδρα και 1 γυναίκα α) της δημόσιας υπηρεσίας β) της ιδιωτικής επιχείρησης και γ) των μελών ΔΕΠ.

4ος στόχος

Μετά την παρουσίαση των συγκεντρωμένων και κατηγοριοποιημένων παραγόντων ακολούθησε συζήτηση για πιθανές λύσεις που θα μπορούσαν συμβάλουν στην άρση των παραδοσιακών στερεότυπων στον εργασιακό τομέα

Αποτελέσματα

Με τη συζήτηση δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις εμπλοκής όλων των μαθητών στο ζήτημα που τέθηκε, αφού το πρόβλημα θεωρήθηκε ότι τους αφορά ευθέως στο μέλλον. Πολλές από τις προτάσεις που διατυπώθηκαν για την άρση των προκαταλήψεων στον εργασιακό τομέα υπήρξαν επαναστατικές και ρηξικέλευθες, ενώ απορρίφθηκαν στρατηγικές μοιρολατρικής προσαρμογής στην υπάρχουσα κατάσταση. Διαπιστώθηκε όμως πως η γυναίκα εκ των πραγμάτων πρέπει να έχει περισσότερα ψυχικά και πνευματικά αποθέματα από τον άνδρα για να γίνει ανταγωνιστική σε μια ανδροκρατούμενη αγορά εργασίας. Η προσοχή μας λοιπόν επικεντρώθηκε στους τρόπους με τους οποίους θα αυξηθούν αυτά τα εφόδια που θα αποτρέψουν την υπηρεσιακή περιχαράκωση της γυναίκας.

Αξιολόγηση

Η συγκεκριμένη ημερίδα σπουδών υπήρξε πετυχημένη γιατί α) υιοθέτησε την στρατηγική της μη διαμεσολαβημένης απόκτησης της αναγκαίας γνώσης και αύξησε τα περιθώρια ανάληψης πρωτοβουλιών από τους μαθητές β) ενεργοποίησε τις δεξιότητές τους όπως η λήψη συνεντεύξεων ή η ηλεκτρονική επεξεργασία δεδομένων γ) συνέβαλε στην αναζήτηση λύσεων μέσα σε ρεαλιστικά πλαίσια.

Δ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Θεματική : «Οι γυναίκες μπορούν»: Γυναίκες σε μη «παραδοσιακά» επαγγέλματα -γυναίκες ερευνήτριες.

Στόχοι

1. Επαφή με την εργασιακή πραγματικότητα και καθημερινότητα γυναικών που εργάζονται σε μη «παραδοσιακά» επαγγέλματα -γυναίκες ερευνήτριες.
2. Έλεγχος και διαπίστωση των στερεοτύπων για την έμφυλη εργασιακή διαφοροποίηση/ιεράρχηση των γυναικών σε μη παραδοσιακά επαγγέλματα -το επάγγελμα της ερευνήτριας.
3. Πληροφόρηση για τις δυσκολίες της εργασιακής ένταξης, των επαγγελματικών συνθηκών και της επαγγελματικής εξέλιξης των γυναικών-ερευνητριών και της συμφιλίωσης εργασιακής και οικογενειακής ζωής.
4. Αναζήτηση «ζωντανών» παραδειγμάτων/μοντέλων γυναικών που αντιστέκονται σε παραδοσιακά, εργασιακά στερεότυπα.

Σχεδιασμός, οργάνωση και διεξαγωγή της επίσκεψης

Αποφασίσαμε η επίσκεψη να γίνει σε ένα γνωστό και μεγάλης σημασίας Ερευνητικό Ινστιτούτο της Θεσσαλονίκης, όπου εργάζονται άνδρες και γυναίκες σε διάφορους ερευνητικούς τομείς. Ο συγκεκριμένος χώρος εργασίας επιλέχθηκε γιατί α) ως Ερευνητικό Ινστιτούτο δεν αποτελεί «παραδοσιακό» εργασιακό χώρο για γυναίκες-εργαζόμενες, καθώς ο χώρος της έρευνας διεθνώς κυριαρχείται από άνδρες-ερευνητές και β) ειδικότερα, το αντικείμενο έρευνάς του εστιάζει στο χώρο των θετικών επιστημών (μηχανικής σεισμολογίας και κατασκευών), ο οποίος συνδέεται παραδοσιακά και σταθερά με το ανδρικό φύλο. Κατά αυτό τον τρόπο, η επίσκεψή μας αποτελούσε μία ενδιαφέρουσα ευκαιρία για τους/τις μαθητές/τριες να ενημερωθούν, τόσο για τις επαγγελματικές-ερευνητικές ανισότητες κατά φύλο, οι οποίες διαμορφώνονται στο συγκεκριμένο χώρο εργασίας, όσο, κυρίως, για τον

εντοπισμό συγκεκριμένων «παραδειγμάτων» - γυναικών/ερευνητριών που αντιστέκονται και ανατρέπουν τα κοινωνικά και εργασιακά στερεότυπα.

Πριν την υλοποίηση της επίσκεψης, έγινε η ανάλογη προετοιμασία με τους/τις μαθητές/τριες που περιλάμβανε α) σύντομη συζήτηση σχετικά με το χώρο της επίσκεψης (στοιχεία δομής, λειτουργίας και αντικειμένου του Ινστιτούτου), β) συζήτηση για το επάγγελμα του ερευνητή (υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα, πολυετείς σπουδές, διαστήματα κινητικότητας εκτός Ελλάδας, ασταθή ωράρια και απαιτητικές συνθήκες εργασίας) και γ) σύνταξη ερωτήσεων, τις οποίες θα απευθύναμε, κυρίως, στις γυναίκες-ερευνητριες για τη συγκέντρωση χρήσιμων πληροφοριών.

Κατά τη ημέρα της επίσκεψης, αφού έγινε μία ενημέρωση από το διευθυντή του Ινστιτούτου και μία σύντομη περιήγηση από ομάδα εργαζομένων στο χώρο, δόθηκε η ευκαιρία να συνομιλήσουν οι μαθητές/τριες με τους/τις εργαζόμενους/ες, να καταγραφούν οι συζητήσεις/απαντήσεις και να συλλεχθεί, έτσι, ενδιαφέρον, για τους στόχους της επίσκεψης, υλικό.

Μετά την επίσκεψη, διεξήχθη ανοιχτή συζήτηση μέσα στη σχολική τάξη, στα πλαίσια της οποίας, έγινε επεξεργασία των πληροφοριών που προέκυψαν από την επίσκεψη, οι μαθητές/τριες εξέφρασαν τις απόψεις και ιδέες τους και καταλήξαμε σε ορισμένα συμπεράσματα.

Συμπεράσματα

1. Ο χώρος της έρευνας παρουσιάζει έντονη έμφυλη διαφοροποίηση, καθώς η εκπροσώπηση των γυναικών-ερευνητριών είναι πολύ περιορισμένη.
2. Κοινωνικά στερεότυπα δυσκολεύουν και ματαιώνουν την επιθυμία και απόφαση των γυναικών για σταδιοδρομία στο χώρο της έρευνας, αν και διαθέτουν υψηλή ακαδημαϊκή εκπαίδευση και ικανότητες για επαγγελματική ανέλιξη σε απαιτητικά, μη παραδοσιακά επαγγέλματα.
3. Οι γυναίκες-ερευνητριες αντιμετωπίζουν προσωπικές και κοινωνικές συγκρούσεις και διλήμματα, όσον αφορά τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής τους ζωής, λόγω τω αυξημένων υποχρεώσεων και απαιτήσεων του συγκεκριμένου μη «γυναικείου» επαγγέλματος.
4. Λόγω αυτών των διλημάτων, είναι πολύ δύσκολο να επιδιώξουν απρόσκοπτα μία επιτυχημένη ερευνητική σταδιοδρομία.
5. Η ύπαρξη γυναικών-ερευνητριών που κατάφεραν να αντισταθούν σε στερεότυπες αντιλήψεις και πρακτικές, αποτελεί ενθαρρυντική απόδειξη και «παραδείγμα» ότι οι γυναίκες μπορούν να πετύχουν, παρά τις «παραδοσιακές» έμφυλες υποθέσεις και συμβάσεις.

Αξιολόγηση

Η επιλογή του συγκεκριμένου χώρου εργασίας - Ερευνητικό Ινστιτούτο-υπήρξε, ιδιαίτερα, επιτυχής, καθώς οι στόχοι που, αρχικά, ετέθησαν ικανοποιήθηκαν. Δόθηκε η ευκαιρία να ενημερωθούν οι μαθητές/τριες για το επάγγελμα του ερευνητή, να διαπιστώσουν οι ίδιοι/ες τις έμφυλες διακρίσεις που παρουσιάζονται έναντι των γυναικών-ερευνητριών (βλέποντας τον περιορισμένο αριθμό γυναικών-ερευνητριών) και να αναρωτηθούν για τις στερεότυπες αντιλήψεις και πρακτικές που διατηρούν και αναπαράγουν τη δεδομένη κατάσταση. Ωστόσο, πέρα από την επισήμανση των υπάρχουσών έμφυλων εργασιακών διακρίσεων, δόθηκε, κυρίως, η ευκαιρία να αναδειχθούν χρήσιμα «παραδείγματα» γυναικών-ερευνητριών που αντιστάθηκαν, κάνοντας μία μη παραδοσιακά «γυναικεία» επαγγελματική επιλογή, ξεπέρασαν τα συγκεκριμένα εμπόδια, και αποτελούν επιτυχημένες ερευνήτριες.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Ηπείρου

Θεματική καλών πρακτικών: Η επίδραση της οικογένειας και του σχολείου στις μορφωτικές και επαγγελματικές επιλογές αγοριών και κοριτσιών

ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΓΡΑΣΕΠ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ, Δ/ΝΣΗ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Περίληψη

Με βασικούς στόχους: α) να διερευνήσουμε τη σχέση μεταξύ μορφωτικών-επαγγελματικών επιλογών και οικογένειας- σχολείου β) να μελετήσουμε τη σημασία των κοινωνικών στερεοτύπων σε αυτές τις επιλογές γ) να εξετάσουμε τα προβλήματα που προκύπτουν από τη ταυτότητα του φύλου μας, που από αυτήν προκύπτει μια ασύνειδη αλλά ωστόσο έντονα και έντεχνα διαμορφωμένη έμφυλη ιδεολογία, οργανώσαμε ένα πρόγραμμα που στηρίχτηκε στη συμμετοχικότητα, την ενεργητική μάθηση, στο παίξιμο ρόλων/ παιχνίδι, στην έρευνα και σε βιωματικά εργαστήρια.

Σε όλη μας τη διαδρομή είχαμε ως βάση και όχημα την ταινία Billy Eliot, που αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη στις αναζητήσεις μας

1. Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή του θέματος ήταν συνάρτηση δύο παραγόντων:

- A. Η εμπειρία της προηγούμενης σχολικής χρονιάς (2004-2005) μέσα από μια μικρή έρευνα, ως παραδοτέο της επιμόρφωσής μας, μας ανάδειξε ένα πολύ σημαντικό ζήτημα: Οι μορφωτικές και κατ' επέκταση επαγγελματικές επιλογές δεν είναι ελεύθερες αλλά επηρεάζονται κυρίως από την ταυτότητα φύλου και τις προσδοκίες των γονέων.
- B. Το σχολείο, ένας χώρος έντονων ανισοτήτων με κριτήριο τον παράγοντα φύλο, μας έδινε τη δυνατότητα να διερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο και αυτό εμπλέκεται στις μορφωτικές-επαγγελματικές επιλογές των μαθητών/τριών.

2. Εκπαιδευτικοί στόχοι

Ταξινομήσαμε τους εκπαιδευτικούς στόχους του προγράμματος σε τρεις κατηγορίες: Γνωστικούς, ψυχοκινητικούς και συναισθηματικούς.

- **Γνωστικοί**
 - Θεωρητική προσέγγιση, μέσω βιβλιογραφίας, τύπου, internet, του θέματος: Ταυτότητα φύλου και έμφυλη ιδεολογία
 - Απομυθοποίηση του διαχωρισμού των επαγγελμάτων σε «ανδρικά» και «γυναικεία»
 - Εξοικείωση των μαθητών με την επιστημονική μεθοδολογία και έρευνα (παρατήρηση, καταγραφή, ερωτηματολόγια)
 - Κατανόηση της σημασίας των κοινωνικών στερεοτύπων, κυρίως από τις αρνητικές τους επιπτώσεις.
- **Συναισθηματικοί**
 - Βιωματική ανάμειξη στα ζητήματα: στερεότυπα, έμφυλη ιδεολογία, «ανδρικά» και «γυναικεία» επαγγέλματα
 - Ατομική και ομαδική έκφραση ως προς τα ερευνούμενα ζητήματα μέσω των τεχνών (θέατρο, μουσική, σινεμά, λογοτεχνία)
- **Ψυχοκινητικοί**
 - Ομαδική συνεργασία. Ανάλυση πεδίων ευθύνης
 - Συμμετοχικότητα και αμοιβαία εμπιστοσύνη αγοριών και κοριτσιών
 - Δημιουργική παρεμβατική δράση και ανάληψη πρωτοβουλιών
 - Επαναπροσδιορισμός και πιθανή αλλαγή συμπεριφοράς- στάσης ζωής ως προς το φύλο μας. Ναι στη διαφορετικότητα. Όχι στην ανισότητα

3. Μέθοδοι υλοποίησης

Στοχεύοντας στη συμμετοχική, βιωματική, ενεργή μάθηση μέσω της της καθοδηγούμενης ή προσωπικής και ομαδικής ανακάλυψης, οι επιλεγμένες, κατά δραστηριότητα, μέθοδοι για την υλοποίηση του προγράμματος, ήταν:

- Η μέθοδος project (ατομική και βιωματική - συναισθηματική εμπλοκή των μαθητών, παραγωγή προσωπικής-ομαδικής δημιουργικής εργασίας).
- Η μελέτη πεδίου (άσκηση της παρατήρησης και των τεχνικών έρευνας, χρήση φύλλων εργασίας και ερωτηματολογίων)
- Η επίλυση προβλήματος (εντοπισμός ζητήματος, ανάλυση-αναζήτηση-

αξιολόγηση λύσεων, δράσεις, αξιολόγηση και επανατροφοδότηση).

- Το παιχνίδι ως ιδιαίτερα σημαντικό και αποτελεσματικό μέσο σε κάθε μας συνάντηση, αλλά και στις ημέρες σταδιοδρομίας και στην ημερίδα γονέων, ως μέσο κινητοποίησης και διάδοσης μιας άλλης αντίληψης ή κατανόησης της υφιστάμενης.
- Επίσης βιωματικά εργαστήρια στην ημερίδα γονέων (παρασκευή γευστικών εδεσμάτων από τα αγόρια και διεξαγωγή αγώνων σκάκι από τα κορίτσια).

4. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

- Μετατρέψαμε την αίθουσα ΣΕΠ σε ένα χώρο μελέτης και δημιουργίας
- Προσδιορίσαμε με σαφήνεια το πρόγραμμα, στόχους, μεθόδους
- Στην αίθουσα Η/Υ καταρτιστήκαμε θεωρητικά (πρόσβαση στο internet).
- Μιλήσαμε για την υφιστάμενη κατάσταση ως προς τη σχέση οικογένειας και σχολείου στη διαμόρφωση μορφωτικών και επαγγελματικών επιλογών.
- Διαπιστώσαμε την ανάγκη αλλαγών
- Σχολικές εφαρμογές:

1. Παρακολούθησαμε την ταινία Billy Eliot και αμέσως μετά οργανώσαμε μια δημιουργική και ενδιαφέρουσα συζήτηση, αφού πριν την ταινία εφοδιάσαμε τους μαθητές/τριες με δύο φύλλα εργασίας(προερχόμενα από το σχετικό έντυπο του προγράμματος) και ένα ερωτηματολόγιο που καταρτίστηκε από μαθητές/τριες με την καθοδήγηση της συντονίστριας του προγράμματος.

Τα φύλλα εργασίας εξετάστηκαν πριν την ταινία και προετοίμασαν για τη θεματική της ταινίας.

Το ερωτηματολόγιο στάθηκε το μέσο πλοήγησης για την κατανόηση της ταινίας και των ζητημάτων που εκείνη έθετε, αλλά και ο μπούσουλας για την προσέγγιση και ανάλυση του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν τα κοινωνικά στερεότυπα, διαμορφώνοντας ανάλογες στάσεις και συμπεριφορές.

2. Με παιχνίδια ρόλων και θεατρικά δρώμενα που συντέθηκαν από τη συντονίστρια, τα παιδιά κλήθηκαν να ευαισθητοποιηθούν, να αντιμετωπίσουν προβλήματα και να δώσουν λύσεις.
3. Μικρή έρευνα από τους μαθητές για να εντοπίσουν τις ανισότητες της σχολικής κοινότητας με βάση το φύλο. Για το λόγο αυτό α) εξέτασαν τα απουσιολόγια του τελευταίου μήνα, απ' όπου διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια φορτώνονται με περισσότερες ωριαίες και ημερήσιες αποβολές, ενώ

τα κορίτσια, ως «ευαίσθητες υπάρξεις», τη «γλιτώνουν». Β) κατέγραψαν τις ειδικότητες και το φύλο του υπάρχοντος διδακτικού προσωπικού και κατέληξαν στην άποψη ότι «οι γυναίκες διδάσκουν, οι άνδρες διοικούν».

A. Ημέρα σπουδών και σταδιοδρομίας

«Ανισότητες στη σχολική κοινότητα με βάση το φύλο»

Θεματικές:

1. Φύλο και επαγγελματικές επιλογές
2. Προβλήματα συμπεριφορών και ταυτότητες φύλου
3. Γυναίκες και άνδρες εκπαιδευτικοί: Ποιός διδάσκει; Τι;

Μεθοδολογία:

1. Διάλεξη (συντονίστρια) - Παρουσίαση της έρευνας της προηγούμενης χρονιάς αναφορικά με τις επαγγελματικές επιλογές των αγοριών και κοριτσιών.
2. Παρουσίαση της έρευνας των μαθητών μαθητριών αναφορικά με τις ανισότητες της σχολικής κοινότητας (Σχολικές εφαρμογές)
3. Θεατρικά δρώμενα
4. Συζήτηση

B. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων-κηδεμόνων

«Η επίδραση της οικογένειας και του σχολείου στις μορφωτικές και επαγγελματικές επιλογές αγοριών και κοριτσιών»

Θεματικές:

1. Φύλο, οικογένεια και επαγγελματικές επιλογές
2. Από την εκπαίδευση στην απασχόληση: Αναζητώντας την ισότητα
3. Κοινωνικά στερεότυπα: Πηγή ανισοτήτων

Μεθοδολογία

1. Διάλεξη από τους εισηγητές: Μαυρογιώργος Γιώργος, καθηγητής Φ.Π.Ψ. Ιωαννίνων, Μπουχάγιαρ Σωτήρης, χορογράφος, Γιανναδάκη Μαρία, συντονίστρια, Δουκάκη Άρτεμις, εκπαιδευτικός ΣΕΠ
2. Βιωματικά εργαστήρια από τους μαθητές:
 - A. Στο χώρο της αυλής, μία ώρα πριν την ημερίδα, οι μαθητές μαθήτριες ανέλαβαν δραστηριότητες:

Παρασκευή γευστικότητας δεσμάτων από τα αγόρια και διεξαγωγή αγώνων σκάκι από τα κορίτσια

- B. Στη διάρκεια της ημερίδας οι μαθητές ντύθηκαν και παρουσίασαν αντιπροσωπευτικά ζευγάρια διαφόρων εποχών, προκειμένου να τονίσουν τις έντεχνα κατασκευασμένες συμπεριφορές των φύλων.
3. Θεατρικά δρώμενα, μέσα από τα οποία φάνηκε η επίδραση οικογένειας και σχολείου στις επαγγελματικές επιλογές.
4. Αποσπάσματα από την ταινία Billy Eliot, προκειμένου να κατανοήσουν και οι γονείς τις αρνητικές επιπτώσεις των κοινωνικών στερεοτύπων, που και οι ίδιοι αναπαράγουν
5. Συζήτηση- Συμπεράσματα

Γ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Χώρος: Νομαρχία Κέρκυρας

Θεματική επίσκεψης:

1. Αντιπροσώπηση ανδρών και γυναικών στο δημόσιο τομέα (γενικό ποσοστό)
2. Γυναίκες και άνδρες σε υπεύθυνες θέσεις
3. Εκπροσώπηση γυναικών στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση

Μεθοδολογία:

1. Χωρισμός σε ομάδες και επίσκεψη 8 διαφορετικών γραφείων και υπηρεσιών
2. Εκπόνηση ερωτηματολογίου ως προς τη δομή και λειτουργία της κάθε υπηρεσίας με την οπτική του φύλου
3. Βιωματική κατάθεση απόψεων από την αντινομάρχη της Κέρκυρας κ. Λούβρου Χριστίνας : Γυναίκες και πολιτική, δυσκολίες και προβλήματα.

• Συμπεράσματα

Το πρόγραμμα ευαισθητοποίησε σε μεγάλο βαθμό τους μαθητές και τις μαθήτριες, τους έκανε να προβληματιστούν και να σκεφτούν πως οι επαγγελματικές επιλογές πρέπει να είναι προσωπικές και όχι απόρροια στερεοτύπων αντιλήψεων, που προωθούν, τόσο η οικογένεια, όσο και το σχολείο.

Παράλληλα τους έδωσε τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν και μέσα από τη βιωματική μάθηση να κατανοήσουν το βασικό στόχο του προγράμματος: Ναι στη διαφορετικότητα. Όχι στην ανισότητα.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Θεσσαλίας

Θεματική 1: Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Στόχοι των καλών πρακτικών

- Να αποτελέσουν αφορμή για ένα προβληματισμό που θα οδηγήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες στην ανακάλυψη των πολλαπλών ρόλων που καλούνται να παίξουν στη σημερινή εποχή οι άνδρες και οι γυναίκες
- Να προκαλέσουν κριτική αμφισβήτηση και άρση των στερεοτύπων που επικρατούν για τους ανδρικούς και γυναικείους ρόλους
- Να αντιληφθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη σημασία της εργασίας για την ανάπτυξη της προσωπικής ελευθερίας και τη συμβολή της στην προώθηση της ισότητας ως στοιχείου της δημοκρατίας
- Να προσφέρουν μια ποικιλία εύκαμπτων εναλλακτικών προτάσεων απασχόλησης που να επιτρέπουν στα δύο φύλα τη συμφιλίωση των επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων

Δραστηριότητες

Δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη θεματική οι στόχοι των δράσεων που προτείνονται εδώ ως καλές πρακτικές αφορούν στην κατανόηση και συνειδητοποίηση της ανάγκης συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, κάθε επιμέρους δραστηριότητα σχεδιάστηκε με βάση αυτόν τον θεματικό άξονα.

Συγκεκριμένα μέσα από τις δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης έγινε προσπάθεια να σκιαγραφηθούν τα χαρακτηριστικά και οι απαιτήσεις των κοινωνικών και επαγγελματικών ρόλων των ανδρών και των γυναικών στην σημερινή κοινωνία. Οι δραστηριότητες της ενημέρωσης ουσιαστικά έδωσαν την ευκαιρία να παρουσιαστούν σε μαθητές/τριες αλλά και στους γονείς και στους εκπαιδευτικούς, τα δεδομένα που στοιχειοθετούν την ανισότητα στην οποία οδηγεί η κατανομή των ρόλων. Διατυπώθηκε έτσι ένας προβληματισμός σχετικά με τη διάσταση ανάμεσα στις οικογενειακές και επαγγελματικές απαιτήσεις και δραστηριότητες και προτάθηκαν οι πιθανές λύσεις αντιμετώπισης του προβλήματος. Στην ημέρα σταδιοδρομίας και στα πλαίσια ενός εργαστηρίου δόθηκε η δυνατότητα να προχωρήσουμε ένα βήμα παραπέρα και να προσπαθήσουμε να ενισχύσουμε στα αγόρια κυρίως, δεξιότητες που θα συμβάλουν στη συμφιλίωση επαγγελματική και οικογενειακής ζωής.

A. Ημέρα Σταδιοδρομίας

Στόχοι της ημέρας Σταδιοδρομίας:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ζωή προϋποθέτει τη διαμόρφωση νέων ρόλων των φύλων όχι μόνο στην εργασία, αλλά και στην οικογένεια.
- Να ενισχύσει την απόκτηση εκ μέρους των αγοριών και των κοριτσιών δεξιοτήτων και συμπεριφορών που ενσωματώνουν τις έννοιες της φροντίδας και της ενασχόλησης με την οικογένεια στις διαδικασίες μετάβασης από την οικογένεια στην αγορά εργασίας.

Διαδικασία οργάνωσης

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων έγινε προσπάθεια προσέγγισης των επιμέρους θεμάτων:

- Ο ρόλος του επαγγέλματος στο σχεδιασμό ζωής των φύλων
- Ανέλιξη στην ιεραρχία στο χώρο εργασίας και φύλο
- Κατανομή των υπευθυνοτήτων στην οικογένεια και φύλο

Τα συγκεκριμένα θέματα διερευνήθηκαν μέσα από μια εισήγηση και από την εφαρμογή ενός εργαστηρίου.

Μέθοδος

Εισήγηση: Ένας κοινωνικός επιστήμονας ευαισθητοποιημένος σε θέματα φύλου παρουσίασε στοιχεία που αποδεικνύουν την ανισότητα ανδρών και γυναικών στον εργασιακό χώρο και τις διαφορετικές απαιτήσεις που συνεπάγονται οι ανδρικοί και γυναικείοι επαγγελματικοί και οικογενειακοί ρόλοι.

Εργαστήριο: Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές και οι μαθήτριες προσπάθησαν να διερευνήσουν οι ίδιοι τις επιπτώσεις που προκαλεί η σύγκρουση των πολλαπλών ρόλων των ανδρών και των γυναικών. Συγκεκριμένα με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού ΣΕΠ σχεδίασαν και να υλοποίησαν μια μικρή έρευνα με στόχο την άντληση πληροφοριών από ενήλικες άνδρες και γυναίκες που εργάζονται και έχουν και οικογένεια.

Η δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν με ένα ερωτηματολόγιο που κατασκεύασαν οι μαθητές/τριες και το οποίο περιείχε τα παρακάτω ενδεικτικά ερωτήματα:

- Με ποια κριτήρια επέλεξαν το επάγγελμα τους;
- Πως αντιμετωπίζουν το διπλό ρόλο του εργαζόμενου και του γονέα ;

- Υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα σ' αυτούς τους ρόλους;
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις αυτής της σύγκρουσης;
- Πως συνδυάζουν άνδρες και γυναίκες την εργασιακή και οικογενειακή ζωή;
- Πως κατανέμονται οι υπευθυνότητες στην οικογένεια και τι έχουν να προτείνουν σχετικά με το θέμα αυτό;

Με βάση αυτό το ερωτηματολόγιο διεξήχθησαν συνεντεύξεις με ενήλικες άνδρες και γυναίκες από το οικογενειακό, συγγενικό και κοινωνικό κύκλο των μαθητών και των μαθητριών.

Στη συνέχεια οι μαθητές και οι μαθήτριες ταξινόμησαν τις απαντήσεις των ανδρών και των γυναικών, τις μελέτησαν και παρουσίασαν τα πιο σημαντικά αποτελέσματα στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες τους στα πλαίσια του εργαστηρίου την Ημέρα της Σταδιοδρομίας. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας αποτέλεσαν αφορμή για μια ευρύτερη συζήτηση με βασικούς άξονες τα ερωτήματα της έρευνας.

Επιπλέον στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές και οι μαθήτριες χωρίστηκαν σε ομάδες συζήτησαν και επεξεργάστηκαν λύσεις για τα προβλήματα που τα αποτελέσματα της έρευνας έφεραν στην επιφάνεια. Οι λύσεις της κάθε ομάδας παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου η παρέμβαση του εκπαιδευτικού ΣΕΠ είχε στόχο να συνδέσει τις λύσεις που προτείνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες με την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τους άνδρες και τις γυναίκες που θα διευκολύνουν τη συμφιλίωση της οικογενειακή και επαγγελματικής ζωής.

B. Ημερίδα γονέων

Θέμα: «Η έννοια της ισότητας στην οικογένεια και την εργασία»

Στόχοι της Ημερίδας:

- Να δώσουν την ευκαιρία σε όσους/σες συμμετάσχουν να προβληματιστούν σχετικά με τα κοινωνικά στερεότυπα που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο η οικογένεια κατευθύνει τα νεαρά άτομα στις επιλογές και τις προτεραιότητες της ενήλικης ζωής.
- Να προσφέρουν στους γονείς μια σειρά επιχειρημάτων και προβληματισμών που θα τους βοηθήσουν να δουν με κριτική ματιά τις δικές τους αντιλήψεις, προσδοκίες και πρακτικές όσον αφορά το μέλλον των παιδιών τους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων παρουσιάστηκαν δύο εισηγήσεις και υλοποιήθηκε ένα εργαστήριο.

Συγκεκριμένα

- Α. Εισήγηση** (χρόνος διάρκειας 15') από νομικό με την οποία να παρουσιάστηκαν στοιχεία που αποδεικνύουν την άνιση σχέση με την αγορά εργασίας που αναπτύσσουν οι άνδρες και οι γυναίκες σήμερα στην κοινωνία μας και το ρόλο του νομοθετικού πλαισίου στην αντιμετώπιση της ανισότητας. (Κριτήριο για την επιλογή του συγκεκριμένου εισηγητή ήταν οι γνώσεις του σχετικά με το θέμα αλλά και η ευαισθητοποίησης του σε θέματα ισότητας των δύο φύλων)
- Β. Εισήγηση** (χρόνος διάρκειας 15') από ειδικό επιστήμονα σχετικά με το πώς θα μπορούσε η οικογένεια να συμβάλει στην ανάπτυξη στρατηγικών που θα διευκολύνουν τη συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. (Κριτήριο για την επιλογή του συγκεκριμένου εισηγητή ήταν οι γνώσεις του σχετικά με το θέμα αλλά και η ευαισθητοποίησης του σε θέματα ισότητας των δύο φύλων)
- Γ Εργαστήριο** (χρόνος διάρκειας 60')

Α Μέρος : Παρουσίαση από μια ομάδα μαθητών ενός μικρού θεατρικού βασισμένου σε σενάριο που συντάχθηκε για τις ανάγκες του προγράμματος και θα παρουσίαζε τη σύγκρουση ρόλων που βιώνει η σύγχρονη ελληνίδα γυναίκα ανάμεσα στον οικογενειακό και επαγγελματικό της ρόλο. Η σύγκρουση αυτή αποδόθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται ότι δημιουργεί προβλήματα στη σχέση ενός συγκεκριμένου ζευγαριού. Το συγκεκριμένο σενάριο συντάχθηκε με στόχο να αφήσει άλυτο το θέμα αυτής της σύγκρουσης.

Β Μέρος : Χωρίστηκε το ακροατήριο σε ομάδες και ζητήθηκε από κάθε ομάδα να συζητήσει τις πιθανές λύσεις που μπορούν να δοθούν για να αντιμετωπιστεί η σύγκρουση. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν οι πιθανές λύσεις στην ολομέλεια.

Σύμφωνα με τους παραπάνω στόχους στα δυνατά σημεία της συγκεκριμένης δραστηριότητας συμπεριλαμβάνεται η προσπάθεια αξιοποίησης των μαθητών που παίρνουν μέρος στο πρόγραμμα στα πλαίσια προώθησης εναλλακτικών τρόπων παρουσίασης των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων.

Γ. Άσκηση ευαισθητοποίησης

4.8 Οι δουλειές του σπιτιού

Στόχος

- Να διερευνήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τις κοινές αντιλήψεις που επικρατούν γύρω από την οικιακή απασχόληση καθώς και τη στάση των μελών της ομάδας και να υπολογίσουν το χρόνο που καταναλώνεται για τις δουλειές του σπιτιού.
- Να αντιληφθούν την αναγκαιότητα ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων για τους άνδρες και τις γυναίκες προκειμένου να επιτευχθεί ισόρροπη κατανομή καθηκόντων ανάμεσα στα δύο φύλα.

Η επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων βοήθησε στην συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας να αναπτυχθούν στρατηγικές και συμπεριφορές που θα διευκολύνουν τις επαγγελματικές και οικογενειακές δραστηριότητες και δεν θα τις δυσχεραίνουν.

Μέθοδος

Δόθηκε στα άτομα που συμμετείχαν ένας κατάλογος με τις πιο συνηθισμένες δουλειές του σπιτιού. Τους ζητήθηκε να γράψουν ποια μέλη της οικογένειας τους αναλαμβάνουν την κάθε δουλειά. Στη συνέχεια τους ζητήθηκε να σημειώσουν το φύλο του καθενός/μιάς και να υπολογίσουν το χρόνο που καταναλώνουν την εβδομάδα για την κάθε εργασία.

Στα συνέχεια πρόσθεσαν και άλλες δουλειές στον κατάλογο οι οποίες αναγράφηκαν στον πίνακα. Το σχήμα που προέκυψε αποτέλεσε ερέθισμα για συζήτηση σχετικά με την κατανομή εργασίας στο σπίτι.

Τα μέλη της ομάδας ενθαρρύνθηκαν να βρουν τρόπους, ώστε να υπάρξει ισομερής κατανομή καθηκόντων στα δύο φύλα τόσο στον επαγγελματικό όσο και στον οικογενειακό χώρο.

Υλικά:

Φύλλο εργασίας

Δ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Στόχος

- Να διερευνήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Μέθοδος

Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος ο εργασιακός χώρος της επίσκεψης επιλέχθηκε με κριτήριο την παρουσία γυναικών σε υψηλές στην ιεραρχία θέσεις εργασίας (π.χ. Επιχείρηση με γυναίκες σε διευθυντικές θέσεις, επιχείρηση με γυναίκα ιδιοκτήτη)

Στα πλαίσια αυτής της επίσκεψης διερευνήθηκαν τα παρακάτω θέματα

- Ποια είναι τα σοβαρότερα προβλήματα των ανδρών και των γυναικών εργαζομένων; Υπάρχουν διαφορές;
- Γυναίκες καριέρας: Πως είναι η ζωή τους, ποιες δυσκολίες συναντούν;
- Πως συνδυάζουν οι άνδρες και οι γυναίκες εργασία και οικογενειακή ζωή;

Οι μαθητές/τριες συγκέντρωσαν πληροφορίες για τα θέματα αυτά με τη μορφή συνέντευξης και τα χρησιμοποίησαν για μια συζήτηση στην τάξη.

Θεματική 2: Στερεότυπα και διακρίσεις φύλου

Στόχοι των δράσεων

- Να ανακαλύψουν οι συμμετέχοντες/χουσες και να συνειδητοποιήσουν τα αίτια που οδηγούν σε στερεοτυπικές επαγγελματικές επιλογές και στο στερεοτυπικό σχεδιασμό της ενήλικης ζωής
- Να επισημανθεί η ανάγκη εξάλειψης των σχετικών στερεοτύπων, ως αναγκαία παράμετρος για την ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλων στην αγορά εργασίας και τη διεύρυνση της προσωπικής ελευθερίας των ατόμων
- Να συνειδητοποιήσουν οι συμμετέχοντες/χουσες την αναγκαιότητα της διεύρυνσης των ταυτοτήτων φύλου ως προϋπόθεσης για την προώθηση της ισότητας στην εργασία και την οικογένεια.

Δραστηριότητες

A. Ημέρα Σταδιοδρομίας

Στόχοι της ημέρας Σταδιοδρομίας:

- Να καταγραφούν - αναφερθούν και αναλυθούν στοιχεία που αποδεικνύουν τις στερεοτυπικές επιλογές σπουδών και επαγγέλματος
- Να αναλυθούν τα αίτια που οδηγούν στις στερεοτυπικές επαγγελματικές επιλογές και στο στερεοτυπικό σχεδιασμό της ενήλικης ζωής

Διαδικασία οργάνωσης

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων έγινε προσέγγιση των επιμέρους θεμάτων:

- Ο ρόλος του φύλου στις σχολικές επιδόσεις
- Ο ρόλος του φύλου στην επιλογή σπουδών
- Ο ρόλος του φύλου στον καταμερισμό εργασίας

Τα συγκεκριμένα θέματα διερευνήθηκαν τόσο μέσα από εισήγηση που παρουσίασε μια Σύμβουλος ΣΕΠ που συμμετείχε στο πρόγραμμα αλλά και μέσα από την υλοποίηση εργαστηρίου με την συμμετοχή των μαθητών/τριών.

Μέθοδος

A. **Εισήγηση** (χρόνος διάρκειας 30') από την υπεύθυνο ΣΕΠ, με θέμα την παρουσίαση στοιχείων και δεδομένων που να αποδεικνύουν τον στερεοτυπικό τρόπο με τον οποίο αγόρια και κορίτσια επιλέγουν σπουδές αλλά και επάγγελμα. Μετά την παρουσίαση των στοιχείων ακολούθησε συζήτηση με τους/τις μαθητές/τριες.

B. **Εργαστήριο** (χρόνος διάρκειας 120')

Παιχνίδι ρόλων βασισμένο σε ένα σενάριο που συντάχθηκε για τις ανάγκες του προγράμματος, με τίτλο «Οι αστυνομικές ή Πως η καταπίεση γεννά αποτυχία». Η δραματική αναπαράσταση καταστάσεων μέσα από τις οποίες περνούν μηνύματα και συμβουλές που ωθούν τα άτομα να μείνουν πιστά σε στερεοτυπικές επιλογές προκάλεσε με άμεσο τρόπο την εμπλοκή των παιδιών στον αντίστοιχο προβληματισμό.

Μετά από το παιχνίδι ρόλων ακολούθησε συζήτηση με τους/τις μαθητέ/τριες.

Υλικά

Απαραίτητο υλικό για το εργαστήριο αποτελεί η συγγραφή σεναρίου με βασικούς ήρωες αγόρια και κορίτσια που καθοδηγούνται από ενήλικες να ακολουθήσουν στερεοτυπικές επιλογές.

Β. Ημερίδα γονέων

Θέμα: «Η έννοια της ισότητας στην οικογένεια και την εργασία»

Στόχοι της Ημερίδας

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με

- τις στερεότυπες κοινωνικές αντιλήψεις αλλά και τις διακρίσεις και ανισότητες που δρουν σε βάρος των γυναικών τόσο σε επίπεδο επαγγελματικών επιλογών όσο και στο χώρο της αγοράς εργασίας.
- τους παράγοντες που συντελούν στην εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη αγοριών-κοριτσιών με ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο του οικογενειακού περιβάλλοντος στις επαγγελματικές επιλογές των μαθητών/τριών, και

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις, δύο από εκπροσώπους συγκεκριμένων φορέων και μία από τους ίδιους τους/τις μαθητές/τριες που πήραν μέρος στο πρόγραμμα.

Η τελευταία εισήγηση αφορά τους επιμέρους στόχους της Ημερίδας σύμφωνα με τους οποίους επιδιώκεται :

- α. η σύνδεση της Ημερίδας με προηγούμενες δραστηριότητες από την εφαρμογή του συγκεκριμένου προγράμματος ΣΕΠ με την οπτική του φύλου,
- β. η ενεργή εμπλοκή των μαθητών/τριών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, και
- γ. η προώθηση εναλλακτικών -των εισηγήσεων- τρόπων παρουσίασης των υπό-διαπραγμάτευση θεμάτων

Μέθοδος

- A. **Εισήγηση** (χρόνος διάρκειας 15') από κοινωνιολόγο εκπρόσωπο γυναικείας οργάνωσης με την οποία παρουσιάστηκαν στοιχεία που αποδεικνύουν το στερεοτυπικό τρόπο επιλογής σπουδών και επαγγέλματος για τα αγόρια και τα κορίτσια και την άνιση σχέση με την αγορά εργασίας που αναπτύσσουν οι άνδρες και οι γυναίκες σήμερα στην κοινωνία μας.

Β. Εισήγηση (χρόνος διάρκειας 15') από ειδικό επιστήμονα σχετικά με τον τρόπο που η ίδια η οικογένεια αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα και οι εκπαιδευτικοί αναπαράγουν τις στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νέων. (Η εισηγήτρια επιλέχθηκε με κριτήριο την ευαισθητοποίησης της σε θέματα ισότητας των δύο φύλων)

Γ. Εισήγηση (χρόνος διάρκειας 15')

Η Τρίτη αυτή εισήγηση παρουσιάστηκε από τους ίδιους τους/τις μαθητές/τριες που πήραν μέρος στο πρόγραμμα και παρουσίασαν τα αποτελέσματα από συνεντεύξεις που πήραν κατά τη διάρκεια επίσκεψης σε εργασιακούς χώρους στα πλαίσια άλλων δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου προγράμματος..

Γ. Άσκηση ευαισθητοποίησης (1.6.)

Στόχος

- Να διερευνήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τη σχέση της ύλης των περιοδικών, που απευθύνονται σε άνδρες ή σε γυναίκες, με τη διαμόρφωση προτύπων συμπεριφοράς για κάθε φύλο.
- Να συνδέσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τα στερεοτυπικά πρότυπα συμπεριφοράς που προβάλλονται για τα δύο φύλα με τις συνεπαγόμενες διακρίσεις ή/και ανισότητες στις οποίες οδηγούν.

Μέθοδος

Χωρίστηκαν οι μαθητές/τριες σε μικρές υπο-ομάδες. Κάθε υπο-μάδα μελέτησε ένα περιοδικό που απευθύνεται είτε σε άνδρες είτε σε γυναίκες. Κατόπιν, οι μαθητές/τριες κατέγραψαν τα θέματα των άρθρων, τα κύρια χαρακτηριστικά του περιοδικού και το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Στη συνέχεια, όλες οι υπο-ομάδες παρουσίασαν όλα όσα κατέγραψαν.

Ακολούθησε συζήτηση με θέματα όπως:

- Πώς η ύλη των κυρίως γυναικείων περιοδικών ή ανδρικών περιοδικών αναπαράγει πρότυπα συμπεριφοράς;
- Πόσο πραγματική είναι η εικόνα που παρουσιάζουν τα περιοδικά για το κάθε φύλο;
- Ποιο το είδος των επαγγελματικών χώρων που προτείνεται για τους άνδρες και ποιο για τις γυναίκες;
- Με ποιο τρόπο και μέσα από ποιους μηχανισμούς τα στερεοτυπικά αυτά πρότυπα οδηγούν σε διακρίσεις ή/και ανισότητες φύλου;

Δ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Στόχος

- Να διερευνήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τις επιπτώσεις που προκαλεί ο στερεοτυπικός με βάση το φύλο καταμερισμός επαγγελματιών.
- Να προβληματιστούν σχετικά με την ανάγκη διεύρυνσης των ταυτοτήτων φύλου.

Μέθοδος

Για να επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι ο εργασιακός χώρος επιλέχθηκε με κριτήριο την παρουσία γυναικών ή ανδρών σε μη τυπικά ως προς το φύλο επαγγέλματα.

Στα πλαίσια αυτής της επίσκεψης διερευνήθηκαν οι παρακάτω περιπτώσεις

- Ποια είναι τα κριτήρια με τα οποία επέλεξαν το επάγγελμά τους;
- Πόσο ευχαριστημένοι είναι με το επάγγελμά τους;
- Σε περίπτωση που το επάγγελμά τους δεν είναι τυπικό ως προς το φύλο τους, έχουν αντιμετωπίσει προβλήματα εξαιτίας αυτού και τι είδους;
- Πως τους αντιμετωπίζει σε αυτήν την περίπτωση ο κοινωνικός περίγυρος;
- Θα ήθελαν να είναι διαφορετική η αντιμετώπιση από τους άλλους;

Οι μαθητές/τριες συγκέντρωσαν πληροφορίες για τα θέματα αυτά με τη μορφή συνέντευξης και τα χρησιμοποίησαν για μια συζήτηση στην τάξη με βάση το ερώτημα:

- Με ποιο τρόπο και μέσα από ποιες διαδικασίες θα μπορούσαν να διευρυνθούν οι ταυτότητες φύλου ή αλλιώς να αμβλυνθούν τα αυστηρά όρια ανάμεσα στις ανδρικές και γυναικείες δραστηριότητες;

Καλή πρακτική προγράμματος ΣΕΠ Περιφέρεια Αττικής

Θεματική: Τα επαγγέλματα με την οπτική του φύλου

Α. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων - κηδεμόνων & εκπροσώπων τοπικής κοινωνίας

Η προτεινόμενη ως καλή πρακτική Ημερίδα υλοποιήθηκε από την Χρυσάνθη Συροπούλου - Λάμπου που υπηρετούσε στο ΓΡΑΣΕΠ 2ου Γυμνασίου Ηλιούπολης, και έλαβε χώρα στο Δημοτικό Θέατρο Ηλιούπολης (δημαρχιακό μέγαρο). Συμμετείχαν συνολικά 300 άτομα (εκπρόσωποι τοπικής κοινωνίας, γονείς και μαθητές του 1ου και 2ου Γυμνασίου Ηλιούπολης. Ο τίτλος της ημερίδας ήταν «Τα Επαγγέλματα με την Οπτική του Φύλου» και είχε δύο μέρη:

Α΄ Μέρος: Χαιρετισμοί και ομιλία από τον κ. Νικήτα Πατινιώτη, Καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο με τίτλο: «Υπάρχουν ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα στη σύγχρονη εποχή». Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση και ερωτήσεις πάνω στα θέματα που τέθηκαν στην ομιλία

Β΄ Μέρος: Θεατρικά δρώμενα από μαθητές και μαθήτριες, που αναφέρονταν σε θέματα στερεοτύπων και διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών που αφορούσαν κυρίως επαγγέλματα, αλλά και άλλα κοινωνικά θέματα. Στην αρχή του δεύτερου μέρους έγινε μία εισαγωγή για το νόημα και το στόχο αυτών των δρωμένων. Τα θεατρικά δρώμενα ήταν δύο τύπων:

- α) οκτώ (8) έμμετρα κείμενα που στο τέλος ακολουθούσε ένα σχετικό με το δρώμενο γνωστό τραγούδι, που τραγουδούσαν τα παιδιά με συνοδεία ζωντανής μουσικής:
- Αυτή τη στιγμή που μιλάμε, λοιπόν...
 - Γεννήθηκα το δεύτερο κορίτσι στη σειρά!
 - Εύα τότε, Εύα τώρα!
 - Παντού υπάρχει μία Ασπασία!
 - Η Ασπασία οδηγός!
 - Η Ασπασία τηλεθεάτρια!
 - Η Ασπασία υποψήφια στις εκλογές!
 - Η Ασπασία καλή πολίτης!
 - Η Ασπασία στην ανεργία!

και β) πέντε (5) δρώμενα:

1. Με αγάπη και ισότητα
2. Στο σπίτι
3. Στο καφενείο
4. Στο ιατρείο
5. Η κυρά Τασία νοικοκυρά

Η επιτυχία αυτής της Ημερίδας στηρίζεται κυρίως στο συνδυασμό ομιλίας και θεατρικών δρώμενων και κυρίως στην αμεσότητα και την καλή προετοιμασία των θεατρικών δρώμενων. Η κ. Χρυσάνθη Συροπούλου - Λάμπου είχε φροντίσει να εξασφαλίσει α) βοήθεια για δημιουργία και φροντίδα σκηνικών αντικειμένων, β) επιμέλεια ενδυματολογική - ήχου - φωτισμού - κίνησης, γ) βοήθεια για μακιγιάζ δ) σκηνοθετική βοήθεια και ε) ζωντανή μουσική (πιάνο, ηλεκτρικές κιθάρες, μπουζούκι, τουμπελέκι).

Η ανταπόκριση και η συμμετοχή του ακροατηρίου στη συζήτηση που ακολούθησε μετά το ολοκλήρωση όλων των δρωμένων ήταν θερμή και το ενδιαφέρον όλων διατηρήθηκε αμείωτο καθ' όλη τη διάρκεια της ημερίδας. Το ακροατήριο άκουσε, αρχικά, μια συγκροτημένη ακαδημαϊκή ομιλία και στη συνέχεια, ευαισθητοποιήθηκε πάνω στα θέματα που αφορούν τα δύο φύλα με ένα πιο χαλαρό, αμεσότερο και πιο ευχάριστο τρόπο. Τέλος, πολύ σημαντικό είναι το όφελος που αποκόμισαν τα ίδια τα παιδιά που συμμετείχαν στα δρώμενα, διότι δεν ευαισθητοποιήθηκαν θεωρητικά μόνο πάνω στα θέματα φύλου, αλλά και βιωματικά προετοιμάζοντας και ενσαρκώνοντας τους διάφορους ρόλους.

Καλή πρακτική προγράμματος ΣΕΠ Περιφέρεια Αττικής

Θεματική: Τα επαγγέλματα με την οπτική του φύλου

Α. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων - κηδεμόνων & εκπροσώπων τοπικής κοινωνίας

Σε Ημερίδα Γονέων που διοργανώθηκε από τα στελέχη ΣΕΠ του ΚΕΣΥΠ Γαλατσίου, έγινε παρουσίαση ενός θεατρικού δρώμενου από μαθητές και μαθήτριες του 2ου Γυμνασίου του Γαλατσίου. Συγκεκριμένα,

Σενάριο

Το θεατρικό, σε δυο πράξεις, αφορούσε στη ζωή μιας γυναίκας.

- Η πρώτη διαδραματίζεται στο σπίτι μιας οικογένειας, στην οποία η γυναίκα είναι πολιτικός μηχανικός κι έχει ένα μωρό. Ο άντρας ταξιδεύει για δουλειές και ο παππούς με τη γιαγιά φροντίζουν το μωρό.
- Η δεύτερη διαδραματίζεται, πολλά χρόνια μετά, στην τεχνική εταιρεία στην οποία δουλεύει η γυναίκα ως πολιτικός μηχανικός.

Το έργο παρουσιάζει τους γονείς να μιλάνε για την επιλογή της κόρης τους και το τίμημα που πληρώνει ως εργαζόμενη, διαφωνούν μεταξύ τους για τις ανάγκες που έχει η κόρη τους και το πως βλέπουν τις επιλογές που εκείνη έκανε σε έναν επαγγελματικό χώρο παραδοσιακά ανδροκρατούμενο.

Επίσης παρουσιάζει τους συνεργάτες της στην εταιρεία να μιλάνε για τη δουλειά της και το πως στέκεται στην εταιρεία η γυναίκα πολιτικός μηχανικός.

Τα *θέματα* που θίγει σχετίζονται με το στερεότυπο της γυναικείας απασχόλησης, την αντιμετώπιση της διαφοροποίησης από τους γονείς, την κατανόηση από τον ομόφυλο γονιό και τη στήριξη της στις επιλογές που κάνει. Επίσης δηλώνεται μια προκατάληψη για την επάρκεια της γυναίκας να ανταποκριθεί στις επαγγελματικές της υποχρεώσεις, αλλά τελικά εμφανίζει ένα άλλο πρότυπο γυναίκας και θίγει το ζήτημα της οικογενειακής και επαγγελματικής συμφιλίωσης.

Στη διάρκεια της δραματοποίησης οι μαθητές και μαθήτριες έδειχναν να είναι πολύ μέσα στο ρόλο τους, κυρίως γιατί είχαν δουλέψει πάνω στο κείμενο και στα πρόσωπα, οπότε είχε ήδη προηγηθεί ένα εκπαιδευτικό μέρος με τα παιδιά που συμμετείχαν η/και παρακολουθούσαν τις πρόβες. Από την άλλη οι γονείς των παιδιών που παρευρίσκονταν, αλλά κι οι υπόλοιποι συμμετέχοντες/ουσες

παρακολουθούσαν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον τόσο τα παιδιά όσο και το κείμενο, κι η ευαισθητοποίηση ήταν πολύ άμεση γιατί όλα αυτά κάτι τους θύμιζαν, κι αναγνώριζαν στερεότυπα περισσότερο έντονα στη δική τους εποχή.

Οι καθηγήτριες είχαν κάνει εξαιρετική δουλειά και τα παιδιά μαζί τους κι αυτό φάνηκε στο θεατρικό που παρουσίασαν.

Το κείμενο ήταν της καθηγήτριας Δεουδέ Αναστασίας και τη βοήθεια στο παίξιμο των ρόλων έκανε η καθηγήτρια Βιτζηλαίου Μαρία.

Επιπλέον η παρουσίαση ενός θεατρικού παιχνιδιού από τα παιδιά, μαθητές και μαθήτριες, αποτελεί κίνητρο για τους γονείς να παρευρεθούν για να δουν τα παιδιά τους, κι οι εικόνες είναι πιο ελκυστικές από τα λόγια. Μέσα από το θεατρικό τίγονται ζητήματα σχετικά με τις ταυτότητες του φύλου, και είναι πολύ εμφανής η σύγκρουση της οικογενειακής κι επαγγελματικής ζωής.

Με αφορμή το έργο και τους ρόλους του θεατρικού παιχνιδιού, μπορεί να γίνει η παρουσίαση με σχετικές θεματικές ενότητες και να περάσει η ευαισθητοποίηση μέσα από τέτοια ερεθίσματα. Δηλαδή πρώτα να δημιουργηθεί μια εμπειρία πάνω στο θέμα και μετά να γίνει η προσέγγιση και η ανάλυση των θεμάτων που σχετίζονται με αυτήν.

Πρόγραμμα θεατρικού παιχνιδιού με θέμα: Μικροί Διάλογοι, Μεγάλα Ερωτηματικά

Συμμετέχουν με τη σειρά που εμφανίζονται οι μαθητές και μαθήτριες:

- Κατσούλα Νικολέτα: Γιαγιά Σάσα
- Τσάκωνας Θοδωρής: Παπούς Κώστας
- Πιτταρά Ειρήνη: Γραμματέας Καίτη
- Κορρές Σωτήρης: Κατασκευαστής Γιώργος
- Τσακίρη-Παπαδοπούλου Ιωάννα: Μηχανικός Κλειώ

Κείμενα: Δεουδέ Αναστασία

Διδασκαλία: Βιτζηλαίου Μαρία

«Ναι, το ξέρω, η πιο λεπτή ουσία δεν πιάνεται στο δίκτυο του λόγου. Μα απομένει πάντα κάτι, ένα λεπτό άρωμα, που μας δίνει το φρικιάσμα και μας κάνει να δούμε τα αόρατα.»

Ν. Καζαντζάκης

(Ο Βραχόκηπος)

Αθήνα, αρχές δεκαετίας του '80, σ' ένα διαμέρισμα στην Κυψέλη

Γιαγιά: Νάνι -νάνι το μωρό μου, νάνι -νάνι το γλυκό μου

Νάνι θάρθει η μαμά σου, να ησυχάσει η γιαγιά σου.

Κώστα τι ώρα είναι; Μου φαίνεται πως απόψε άργησε η Κλειώ μας παραπάνω.

Τι λες;

Παππούς : Επτά και μισή. Αλλά νομίζω δεν έχει καθυστερήσει. Πάντα μετά τις οχτώ δεν έρχεται; Την τελευταία εβδομάδα που παραδίδουνε κιόλας μπορεί να κοιμόμαστε κι εδώ. Καλά που φτιάξαμε το σπίτι της με παραπάνω δωμάτια. Κάποτε ήθελε να φύγει από κοντά μας, και τώρα που παντρεύτηκε θαρρώ πως καλοβλέπει μια πιθανή μας συγκατοίκηση.

Γιαγιά: Είναι το μωρό βρε Κώστα, τι θες να κάνει; Ο άντρας της λείπει τόσο συχνά στο εξωτερικό, εκείνη πνίγεται στο γραφείο, τρέχει και στις οικοδομές, δεν υπάρχουν περιθώρια. ή θα πάει το εγγόνι σε ξένα χέρια ή εμείς θα ξαναγίνουμε νιοί να το μεγαλώσουμε.....Ωχ και είμαι τόσο κουρασμένη!

Παππούς: Εμ Σάσα μου εσύ την ήθελες Πολιτικό Μηχανικό. Εσύ τη φανταζόσουνα να καπετανεύει και να κολαντρίζει ένα κοπάδι άντρες. Κορίτσι πράμα, άστο εκεί χάμω να γίνει μια νηπιαγωγός, μια δασκάλα βρε αδερφέ, μόνο της φούσκωνες τα μυαλά και τώρα δες τι τραβάμε όλοι μαζί.

Γιαγιά: Νάνι νάνι η χαρά μας- νάνι κι έρχεται η μαμά μας. Νάνι, νάνι Έλα μωρέ Κώστα. Αφού την έβλεπα, τόσο δυναμική, τόσο καλή μαθήτρια, να την αφήσω να περάσει όλη της τη ζωή σ' ένα διαμέρισμα, ή να νταντεύει μωρά; Δεν άξιζε πούγινε επιστήμονας, πούχει κύρος και υπόληψη στην κοινωνία, που βγάζει τα χρήματα της και δεν έχει την ανάγκη κανενός, που γνωρίζει κόσμο, που θα μεγαλώσει το παιδί της με ό,τι του χρειάζεται χωρίς να στεναχωρηθεί και αισθανθεί μειονεκτικά.

Παππούς: Σάσα, νανούριζε εκεί πέρα και σώπαινε. Δεν μου τα λες καλά. Ποιος είπε να μην δουλεύει; Ποιος είπε να μην έχει δικά της λεφτά, νάχει το πουγκί της, την ανεξαρτησία της; Όμως μάνα και κόρη το παρακάνετε. Από τη μια μεγαλοπαντρεύτηκε, από την άλλη έκαμε το μωρό της και το απόθεξε σαν τη χελώνα τα δικά της στην άμμο της θαλάσσης. Έτυχε να μπορείς να νταντεύεις, νάχεις την υγεία σου, να καθόμαστε κοντά, να σε βλέπει καλά και ο γαμπρός. Ένα σωρό συγκυρίες ήρθανε και κάτσανε βολικά. Αλλιώς το κουτσούνι μας θα το νανούριζε τώρα καμιά αλλοδαπή.....σχιστομάτα.

Γιαγιά: Νάνι το μωρό μου νάνι, κι' όπου το πονεί να γιάνει.

Νάνι, νάνι νιο φεγγάρι, θάρθει ο ύπνος να το πάρει. Νάνι, νάνι

Κώστα, η Κλειώ μας έπρεπε να σπουδάσει. Μην κοιτάς που η πολιτεία ακόμα δεν έχει καταφέρει να υποστηρίξει τη μικρομάνα. Πού είναι οι βρεφονηπιακοί

σταθμοί, πού είναι τα επιδόματα τα αξιοπρεπή για να πληρωθούν οι νταντάδες που θα μεγαλώνουν τα μωρά; Και πού είναι οι νόμοι που θα επιβάλλουν τα ωράρια εργασίας τα ειδικά για εκείνες που έχουνε μωρά παιδιά;

Παπούς : Αχ μωρέ Σάσα, γεράσαμε και τίποτα δεν κατάλαβες. Το μικρό γυναικείο σου μυαλουδάκι, κάνεις τις σκέψεις του τις περιορισμένες επηρεασμένο από τα πρωινάδικα της τηλεόρασης. Ποιο κράτος μωρέ είναι σε θέση να πληρώνει να υπάρχουν βρεφονηπιακοί σταθμοί όπως οι ιδιωτικοί; Τι πλούτο πρέπει να έχει, τι έσοδα, και τι επίπεδο κρατικών υπαλλήλων που να συμπεριφέρονται στα βρέφη σα νάναι οι μανάδες τους; Σάσα σκέψου πιο σφαιρικά. Ποιος θα αντικαταστήσει τη μάνα, όσα λεφτά και να του δώσεις; Ποιος ξένος και μάλιστα σε χώρο εργασιακό θα φερθεί στο μωρό σα νάναι αυτός που το γέννησε;

Γιαγιά : Και δηλαδή τι θες να πεις; Να μη δουλεύουν οι γυναίκες, ε; Ξέρω πως τις θέλετε σκλάβες απλήρωτες, ξέρω.... μέσα κλεισμένες και υποταγμένες. Επειδή μου κάνεις τον προοδευτικό νομίζεις ότι δεν έχω καταλάβει τόσα χρόνια τι αγά έκρυβες μέσα σου; Θαρρείς πως ξέχασα με πόσο καμάρι παινεύοσουν στα αδέρφια μου ότι με είχες κυρά και δεν με έβγαλες στο μεροκάματο; Σιγά μην αφήνα εγώ την Κλειώ μου αμόρφωτη. Να απλώνει το χέρι στον άντρα της για να πάρει ένα καλτσόν, να του ζητά για να κάμει ένα δώρο στη φιλενάδα της.....

Παπούς : Γυναίκα το παράκαμες. Μου φαίνεται σε χτύπησε η νύστα κατακούτελα και λες ότι θες. Πότε σου στέρησα χρήματα, πότε σε εμπόδισα να κάμεις ότι επιθυμούσες; Πότε κατάλαβες ότι ήθελα να σε εκμεταλλευτώ; Βασίλισσα δεν ήσουν όλα τα χρόνια και είχες και όλα τα κουμάντα; Τι έπαθες απόψε; Το μόνο, που δεν σηκωνόσουν κάθε πρωί να πηγαίνεις στο ξενοκάματο. Για σύνελθε σε παρακαλώ, μην παραλογίζεσαι.

Γιαγιά: Κώστα σώπαινε κι άσε με. Αλλιώς τα βλέπεις εσύ με τα δικά σου μάτια, τα μάτια του άντρα, κι αλλιώς εγώ. Τώρα να μου πεις ότι η ανεξαρτησία και η ελευθερία θέλει κόπο και θυσία να σε παραδεχτώ. Και τη θυσία την κάνει πάντα αυτός που σκέφτεται με την καρδιά. Έτσι είναι, αυτό να μου πεις. Να δουλεύει η Κλειώ μου και ας βγει η ψυχή μου να την υπηρετώ..... Νάνι νάνι το μωρό μου

Αθήνα, στο γραφείο μεγάλης κατασκευαστικής εταιρείας

2006

Ο Κατασκευαστής: Φωνάζατε τους υπεύθυνους μηχανικούς; Θα τρελλαθούμε εδώ μέσα. 25 Μάρτη και δεν μου έχετε παραδώσει τα τελικά σχέδια; Οι μακετίστες περιμένουν και ο Μπαρμπόγλου θα μας κρεμάσει όλους. Ή μήπως έχουν σχόλη σήμερα; Τι είμαστε; Δημοτικό σχολείο να γιορτάσουμε την Εθνική μας επέτειο;

Η Γραμματέας : Ηρεμείστε να σας ενημερώσω. Με πήρανε τηλέφωνο οι δύο από τους τέσσερις μηχανικούς και μου είπαν ότι παραδίδουν το απόγευμα. Μην εξάπτεστε, όλα θα πάνε καλά, θα...

Κατασκευαστής : Α κατάλαβα, μόνο η Κυρία πως την είπαμε δεν είναι έτοιμη. Αλλά εγώ φταίω. Τι τα θέλω τα θηλυκά στην οικοδομή; Ρίχτες στο τηλέφωνο, συγγνώμη Καίτη δηλαδή, και στο γράψιμο των συμβολαίων. Για τίποτα άλλο δεν κάνουν. Ξέρω εγώ αλλά ας όψεται ο πρόεδρος που επέμενε. Την έχει 25 χρόνια στο γραφείο μου έλεγε και κάνει για εκατό άντρες. Άκου υπερβολές.....

Γραμματέας : Και είχε δίκιο. Η κυρία Κουμεντάκου είναι συνεπέστατη. Τα έφερε πρώτη από όλους και μάλιστα τα σχέδια του Νηπιαγωγείου με δυο εναλλακτικές προτάσεις. Είχε δίκιο ο πρόεδρος. Από νεαρή είναι στην επιχείρηση και ακόμη και στην εγκυμοσύνη της δεν έχασε μέρα πέρα από τα φυσιολογικά προβλεπόμενα.

Κατασκευαστής : Δε ξέρω, δε ξέρω. Όπου έχω περάσει καλύτερα συνεργάζομαι με τους μηχανικούς παρά με τις μηχανικές. Αυτές ή τίποτα γεροντοκόρες θάναι που θα φοβάσαι να τους πεις καλημέρα ή τίποτα λουφαδόρες για φτύσιμο. Δεν τις βρίσκεις πουθενά, ειδικά όταν πνίγεσαι. Για σας εδώ δεν κατέχω, πρώτη φορά συνεργαζόμαστε...

Γραμματέας : Γι' αυτό δεν ξέρετε. Η κυρία Κλειώ κρατάει το γραφείο. Από τότε που φτιάξαμε το Ειρήνης και Φιλίας, τότε πρωτοήρθε εδώ μόλις είχε αποφοιτήσει από το Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Θυμάμαι ήταν Μάρτης σαν και τώρα που ο Μπαρμπόγλου, νέος κι εκείνος, ήθελε να πνεύσει άλλος άνεμος στην επιχείρηση. Η δουλειά εκείνη ήταν τεράστια. Μια μέρα η Κυρία Κλειώ μπαίνει μέσα και ζητάει να τον δει. Με μίαν αυτοπεποίθηση μα και έναν σεβασμό αξιοθαύμαστο. Έδωσε το βιογραφικό της, είχε πει ότι έμαθε από τις εφημερίδες για το project του Σταδίου και την ενδιέφερε πολύ. Ο Μπαρμπόγλου, σας είπα ήταν πρωτοπόρος, αλλά μπορεί και να του άρεσε και δέχτηκε. Από τότε εκτινάχθηκαν οι δουλειές στα ύψη. Μηχανικοί έρχονται και φεύγουν, η κυρία Κλειώ αρχιστράτηγος.

Κατασκευαστής : Κλειώ την είπες, Κουμεντάκου; Κάτι μου λέει το όνομα. Αλλά ας είναι για να δω τι σου έχει φέρει. Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια. Και ξέρεις εγώ είμαι και άπιστος Θωμάς. Αν δεν δω δεν πιστεύω. Φέρε μου βρε Καίτη τα

σχέδια να ρίξω μια ματιά μέχρι να φανούνε και οι υπόλοιποι.....

Άκου εκεί γυναίκα νά πρωτοπαραδώσει.....

Πω, πωΟφείλω να ομολογήσω ότι πετάει. Και χειρίζεται και τον υπολογιστή παιχνιδάκι.

Γραμματέας : Σας τα 'λεγα εγώ. Κι έχει μεγαλώσει και ένα παιδί. Μωρό στην κούνια, η μάνα της το ντάντευε, γιατί ο άντρας της όλο ταξίδευε, αλλά αυτή το κανάκευε από το τηλέφωνο. Μια φορά θυμάμαι, θάταν το παιδάκι στο Δημοτικό, ήταν πάλι 25η Μάρτη και είχε ρόλο σε θεατρικό. Η κυρία Κλειώ επέβλεπε το γήπεδο των Βριλλησίων, μέρα παραμονή και να βρέχει ο Θεός με το τουλούμι. Χτυπάει το τηλέφωνο, τότε δεν είχαμε ακόμη τα κινητά, και ήταν ο πατέρας της έξαλλος. Μας είπε ότι θέλει την κόρη του να της θυμίσει για τη γιορτή του μικρού στο σχολείο. Παίρνει το τηλέφωνο ο ίδιος ο Μπαρμπόγλου, ζητά συγνώμη από τον ανθρωπάκο, λέει ότι η κυρία Κλειώ δεν είχε ζητήσει άδεια και ότι δεν ήξερε το θέμα και ότι θα την ειδοποιούσε. Σας λέω ότι πήγε ο ίδιος και την πήρε από την οικοδομή για να την πάει στο σχολείο του παιδιού της.

Αυτή είναι η κυρία Κλειώ

Κατασκευαστής : Χμ....Μου φαίνεται πως είναι αξιόπαινη η κυρία Κλειώ σας. Τα σχέδια πετάνε σε βαθμό που μάλλον δε θα περιμένω να δω κάτι άλλο. Αλλά τόση ώρα ψάχνω να βρω τι μου λέει το όνομά της. Αθηναία είναι, εσύ Καιτούλα που τα ξέρεις όλα

Γραμματέας : Τα ξέρω όλα γιατί είναι η δουλειά μου να τα ξέρω όλα. Και τα επαγγελματικά και τα προσωπικά, και τις βαθιές τις σκέψεις όποιου περνά τούτη την πόρτα. Γιατί αν η κυρία Κλειώ είναι εδώ 20 χρόνια εγώ είμαι 27. Μαζί με το Μπαρμπόγλου κάνουμε τις προσλήψεις είτε των μηχανικών είτε των εργατών. Και μπορεί νάχω περάσει μόνο έξω από το Μετσόβειο Πολυτεχνείο, τότε στα γεγονότα του '73, αλλά πουλάω κι αγοράζω πολλούς αποφοίτους του. Καταλάβατε;

Κατασκευαστής: Καλά ντε, δεν σε είπα και καμπούρα, απλά κατάλαβα ότι κώ-νεσαι παντού. Αλλά το Κουμεντάκου κάτι μου λέει. Άραγε είναι Κυψελιώτισσα; Είχα μια γειτόνισσα Κουμεντάκαινα, πούχε μια κόρη, μικρότερή μου στην οδό Κερκύρας στην Κυψέλη. Θυμάμαι λοιπόν, βγαίναμε τ' αλάνια να παίξουμε μπάλα τέλη της δεκαετίας του εξήντα, και ρίχναμε τη μπάλλα στην αυλή. Έβγαινε λοιπόν η κυρά να μας τη δώσει κι έλεγε «Άντε παρακάτω παλικάρια μου και διαβάζει το κορίτσι μου». Θάτανε τότε Γυμνάσιο η κοπελίτσα και η κυρά Σάσα, έτσι τη λέγανε την Κουμεντάκαινα , καθότανε πίσω από το παραθύρι στο κέντημα και την άκουγε να της λέει τα μαθήματα. Αλάνια εμείς τότε, κλωτσάγαμε δυνατότερα.

Λες νάναι η θυγατέρα της;

Γραμματέας: Πάντως είναι Κυψελιώτισσα και η μάνα της, θεός σχωρέστην, έφυγε πριν τέσσερα χρόνια , είχε το όνομα Σάσα. Τη στήριξε πολύ την κυρία Κλειώ στο μεγάλωμα του παιδιού. Ο πατέρας της ο κυρ-Κώστας έφυγε νωρίτερα με το καημό ότι η θυγατέρα του έμεινε με ένα παιδί. Και μάλιστα κορίτσι. Τι να λέμε κι εμείς που δεν αξιωθήκαμε κανένα.....

Κατασκευαστής: Βρε η Κλειώ της κυρά-Σάσας είναι. Πως τα φέρνει η Ζωή; Μετά από τόσα χρόνια. Τελικά την τσιμεντόσαμε την Αθήνα, αλλά η ψυχή της δε βγήκε ακόμα. Οι μυρωδιές από τις μονοκατοικίες της Κερκύρας θολώνουν τα μάτια μου. Σα μουσική οι φωνές των νοικοκυράδων.....άντε παρακάτω παλικάρια μου..... διαβάζει το παιδί.....

B. Ημερίδα ενημέρωσης γονέων-κηδεμόνων & εκπροσώπων τοπικής κοινωνίας

Προτεινόμενη καλή πρακτική

- Σε ημερίδα γονέων διακινήθηκε ένα έντυπο στην αρχή πριν την έναρξη που ζητούσε από τους/τις παρευρισκόμενους/ες να γράψουν ένα επίθετο για τον εαυτό τους και να δηλώσουν το φύλο τους.
- Σε ένα δεύτερο φύλλο να γράψουν ένα επίθετο που θα επιθυμούσαν για το παιδί τους και το φύλο του παιδιού τους.

Θέμα: τα στερεότυπα - η στερεοτυπική αντίληψη σε σχέση με το φύλο

Αρχικά έγινε παρουσίαση του τρόπου που διαμορφώνονται τα στερεότυπα, ως κοινωνικές προσλαμβάνουσες σε σχέση με το φύλο του παιδιού, εξαρτημένα απόλυτα από την κοινωνικοποίησή τους και τον τρόπο που βιώνουν οι γονείς κι οι άμεσοι συγγενείς του δικούς τους ρόλους.

Μετά την εισήγηση για τα στερεότυπα, παρουσιάστηκαν και τα δικά τους σχόλια για τον εαυτό τους, ανάλογα με το φύλο τους, καθώς και οι προσδοκίες από το τι επιθυμούν για το παιδί τους πάλι σε σχέση με το φύλο του/της.

Έγινε φανερό ότι στην πλειοψηφία αναπαράχθηκαν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις με ελάχιστες εξαιρέσεις, από τους/τις παρευρισκόμενους /ες.

Αυτό λειτούργησε ως ένδειξη της ανάγκης ευαισθητοποίησης ως προς του περιορισμούς που θέτει το φύλο, επηρεάζοντας την αντίληψη του εαυτού, και τη δυνατότητα διεύρυνσης αυτής της αντίληψης.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Αττικής

Προτεινόμενες καλές πρακτικές ως ολοκληρωμένα προγράμματα ΣΕΠ

1ο Πρόγραμμα

Το πρόγραμμα είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σε θέματα αντρικών και γυναικείων επαγγελμάτων και κατά πόσο υπάρχουν τα στερεότυπα ακόμα στις μέρες μας σχετικά με το ποια επαγγέλματα θεωρούνται αντρικά και ποια γυναικεία. Αυτό επειδή έλαβε χώρα σε Τ.Ε.Ε όπου ο πληθυσμός είναι κυρίως αντρικός, οδήγησε σε μια διεύρυνση και βελτίωση των επαγγελματικών οριζόντων των ανδρών και των γυναικών (με πιθανό αποτέλεσμα ανάμεσα σε άλλα και την ένταξη των γυναικών σε παραδοσιακά «ανδρικά» επαγγέλματα και των ανδρών σε «γυναικεία»). Ιδιαίτερα προσεγγίστηκε το θέμα «Φύλο και Τεχνική Εκπαίδευση».

Α. Δράση σχολικών εφαρμογών (συζήτηση ή ασκήσεις ευαισθητοποίησης των μαθητών/-τριών)

Η δράση σχολικών εφαρμογών περιελάμβανε αρχικά συζήτηση σχετικά με το διαχωρισμό των επαγγελμάτων σε αντρικά και γυναικεία. Οι μαθητές/τριες ενημερώθηκαν και συζήτησαν για τις στερεότυπες αντιλήψεις και στάσεις τους απέναντι στα δυο φύλα και τη σχέση τους με την «Τεχνική Εκπαίδευση». Επιπλέον συζητήθηκαν θέματα όπως «Ανδρικές - Γυναικείες Σπουδές» και «Σύνδεση του επαγγέλματος με τις σπουδές». Ιδιαίτερα έμφαση δόθηκε στη θέση των γυναικών στην εργασία, στην οικογένεια και στην κοινωνία γενικότερα.

Οι ασκήσεις που προτάθηκαν είναι :

1.3: Συμπληρώστε τις εκφράσεις

1.8: Βία κατά των γυναικών

1.7: Γυναικεία - Ανδρικά πεδία

1.2: Αγόρι ή Κορίτσι

2.7: Επαγγελματικές αξίες

2.9: Εργασία και επάγγελμα

Μέσα σε αυτές συζητήθηκαν θέματα όπως:

- Αυτοεκτίμηση με την οπτική του φύλου,
- Συσχέτιση των προσωπικών αξιών με το μελλοντικό επάγγελμα,

- Περιγραφή επαγγελμάτων.
- Στερεότυπες αντιλήψεις για τα επαγγέλματα με την οπτική του φύλου,
- Στερεότυπα επαγγελμάτων στην οικογένεια

Αυτό έγινε με:

- Συζήτηση,
- Παίξιμο ρόλων,
- Βιωματική προσέγγιση,
- Κατάθεση προσωπικών απόψεων, συζήτηση

B. Ημερίδα σπουδών

Η ημερίδα είχε στόχο να ενημερώσει για τα αντρικά και γυναικεία επαγγέλματα. Η ημερίδα χωρίστηκε σε 2 ενότητες. Η πρώτη είχε μια ενημέρωση σχετικά με «Ανδρικές και Γυναικείες Σπουδές» καθώς και για τα επαγγέλματα που θεωρούνται αντρικά και γυναικεία. Οι τίτλοι ήταν «Φύλο και Τεχνική Εκπαίδευση» και «Χαρακτηριστικά ενός καλού εργαζόμενου». Οι ομιλητές ήταν άτομα που είχαν μια μεγάλη επαγγελματική εμπειρία. Αυτό βοήθησε στο να γίνει το δεύτερο μέρος όπου υπήρχε μια βιωματική εφαρμογή των επαγγελμάτων ιδιαίτερα το επάγγελμα του τεχνικού του κινηματογράφου αλλά και του σκηνοθέτη. Το επάγγελμα του τεχνικού του κινηματογράφου αλλά και του σκηνοθέτη κυριαρχείται από άντρες και τώρα τελευταία αρχίζει να δεισδύει και το γυναικείο φύλο, ιδιαίτερα σε αυτό του σκηνοθέτη. Οι ομιλίες ήταν:

1. Ο ρόλος των ΤΕΙ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με την οπτική του φύλου.
2. Επαγγελματική κατάρτιση των φύλων στους Ηλεκτρονικούς και Εφαρμοσμ. Τεχνών
3. Επαγγελματικός προσανατολισμός και Αγορά Εργασίας
4. Ο δημιουργικός ρόλος του σκίτσου-κόμικς-κινούμενο σχέδιο, γελοιογραφία, εικονογράφηση
5. Οργανωτική δομή Γενικής και Τεχνικής Διεύθυνσης COSMOTE
6. Η σημασία της εικόνας στη σύγχρονη εποχή με την οπτική του φύλου

Γ. Ημερίδα γονέων

Στην ημερίδα υπήρχαν γονείς και κηδεμόνες των μαθητών/ -τριών και στόχο είχε να τους ευαισθητοποιήσει σε θέματα σπουδών και σταδιοδρομίας των παιδιών τους, εντάσσοντας στην ενημέρωσή τους τη διάσταση του φύλου.

Η ημερίδα είχε καθαρά βιωματικό χαρακτήρα, δηλαδή δόθηκε ευκαιρία στους συμμετέχοντες να συζητήσουν και δικά τους προσωπικά προβλήματα καθημερινής φύσεως. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ένας από τους γονείς πρώτη φορά τους δόθηκε να μιλήσουν με έναν ειδικό. Αυτό έγινε από ομιλητές ειδικούς σε θέματα ψυχολογίας και ισότητας φύλων θέματα όπως:

Ο ρόλος της οικογένειας στην αναπτυξιακή πορεία των εφήβων, στερεότυπα - Πρότυπα στη σχολική διαδικασία, στερεότυπες αντιλήψεις και στάσεις τους απέναντι στα δυο φύλα ιδιαίτερα σε σχέση με τις τεχνικές ανατροφής τους και ιδιαίτερα για τη θέση των γυναικών στην εργασία, στην οικογένεια και στην κοινωνία γενικότερα αλλά και θέματα που σχετίζονται με τις σπουδές. Επίσης διαφορές στην αντιμετώπιση των αγοριών και των κοριτσιών στην οικογένεια και τα στερεότυπα που ακόμα λειτουργούν.

Πιο συγκεκριμένα θα θέματα ήταν:

«Ο ρόλος της οικογένειας στην αναπτυξιακή πορεία των εφήβων»

«Στερεότυπα - Πρότυπα στη σχολική διαδικασία»

«Μαθησιακές δυσκολίες, επικοινωνιακές διαταραχές»

«Σχέση εφήβων - γονιών»

Δ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Οι επισκέψεις ήταν σε 2 χώρους εργασίας όπου στον καθένα κυριαρχεί το κάθε φύλο προκειμένου να μελετηθούν οι κατά φύλο ειδικότητες των εργαζομένων στο χώρο εργασίας Εκεί τα παιδιά πήραν συνεντεύξεις από τους διάφορους εργαζόμενους και συζήτησαν για ποιο λόγο κυριαρχεί το κάθε φύλο σε αυτόν τον χώρο και αν υπάρχουν προοπτικές να υπάρξει ενασχόληση του άλλου φύλου με αυτό το επάγγελμα.

Πιο συγκεκριμένα η πρώτη επίσκεψη ήταν στο ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ NEME-ΑΣ όπου συζητήθηκαν τα Κριτήρια πρόσληψης και θέσης απασχόλησης σε σχέση με το φύλο ενώ η δεύτερη ήταν στο ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ όπου συζητήθηκαν οι κατά φύλο ειδικότητες των εργαζομένων στο χώρο εργασίας.

Απολογισμός

Όλες οι θεματικές ενότητες των ημερίδων έχουν άμεση συνάφεια με το θέμα της οπτικής του φύλου.. Η επιλογή των επισκέψεων έγινε με γνώμονα τις ανάγκες και την ιδιαιτερότητα της κάθε τοπικής κοινωνίας. Το πρόγραμμα έγινε στα Δυτικά προάστια της Αθήνας όπου αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα οι νέοι με θέματα ανεργίας. Ιδιαίτερα στα Τ.Ε.Ε ο πληθυσμός είναι αντροκρατούμενος και αναπαράγονται πολλά αντρικά στερεότυπα. Επίσης σε θέματα στερεοτύπων

τα αγόρια ίσως και να αναπαράγουν περισσότερο τα στερεότυπα που κατά μεγάλο βαθμό μεταφέρουν από την οικογένεια και να εμμένουν στις απόψεις τους για τη θέση και το ρόλο της γυναίκας. Επίσης υπήρξε ενεργοποίηση κριτικής σκέψης, σύγκρισης συμπεριφορών και αξιών στα φύλα.

2ο Πρόγραμμα

Το δεύτερο πρόγραμμα είχε ως στόχο την ισότητα ευκαιριών στην εργασία σε σχέση με τα 2 φύλα. Ασχολήθηκε με τις ίσες ευκαιρίες, είτε στην εκπαίδευση είτε στην εργασία και ερεύνησε κατά πόσο υπάρχει ισότητα στην πρόσβαση στην εργασία. Το χαρακτηριστικό του προγράμματος είναι ότι συμμετείχαν αρκετά σχολεία οπότε δόθηκε ευκαιρία σε πολύ κόσμο να το παρακολουθήσει

Α. Δράση σχολικών εφαρμογών (συζήτηση, ή ασκήσεις ευαισθητοποίησης των μαθητών/-τριών)

Η δράση σχολικών εφαρμογών περιελάμβανε αρχικά συζήτηση πάνω στον καταμερισμό της εργασίας κατά φύλο, σε θέματα ισότητας των φύλων στην εργασία, στερεοτύπων που συνδέονται με τους άνδρες και τις γυναίκες, τη θέση των γυναικών στην οικογένεια και την εργασία, τη σύνδεση της έννοιας της ισότητας στην αγορά εργασίας με τις έννοιες της δημοκρατίας και της ιδιότητας του πολίτη, έτσι ώστε να εξαιρεθεί η διάκριση όχι μόνο ανάμεσα στα δύο φύλα. Οι μαθητές/τριες ενημερώθηκαν για τις αιτίες των υφιστάμενων διακρίσεων και για την ανάγκη εξάλειψής τους ως στοιχείου που συμβάλλει στην προσωπική ελευθερία των ατόμων, για τις επιλογές της ενήλικης ζωής που οδηγούν στην ισότητα.

Οι Ασκήσεις Ευαισθητοποίησης των μαθητών/-τριών που έγιναν είναι:

1.2: Αγόρι ή Κορίτσι

2.7: Επαγγελματικές αξίες

4.8: Οι δουλειές του σπιτιού

4.2 Οι κάρτες της τύχης

Μέσα σε αυτές συζητήθηκαν θέματα όπως:

- Ρόλοι και στερεότυπες αντιλήψεις
- Επαγγελματικές επιλογές και καλλιέργεια αξιών
- Αντιπαράθεση επιχειρημάτων σε σχέση με την ισότητα
- Οικιακές υποχρεώσεις για τα δυο φύλα
- Στερεότυπες αντιλήψεις για τα φύλα
- Προβλήματα της σύγχρονης οικογενειακής ζωής και αντιμετώπιση τους.

- Αγόρι - κορίτσι, κατανομή καθηκόντων στις οικιακές εργασίες οι επαγγελματικές αξίες
- Πως αντιμετωπίζονται οι απρόβλεπτες καταστάσεις και τα διάφορα προβλήματα στη ζωή
- Δουλειές του σπιτιού: γυναικεία ή αντρική υπόθεση, καριέρα ή νοικοκυριό; ποιος φροντίζει;
- Συσχέτιση των επαγγελματικών αξιών και των ικανοτήτων / δεξιοτήτων

Αυτό έγινε με:

- Συζήτηση,
- Παίξιμο ρόλων,
- Βιωματική προσέγγιση,
- Κατάθεση προσωπικών απόψεων, συζήτηση

B. Ημερίδα σπουδών

Η ημερίδα είχε ως στόχο να ενημερώσει για θέματα ισότητας των φύλων στην εργασία. Η ημερίδα χωρίστηκε σε 2 ενότητες. Η πρώτη είχε ως θέμα μια ενημέρωση σχετικά με τα επαγγελματικά δικαιώματα και την ισότητα στον εργασιακό χώρο. Οι ομιλητές ήταν άτομα που έχουν σταδιοδρομήσει σε κάποιο επάγγελμα και είχαν μεγάλη επαγγελματική εμπειρία. Η προσπάθεια ήταν να δοθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τα διάφορα επαγγέλματα από ειδικούς

Οι ημερίδες είχαν τα εξής θέματα:

1. Πως συνδέονται οι ταυτότητες του φύλου με τις επαγγελματικές επιλογές ποιες αξίες συνδέονται με τον κόσμο της εργασίας πως υιοθετούνται οι αξίες αυτές από τα δύο φύλα
2. Τα δύο φύλα και η οικογένεια σε ποιο βαθμό διαπαιδαγωγούνται κατευθύνονται και ανεξαρτητοποιούνται οι νέοι μέσα από αυτήν

Γ. Ημερίδα Γονέων & Κηδεμόνων - Εκπροσώπων της Τοπικής Κοινωνίας

Η ημερίδα είχε καθαρά βιωματικό χαρακτήρα, δηλαδή δόθηκε ευκαιρία στους συμμετέχοντες να συζητήσουν και δικά τους προσωπικά προβλήματα καθημερινής φύσεως. Αυτό έγινε από ομιλητές ειδικούς σε θέματα ψυχολογίας και ισότητας φύλων θέματα όπως:

Ο ρόλος της οικογένειας στις αποφάσεις των νεαρών ατόμων για τη ζωή τους, πως επιδρά το φύλο των παιδιών στις προσδοκίες των γονιών για το μέλλον τους.

Σtereότυπες αντιλήψεις και στάσεις τους απέναντι στα δυο φύλα,

Κατά φύλο καταμερισμός της εργασίας και η θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας

Σύνδεση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών με τις ταυτότητες φύλου και τις στερεότυπες ως προς το φύλο αντιλήψεις

Τι μαθαίνουν τα παιδιά στην οικογένεια σχετικά με το μελλοντικό τους ρόλο, που κατευθύνουν οι γονείς τα αγόρια τους και τα κορίτσια τους.

Ο ρόλος των γονιών στις εκπαιδευτικές επιλογές των παιδιών τους με την οπτική του φύλου

Δ. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Οι επισκέψεις στους χώρους εργασίας είχαν ως στόχο να δείξουν τις διαφορετικές εργασιακές πρακτικές από τα 2 φύλα. Εκεί τα παιδιά μπόρεσαν να πάρουν συνεντεύξεις από τους διάφορους εργαζόμενους και συζήτησαν για τα προβλήματα που αντιμετώπισαν στην εύρεση εργασίας. Ιδιαίτερα και αυτό το πρόγραμμα έγινε σε σχετικά υποβαθμισμένες περιοχές των Δυτικών Προαστείων όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη να ενημερωθούν τα παιδιά για τα επαγγέλματα αλλά επίσης και το ποσοστό ανεργίας είναι υψηλό.

Η πρώτη επίσκεψη έγινε σε εργαστήρια όπου οι μαθητές/τριες ενημερώθηκαν για την Τεχνική Εκπαίδευση, τους Τομείς και τις Ειδικότητες που λειτουργούν στο 1ο ΤΕΕ Πετρούπολης και σε ποια επαγγέλματα οδηγούν. Επίσης ενημερώθηκαν και για τους εκπαιδευτικούς που θα τους υποδεχτούν σε κάθε εργαστήριο (ειδικότητα, φύλο, επάγγελμα). Η δεύτερη επίσκεψη έγινε σε χώρο γραφικών τεχνών όπου έγινε ενημέρωση των μαθητών/τριων για την επιχείρηση που θα επισκεφτούν, (τι παράγει, πόσα άτομα απασχολεί, ειδικές συνθήκες που επικρατούν στους εσωτερικούς χώρους της επιχείρησης και συγκεκριμένα στους χώρους παραγωγής) και προβολή εργασιακού χώρου, Εργοστασίου Γραφικών Τεχνών.

Απολογισμός

Όλες οι θεματικές ενότητες των ημερίδων έχουν άμεση συνάφεια με το θέμα της οπτικής του φύλου. Η επιλογή των επισκέψεων έγινε με γνώμονα τις ανάγκες και την ιδιαιτερότητα της κάθε τοπικής κοινωνίας αφού αποτελεί περιοχή με αρκετό κόσμο και σχετικά σημαντικό ποσοστό ανεργίας. Αυτό που τονίστηκε από το πρόγραμμα είναι ιδιαίτερα ο βιωματικός χαρακτήρας το οποίο αποτελεί και σημαντικό συστατικό επιτυχίας.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Επίσκεψη σε χώρο εργασίας: Ταχυδρομείο Εύδηλου Ικαρίας
Συμμετοχή τριών σχολικών μονάδων, 31 αγόρια, 30 κορίτσια

Θεματική επίσκεψης

- Ειδικότητες εργαζομένων κατά φύλο. Συνθήκες εργασίας, αμοιβές και κριτήρια πρόσληψης
- Τα σοβαρότερα προβλήματα ανδρών και γυναικών εργαζομένων. Συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής

1. Περιγραφή της δράσης - Συνοπτική απόδοση του περιεχομένου της συζήτησης που διεξήχθη μεταξύ των μαθητών και των εργαζομένων

Συνθήκες: Το ταχυδρομείο είναι κλειστό λόγω απεργίας των εργαζομένων, εντούτοις κάποιες γυναίκες υπάλληλοι, ο προϊστάμενος και εκπρόσωπος των εργαζομένων είναι παρόντες/ούσες και υποδέχονται τα παιδιά.

Θεματικοί Άξονες: Θα μπορούσαμε για λόγους πρακτικούς, να χωρίσουμε το περιεχόμενο του απομαγνητοφωνημένου υλικού της επίσκεψης σε τρεις θεματικές ενότητες:

- α) Η πρώτη αφορά στην πολιτική διάσταση της επαγγελματικής ζωής. Τα παιδιά ενημερώνονται από τον εκπρόσωπο των εργαζομένων για τα προβλήματα που απασχολούν τον κλάδο και, κατ' επέκταση, αντιλαμβάνονται τη φύση των αιτημάτων των απεργών.
- β) Η δεύτερη θεματική ενότητα αναφέρεται στο έργο του ταχυδρόμου και στις εργασιακές συνθήκες των Ελληνικών Ταχυδρομείων. Τα παιδιά ενημερώνονται σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψης, τη μισθοδοσία, την ιεραρχία και το σωματείο των εργαζομένων. Από αυτό το σημείο και ως τη λήξη της επίσκεψης φωτίζονται με διεισδυτική ματιά, ρεαλιστικότητα και ευαισθησία πτυχές του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου που ενέχουν το στοιχείο της ανισότητας.

Εξετάζονται ζητήματα όπως:

- ο υφιστάμενος καταμερισμός εργασίας κατά φύλο - οι δυνατότητες και προοπτικές ανέλιξης στην επαγγελματική ιεραρχία κατά φύλο.
- φύλο κι ανεργία

- τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η άνεργη νοικοκυρά ή η διπλά εργαζόμενη μητέρα
- πως συνδυάζουν εργαζόμενοι και εργαζόμενες την εργασία με την οικογενειακή ζωή.

Τα παιδιά ενθαρρύνονται με λογικά επιχειρήματα να δουν το πρόβλημα των άνισων ευκαιριών και της άνισης μεταχείρισης της εργαζόμενης γυναίκας ως πρόβλημα που αφορά εξίσου και τα δύο φύλα. Η λύση που προτείνεται είναι η συνεργασία και η αλληλεγγύη.

γ) Στην τρίτη θεματική ενότητα τα παιδιά παίρνουν ένα είδος άτυπης συνέντευξης από τις γυναίκες υπαλλήλους. Ακολουθεί συζήτηση με τη συμμετοχή και του εκπροσώπου των εργαζομένων, ο οποίος συμμερίζεται τα προβλήματα που εκφράζονται από τις συναδέλφους του. Οι γυναίκες καταθέτουν στα παιδιά τα βιώματά τους: το συναίσθημα της ανασφάλειας, το οποίο απορρέει από τον ορατό κίνδυνο της ανεργίας λόγω της λήξης των συμβάσεών τους, την πίεση που αισθάνονται εξαιτίας της υποχρέωσής τους να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ποικίλων και συχνά αλληλοσυγκρουόμενων ρόλων. Επίσης, γίνεται αναφορά στην έλλειψη υποστηρικτικών προς την οικογένεια θεσμών και στην αναπόφευκτη προσφυγή στο οικογενειακό δίκτυο υποστήριξης, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της φύλαξης των παιδιών.

Αναλυτικότερα:

Αρχικά ο εκπρόσωπος των εργαζομένων δράττεται της ευκαιρίας να εξηγήσει στα παιδιά τους λόγους της απεργίας: οι εργαζόμενοι ζητούν να μην κλείσει το συγκεκριμένο ταχυδρομείο, αντιδρούν στην καταστρατήγηση εργασιακών δικαιωμάτων, όπως είναι το οκτάωρο, στηλιτεύουν την αδιαφάνεια και αναξιοκρατία, απαιτούν τη θέσπιση μέτρων προστασίας για την εργαζόμενη μητέρα, καταγγέλλουν τις νέες συμβάσεις που ποινικοποιούν την απεργία, διαμηνύουν το αίσθημα ανασφάλειας των συμβασιούχων.

Με αφορμή τα παραπάνω, ο ίδιος περιγράφει στα παιδιά το καθεστώς της υπο-απασχόλησης και εξηγεί πόσο αυτό επιβαρύνει οικονομικά και ψυχικά τον εργαζόμενο, δίνοντας ταυτόχρονα στο κράτος τη δυνατότητα να υπεκφεύγει των υποχρεώσεών του για παροχές (επιδόματα, δώρα κ.ά.). Ενδιαφέρον είναι το γεγονός πως ο ομιλητής είναι άτομο με ειδικές ανάγκες (κάποια στιγμή ο ίδιος αναφέρει πως έχει κάποιο πρόβλημα στα πόδια, το οποίο μάλιστα μοριοδότησε την υποψηφιότητά του για πρόσληψη).

Πέρα από την πολιτική διάσταση που αναπόφευκτα προσλαμβάνει η επαγγελματική ζωή -καθώς η ποιότητά της εξαρτάται άμεσα από πολιτικές αποφά-

σεις- τονίζεται ειδικότερα και ο κοινωνικός χαρακτήρας του επαγγέλματος του διανομέα. Ο προϊστάμενος λέει στα παιδιά πως ο ταχυδρόμος είναι το πιο αγαπημένο πρόσωπο στα χωριά. Συγκεκριμένα, τον χαρακτηρίζει «πηγή ζωής» για τους ανθρώπους της επαρχίας, ειδικότερα μάλιστα για όσους ζουν απομονωμένοι σε δύσβατες και απομακρυσμένες περιοχές. Οι χωριανοί περιμένουν τον ταχυδρόμο στο καφενείο και η άφιξή του αποτελεί «κοινωνικό γεγονός». Η συζήτηση, στην συνέχεια περιστρέφεται γύρω από τους δημόσιους υπάλληλους και ο προϊστάμενος παροτρύνει τα παιδιά να είναι έντιμα και εργατικά, προσπαθώντας παράλληλα να άρει στο στερεότυπο περί «ωχαδερφισμού» των δημοσίων υπαλλήλων.

Ακολουθεί ξενάγηση στο χώρο του ταχυδρομείου, ενώ παράλληλα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια σύντομη αναφορά στο έργο (τα καθήκοντα) του ταχυδρόμου, στα κριτήρια πρόσληψής του και στις απολαβές του. Επίσης, γίνεται μικρή αναδρομή στο επάγγελμα: παλιά, στα χωριά, η διανομή γινόταν με τα μουλάρια και όσοι μπορούσαν να ιππεύσουν ήταν άνδρες. Έτσι, ο διανομέας ήταν μια ανδρική δουλειά. Λόγω της αλλαγής των συνθηκών και των μέσων μεταφοράς, οι γυναίκες εισήλθαν στο χώρο, εντούτοις ακόμα και σήμερα προτιμώνται για τη στελέχωση «σταθερών» πόστων που αφορούν συναλλαγές με το κοινό. Η συζήτηση, ακολούθως, θα περιστραφεί γύρω από την αδικία που υφίσταται το γυναικείο φύλο στην αγορά εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά πληροφορούνται ότι η ανεργία και η υποαπασχόληση μαστίζουν περισσότερο το γυναικείο πληθυσμό, ότι σε διευθυντικές θέσεις προωθούνται κυρίως οι άνδρες, ότι οι γυναίκες που εργάζονται είναι ουσιαστικά διπλά εργαζόμενες, καθώς είναι επιφορτισμένες με την ευθύνη των οικιακών εργασιών και του μεγάλωματος των παιδιών τους. Ο ομιλητής προτρέπει τους μαθητές να αγωνιστούν μαζί με τις μαθήτριες για να εξαλείψουν τα στερεότυπα -άρα και τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών- που καταστρέφουν τις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων.

Τέλος, τα παιδιά εκφράζουν απορίες στις γυναίκες υπαλλήλους: ρωτούν πως τα βγάζουν πέρα, ποιος προσέχει τα παιδιά τους όταν εκείνες απουσιάζουν, τι θα κάνουν όταν λήξει η σύμβασή τους. Ανοίγει νέα συζήτηση, επικεντρωμένη στα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι συγκεκριμένες εργαζόμενες, όπως το αίσθημα αβεβαιότητας μπροστά στην επικείμενη ανεργία, το άγχος που παράγουν οι απαιτήσεις των πολλαπλών ρόλων, η απουσία υποστηρικτικών θεσμών για τους εργαζόμενους γονείς.

Η επίσκεψη ολοκληρώνεται με την αναζήτηση τρόπων συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

2. Οι παράγοντες που ευνόησαν την επιτυχή υλοποίηση της δράσης

Παρότι η επιλογή του συγκεκριμένου χώρου δεν υποσχόταν αρχικά κάποια πρωτοτυπία, τα οφέλη που αποκόμισαν τα παιδιά αποδείχθηκαν πολλαπλάσια από τα αναμενόμενα. Αυτό συνέβη για τους εξής κυρίως λόγους:

- α. Η απεργία των εργαζομένων στα ΕΛ.ΤΑ πρόσφερε στα παιδιά τη δυνατότητα να προβληματιστούν γύρω από τη διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων καθώς και να εμβαθύνουν στις εργασιακές σχέσεις. Η συγκυρία δηλαδή λειτούργησε ως αφορμή για τη συνειδητοποίηση της πολιτικής διάστασης της επαγγελματικής ζωής.
- β. Οι άνθρωποι που υποδέχθηκαν, ξενάγησαν και ενημέρωσαν τα παιδιά ήταν προετοιμασμένοι, επαρκώς πληροφορημένοι για τους σκοπούς της επίσκεψης και, κυρίως, ευαισθητοποιημένοι σε ζητήματα που αφορούν της ισότητα. Σ' αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι ο λόγος του προϊσταμένου και του εκπροσώπου των εργαζομένων ήταν ζωντανός, θερμός, επικοινωνιακός, καθαρός και απλός, διαποτισμένος από ένα αίσθημα εμπιστοσύνης στη ζωή, φορέας μιας ανθρωπιστικής αντίληψης που θέλει τα δύο φύλα συνοδοιπόρους και συναγωνιστές στη ζωή. Η ποιότητα του λόγου επέδρασε θετικά στα παιδιά, καθώς τους μεταδόθηκε η βεβαιότητα ότι τα πράγματα αλλάζουν και πρέπει να αλλάζουν από τους ίδιους τους ανθρώπους (στην αντίθετη περίπτωση, όπου απουσιάζει η ενσυνείδητη πρόθεση για παρέμβαση, στα παιδιά μπορεί να μεταδοθεί μια αίσθηση ματαιότητας ή αδιαφορίας). Τα παιδιά θα πρέπει να αισθάνθηκαν όχι μόνο καλοδεχούμενα, αλλά και τυχερά που ένας επαγγελματίας (μη εκπαιδευτικός, εντούτοις με τα χαρίσματα του καλού εκπαιδευτικού) τους απευθύνθηκε με σεβασμό και περηφάνια, τα συμβούλεψε και τα παρότρυνε -αποδίδοντας αξία στη γενιά τους και δείχνοντας εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους - να είναι υπεύθυνη, έντιμοι, αλληλέγγυοι και ενεργοί πολίτες.

Απόρροια αυτού του κλίματος αποδοχής και εμπιστοσύνης ήταν τόσο η έκφραση ενδιαφέροντος από την πλευρά των μαθητών όσο και η άνεση με την οποία συμμετείχαν στη συζήτηση.

- γ. Οι δύο παράγοντες που προαναφέρθηκαν συνέβαλλαν στη διάνοιξη του πλαισίου προβληματισμού γύρω από την ισότητα των φύλων. Με άλλα λόγια, το περιεχόμενο των συζητήσεων που έλαβαν χώρα στη διάρκεια της επίσκεψης ήταν εμπλουτισμένο με αξίες όπως αυτή της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Έτσι, η συζήτηση δεν εξαντλήθηκε στις αντιλήψεις περί «ανδρικού» και «γυναικείου», ούτε στην περιγραφή των προβλημάτων που άπτονται του υφιστάμενου καταμερισμού εργασίας κατά φύλο,

αλλά επεκτάθηκε στην ερμηνεία και στην αντιμετώπιση αυτών.

Το πρόβλημα, μάλιστα, της ανισότητας των φύλων αφενός τοποθετήθηκε στη σωστή του - διευρυμένη και ρεαλιστική - βάση, δηλαδή ως πρόβλημα που συνδέεται με το όλο οικονομικό-πολιτικό σύστημα της ανισότητας και του ανταγωνισμού, αφετέρου αντιμετωπίστηκε ως πρόβλημα κοινό και για τα δύο φύλα. Αυτή η στάση από μόνη της συνιστά για τους εφήβους ένα πρότυπο κοινωνικοποιημένης σκέψης, καθώς προτείνει ένα αξιακό σύστημα συλλογικής και συνυπεύθυνης αντιμετώπισης των προβλημάτων. Τονίζεται μάλιστα από την πλευρά του ομιλητή ότι η συμφιλίωση των φύλων και η από κοινού αντιμετώπιση του προβλήματος της ανισότητας αποτελεί τη μόνη διέξοδο. Η προσέγγιση τούτη δεν τοποθετεί τα δύο φύλα το ένα απέναντι στο άλλο, αλλά το ένα δίπλα στο άλλο. Αποκτά δε μεγαλύτερη σημασία αυτή τη στάση, διότι προέρχεται από άνδρα και όχι από γυναίκα.

3. Οι στόχοι που εκπληρώθηκαν

- α. Τα παιδιά συνειδητοποίησαν τον πολιτικό χαρακτήρα της επαγγελματικής ζωής καθώς και την ανάγκη για μια πιο ενεργό πολιτική στάση από την πλευρά της νέας γενιάς. Ταυτοχρόνως συνειδητοποίησαν ότι δίχως δικαιοσύνη δεν μπορεί να υπάρξει ισότητα και ότι το ζητούμενο δεν είναι πώς να γίνει η γυναίκα το ίδιο αποδοτική με τον άνδρα.
- β. Τα παιδιά διαπίστωσαν τα στερεότυπα που αφορούν τη γυναικεία εργασία σε σύγκριση με την ανδρική και προβληματίστηκαν σχετικά με την άνιση μεταχείριση των εργαζομένων γυναικών. Η ενημέρωση σχετικά με τον υφιστάμενο καταμερισμό εργασίας ήταν το αποτέλεσμα μιας διερευνητικής και διαλογικής διαδικασίας.
- γ. Τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με τα προβλήματα του συγκεκριμένου κλάδου και τις προοπτικές που διαμορφώνονται στην αγορά εργασίας σε σχέση με τα δύο φύλα.
- δ. Τα παιδιά συνειδητοποίησαν ότι η ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλων στην επαγγελματική ζωή προϋποθέτει την υιοθέτηση ενός πνεύματος συνεργασίας και αλληλοκατανόησης, απαιτεί με άλλα λόγια, τη διαμόρφωση νέων ρόλων όχι μόνο στην εργασία, αλλά κυρίως στην οικογένεια.
- ε. Τα παιδιά απέκτησαν μια πιο διευρυμένη αντίληψη για το ζήτημα της ισότητας καθώς επεξεργάστηκαν την οπτική γυναικών και ανδρών εργαζομένων. Είχαν μάλιστα την -μάλλον σπάνια- ευκαιρία να ακούσουν δια στόματος ανδρός πόσο αναγκαίο είναι το πνεύμα συμφιλίωσης και να συνειδητοποιήσουν έτσι ότι η ανισότητα σε όλους τους τομείς είναι υπόθεση που αφορά και τα δύο φύλα.

Ημερίδα γονέων στο γυμνάσιο Σχοινούσας

Τίτλος Ημερίδας: Προσδοκίες της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας για επαγγελματικό μέλλον των παιδιών, αγοριών και κοριτσιών - Εργασία, Οικογένεια και η έννοια της φροντίδας

1. Περιγραφή των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της Ημερίδας¹

- α. Ο Εκπαιδευτικός ΣΕΠ (με ειδικότητα Κοινωνιολόγου) ενημερώνει τους γονείς σχετικά με τους σκοπούς του έργου και το περιεχόμενο των πραγματοποιηθέντων δράσεων στα πλαίσια του ΣΕΠ. Η εισήγησή του, στη συνέχεια, με τίτλο: «*ταυτότητες φύλου - προσδοκίες - οικογενειακές αξίες*» επιχειρεί να κινητοποιήσει τους γονείς προς την κατεύθυνση της συνειδητοποίησης των προσδοκιών που τρέφουν για τα παιδιά τους και του τρόπου με τον οποίο αυτές ενσωματώνονται στο αξιακό σύστημα και εγγράφονται στη συμπεριφορά του παιδιού. Ο λόγος του είναι απλός, διότι απευθύνεται σε κοινό μη εξοικειωμένο με επιστημονική ορολογία, χρησιμοποιεί δε παραδείγματα από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων στο νησί.
- β. Η δεύτερη εισήγηση προέρχεται από το Στέλεχος του ΚΕΣΥΠ Σύρου και αποτελεί ουσιαστικά μια κατάθεση της προσωπικής εμπειρίας του από την εφαρμογή του προγράμματος. Το Στέλεχος παρουσιάζει διαφάνειες που εκφράζουν τη στάση μαθητών και μαθητριών απέναντι στις δουλειές του σπιτιού (οι διαφάνειες βασίστηκαν στο φύλλο εργασίας «οι δουλειές του σπιτιού», το οποίο συμπλήρωσαν τα παιδιά του σχολείου της Σχοινούσας κατά τη β' ημέρα Σπουδών).

Συζητείται η διαφοροποιημένη στάση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, ενώ στη συνέχεια ζητείται από τους γονείς να συμπληρώσουν ένα ελαφρώς παραλλαγμένο φύλλο εργασίας (επισυνάπτεται). Για τους περισσότερους γονείς, απ' ό,τι φαίνεται, η εμπειρία αυτή είναι πρωτόγνωρη και κάποιοι ζητούν από τα παιδιά τους να τους βοηθήσουν στη συμπλήρωση του εντύπου. Με αφορμή τις απαντήσεις των γονέων συζητείται η στερεοτυπική θεώρηση της γυναίκας ως του πλέον κατάλληλου ανθρώπου για οικιακή εργασία και φροντίδα των υπολοίπων μελών της οικογένειας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόκλιση των δύο φύλων όσον αφορά στην συνειδητοποίηση της ανάγκης για μια δικαιότερη κατανομή των εργασιών στο σπίτι: οι μητέρες παραπονιούνται ότι ενώ οι ίδιες συμμετέχουν στις κτηνοτροφικές

¹ Με βάση το ηχογραφημένο υλικό της επίσκεψης

ασκολίες, οι άνδρες δεν συμμετέχουν εξίσου στις οικιακές. Κάποια γυναίκα μάλιστα εκφράζει τη διάκριση που υφίσταται, καθώς, όπως λέει, ο άντρας της όταν ολοκληρώσει την εργασία του πηγαίνει στο καφενείο, ενώ η ίδια επιβαρύνεται με πολλαπλάσια καθήκοντα, δίχως καμιά διέξοδο. Ένας-δύο από τους άνδρες που παρευρίσκονται στην εκδήλωση αστειεύονται, σε μια προσπάθεια να εξωραϊσουν την κατάσταση. Οι γυναίκες, εντούτοις, δεν αστειεύονται καθόλου. Κάποια κυρία, μάλιστα, εξανίσταται και εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για το λιγοστό ελεύθερο χρόνο που έχει σε μια ημέρα: ο άντρας μπορεί να μαγειρέψει κάποια στιγμή που «θα έχει τα κέφια του», αλλά η γυναίκα μαγειρεύει πάντα, λόγω της υποχρέωσης που της υπαγορεύει ο άγραφος νόμος του σπιτιού. Κι ύστερα, είναι και τα παιδιά, τα οποία συνιστούν σχεδόν αποκλειστική φροντίδα για εκείνη.

Το υπεύθυνο Στέλεχος ΣΕΠ δίνει «χώρο» στους γονείς, ενθαρρύνοντας την έκφραση των προσωπικών βιωμάτων και συναισθημάτων που σχετίζονται με το ζήτημα της άνισης κατανομής των εργασιών.

Η θεματολογία διανθίζεται, καθώς ζητείται απ' τους γονείς να συμπληρώσουν άλλο ένα φύλλο εργασίας (Φύλλο εργασίας 2, επισυνάπτεται), το οποίο αφορά την επίδραση που έχουν τα θεωρούμενα «ανδρικά» ή «γυναικεία» επαγγέλματα στην οικογενειακή ζωή. Με αφορμή τις απαντήσεις των γονέων, εξετάζεται ο βαθμός συμμετοχής στις οικογενειακές υποχρεώσεις.

Κρίνεται ιδιαίτερος θετικός το γεγονός ότι σε μια τέτοια μικρή κοινωνία, για πρώτη ίσως φορά, άνθρωποι απομονωμένοι, στερημένοι από μορφωτικά ερεθίσματα, μη εξοικειωμένοι με τέτοιου είδους εκδηλώσεις, θέλουν να μπορούν να εκφραστούν, να μοιραστούν, να καταθέσουν το προσωπικό τους στοιχείο.

- γ. Η συζήτηση θα συνεχιστεί, πιο εμπλουτισμένη, μετά από τη δραματοποίηση του σκετς που έγραψαν οι μαθητές και οι μαθήτριες μαζί με τον εκπαιδευτικό ΣΕΠ (επισυνάπτεται). Η συγκεκριμένη δράση αποτελεί ένα από τα θετικότερα στοιχεία της ημερίδας για τους εξής λόγους:
- Τα παιδιά ετοίμασαν μόνα τους έναν απλό αλλά μεστό σε συμβολισμούς διάλογο μεταξύ γονέων και παιδιών, αποδίδοντας τις στερεοτυπικές συμπεριφορές που εκδηλώνονται στα πλαίσια της καθημερινής οικογενειακής επικοινωνίας
 - Η αντιστροφή των ρόλων (επισυνάπτεται) που συνιστούν τις αναμενόμενες από το κάθε φύλο συμπεριφορές αποτέλεσε τη μεγάλη έκπληξη. Οι γονείς παρακολουθούν την αντεστραμμένη πραγματικότητα με χαμόγελα αμηχανίας και ειρωνείας. Ο λιμενικός (τριαντάρης γαμπρός, παντρεμένος με ντόπια φουρνάρισσα) αναφωνεί ότι αυτά είναι βλακείες, ότι δεν μπορεί μια γυναίκα να «παρατάει το σπίτι της». Στη συζήτηση μπαίνουν και τα

παιδιά. Αυτό μάλιστα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το δεύτερο θετικό στοιχείο της εκδήλωσης: τα παιδιά επικοινωνήσαν με τους γονείς, κομίζοντας μια νεωτεριστική ματιά στις σχέσεις των δύο φύλων.

Το θεματικό πλαίσιο της ημερίδας διευρύνεται, καθώς η νέα γενιά αντιπαρθέτει τις διαφοροποιημένες (από αυτές των γονέων) προσδοκίες της όσον αφορά τις διαφυλικές σχέσεις. Οι γονείς προβληματίζονται, ακόμη και οι άνδρες παραδέχονται την ανάγκη της ισότητας, τουλάχιστον σε κάποιες πτυχές του οικογενειακού βίου. Οπωσδήποτε οι νοοτροπίες δεν αλλάζουν άρδην. Ειδικότερα για τους ανθρώπους της επαρχίας, όπου η οικογενειακή δομή είναι ιδιότυπη και οι ρόλοι οριοθετημένοι με σαφήνεια, η αναθεώρηση του αξιακού κώδικα που αναφέρονται στους ρόλους συνιστά μια απειλή για το σύστημα της οικογένειας (για την ομοιοστάσή της, συγκεκριμένα). Συνεπώς, η πρόσληψη και επεξεργασία νέων ιδεών δεν μπορεί παρά να είναι μια αργή και δύσκολη διαδικασία. Όπως και να 'χει, καλλιεργήθηκε -σε ένα πρώτο επίπεδο- μια άλλη οπτική περί ίσων δικαιωμάτων.

Στην έκθεσή του το Στέλεχος ΣΕΠ αναφέρεται στη θετική ατμόσφαιρα της συνάντησης καθώς και στην αλλαγή στάσης ενός πατέρα που συμμετείχε σ' αυτήν. Συγκεκριμένα, γράφει τα εξής: «ήταν πολύ θετική η διάθεσή τους (ενν. των γονέων) να ακουστούν, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες (φύλλα εργασίας), να σχολιάσουν, να συζητήσουν. Ένας πατέρας, ο οποίος ανέλαβε και το catering, για πρώτη φορά, όπως μου διηγήθηκαν οι συνάδελφοι, βοήθησε τη γυναίκα του στην προετοιμασία».

2. Οι παράγοντες που ευνόησαν την επιτυχή υλοποίηση της δράσης

- Η Ημερίδα αποτέλεσε ένα σπάνιο και σημαντικό κοινωνικό γεγονός για τους ανθρώπους αυτής της πολύ μικρής και κλειστής κοινωνίας. Οι γονείς, λοιπόν, προσήλθαν με επικοινωνιακή διάθεση
- Η σύνθεση της ομάδας προσέδωσε έναν ιδιότυπο χαρακτήρα στην εκδήλωση: παιδιά, γονείς, εκπαιδευτικοί, ο λιμενικός, ο γιατρός κ.ά.. μια μικροκοινωνία, δηλαδή, γνώριμη και οικεία, σε μια περίπτωση διαφορετική, κάπως πιο «επίσημη». Αυτή η ισορροπία μεταξύ άνεσης και επισημότητας ευνόησε επίσης το επικοινωνιακό κλίμα. Ήταν μάλιστα εντυπωσιακό το γεγονός ότι τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά στη συζήτηση, με μεγάλη σοβαρότητα.
- Η ποικιλία στη μεθοδολογία: οι εισηγήσεις συνδυάστηκαν με δραστηριότητες, θεατρικό δρώμενο, συζήτηση και κατάθεση προσωπικών βιωμάτων
- Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικού και παιδιών δεν απέδωσε μονάχα

τον καρπό μιας σημειολογίας της μέσης ελληνικής οικογένειας, αλλά και προκάλεσε μια έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων

- Η δημιουργική διάθεση, αλλά οπωσδήποτε και η ειδικότητα του εκπαιδευτικού ΣΕΠ. Έχει διαπιστωθεί κι από άλλες εφαρμογές ότι ο συγκεκριμένος κλάδος είναι πιο εξοικειωμένος με τη μεθοδολογία και το ιδεολογικό περιεχόμενο τέτοιων δράσεων, άρα συχνά και πιο αποτελεσματικός
- Ο καλός συντονιστικός και υποστηρικτικός ρόλος του Στελέχους ΣΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης.

3. Οι στόχοι που εκπληρώθηκαν

- α. Η σχολική κοινότητα, λόγω του περιορισμένου αριθμού των μελών της, αλλά κυρίως λόγω της ενσυνείδητης πρόθεσης για συμμετοχή, δραστηριοποιήθηκε σχεδόν σύσσωμη για την προετοιμασία και υλοποίηση της εκδήλωσης. Ο εκπαιδευτικός ΣΕΠ συνεργάστηκε με τα παιδιά για τη συγγραφή και δραματοποίηση του σκετς, ενώ οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί του σχολείου παρέστησαν στην Ημερίδα. Οι γονείς προσήλθαν στην εκδήλωση με χαρά (αρκετοί μάλιστα άφησαν τις δουλειές τους) και συμμετείχαν ενεργά στη συζήτηση. Με άλλα λόγια, όλοι έδωσαν κάτι από τον εαυτό τους, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί μια εκδήλωση με το πνεύμα της συλλογικότητας. Αυτό οπωσδήποτε επέδρασε θετικά στη δυναμική του επικοινωνιακού κλίματος.
- β. Η μεθοδολογία και το περιεχόμενο των δράσεων προσαρμόστηκαν στις ανάγκες της συγκεκριμένης κοινωνίας. Ακόμη και οι εισηγήσεις διατηρούσαν το προσωπικό ύφος που άρμοζε στην περίπτωση. Δεν επρόκειτο, δηλαδή, για τη χρήση ενός άκαμπτου επιστημονικού λόγου που απευθύνεται στις μειοψηφίες. Η Ημερίδα έγινε πραγματικά για τους συγκεκριμένους ανθρώπους, δεν τους «χρησιμοποίησε» απλώς ως ένα σύνολο από αναγκαίες παρουσίες. Αντιθέτως, αξιοποίησε τις εμπειρίες τους ενθαρρύνοντας την έκφραση του προσωπικού βιώματος.
- γ. Ο προβληματισμός που αναπτύχθηκε βοήθησε τους γονείς να δουν με κριτική ματιά τις αντιλήψεις τους, τις προσδοκίες και τις καθημερινές πρακτικές όσον αφορά τόσο το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών τους όσο και τις μεταξύ τους σχέσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς προβληματίστηκαν σχετικά με τον πρότυπο ρόλο άνδρα-πατέρα-εργαζόμενου και γυναίκας-μητέρας-εργαζόμενης που προσφέρουν στα παιδιά τους.
- δ. Οι έφηβοι, με τη σειρά τους, αναπάραστησαν την πραγματικότητα που βι-

ώνουν στο οικογενειακό περιβάλλον και μάλιστα, στη συνέχεια, την ανέτρεψαν, αντιστρέφοντας τους ρόλους των δύο φύλων και προτείνοντας έτσι μια διαφορετική εκδοχή στις σχέσεις. Οι γονείς, κατ' αυτόν τον τρόπο, βίωσαν ως θεατές -έστω και εν συντομία- την «άλλη πλευρά». Έγιναν μάλιστα θεατές των ρόλων που ενσάρκωσαν τα ίδια τους τα παιδιά.

- ε. Επετεύχθη έντονη και εποικοδομητική αλληλεπίδραση, τόσο μεταξύ των γονέων όσο και μεταξύ ενηλίκων και παιδιών. Η παρουσία των παιδιών στην εκδήλωση λειτούργησε συχνά ως κινητήριο μοχλός της συζήτησης. Η συζήτηση ανέδειξε, καταρχάς, κάποιους ψυχολογικούς παράγοντες, οι οποίοι, στα πλαίσια της οικογένειας, συντελούν στην κατασκευή της κοινωνικής ταυτότητας του φύλου. Εξετάστηκαν κυρίως οι προσδοκίες των γονέων σχετικά με τον μελλοντικό ρόλο των παιδιών τους ως «ανδρών» ή «γυναικών». Παράλληλα, εκφράστηκαν από τα ίδια τα παιδιά οι δικές τους προσδοκίες. Η σύγκρουση ιδεών ήταν αναπόφευκτη αλλά και γόνιμη, γιατί κατέδειξε την ανάγκη για άρση των στερεοτύπων και οδήγησε σε σκεπτικισμό.
- στ. Ειδικότερα η συζήτηση που αφορούσε τη δικαιότερη κατανομή των οικιακών εργασιών μεταξύ των φύλων αποκάλυψε την ψυχολογική πίεση που υφίστανται οι γυναίκες και οι κόρες μέσα στα πλαίσια των ρόλων φροντίδας. Η κουρασμένη κι απογοητευμένη γυναίκα μίλησε για την έλλειψη ελεύθερου χρόνου, αλλά κυρίως για την έλλειψη κατανόησης -απ' την πλευρά του άνδρα της- για τον «κλεμμένο» της χρόνο. Φυσικά θα ήταν ουτοπικό να λόγο για επίτευξη μιας ριζικής αλλαγής νοοτροπιών ή για πλήρη συνειδητοποίηση της όποιας ενέργειας εμπεριέχει στερεοτυπικές αντιλήψεις για τα φύλα, εντούτοις και μόνο η αυτοαποκάλυψη των γυναικών στην παρούσα εκδήλωση φάνηκε να επιδρά στην οπτική των συζύγων τους και να δημιουργεί νέες προοπτικές. Συνεπώς, μπορούμε να κάνουμε λόγο για -έστω και μερική- διεύρυνση της ψυχολογικής ταυτότητας του ανδρικού φύλου με την ενσωμάτωση της έννοιας της φροντίδας και της συνεργασίας.

Φύλλο Εργασίας 1

Άνδρας Γυναίκα

Οικογενειακές υποχρεώσεις	Μέλος της οικογένειας που ασχολείται μ' αυτήν	Μέλος της οικογένειας που θα ήθελες να ασχολείται μ' αυτήν
Πλύσιμο ρούχων / σιδέρωμα		
Μαγείρεμα		
Ψώνια		
Φροντίδα παιδιών		
Πλύσιμο πιάτων		
Επισκευές / συντήρηση σπιτιού		
Διαχείριση των οικονομικών της οικογένειας		
Φροντίδα κήπου		

Φύλλο Εργασίας 2

Άνδρας Γυναίκα

Επάγγελμα	Άνδρας (ταιριάζει σε άνδρα) X	Γυναίκα (ταιριάζει σε γυναίκα) X	Οικονομική εξασφάλιση (NAI - OXI)	Αποκλείει τη συμμετοχή στις οικογενειακές υποχρεώσεις (NAI - OXI)	Διευκολύνει τη συμμετοχή στις οικογενειακές υποχρεώσεις (NAI - OXI)
Εκπαιδευτικός					
Αγρότης					
Μηχανικός Αυτοκινήτων					
Οικοδόμος					
Πολιτικός Μηχανικός / Αρχιτέκτονας					
Ενασχόληση με τον τουρισμό (ξεν/χείο, δωμάτια)					
Ιδιωτική Επιχείρηση (καφενείο, ταβέρνα, κλπ)					
Γιατρός					
Μουσικός / Ηθοποιός					
Στρατιωτικός					
Μάγειρας / Μαγειρίσα					

Σκετς 1

ΜΑΜΑ μαγειρεύει

ΓΙΟΣ διαβάζει

ΚΟΡΗ διαβάζει

Μαμά: Έλα κόρη μου να με βοηθήσεις να τελειώνουμε, όπου να ‘ναι θα ‘ρθει ο πατέρας σου από τη δουλειά. Έλα σε παρακαλώ κόψε μου τη σαλάτα και καθάρισε το τραπέζι.

Κόρη: Μα ρε μαμά, πρέπει να κάνω τις ασκήσεις των γαλλικών. Σε 2 ώρες έχω ενισχυτική.

Μαμά: Έλα παιδάκι μου που σ’ έχουν φάει τα βιβλία, λες και θα μου γίνεις προφεσόρα. Έλα να με βοηθήσεις να μάθεις νοικοκυρά να μου καλοπαντρευτείς. Να πάρεις ένα γιατρό, ένα δικηγόρο να σε ζηλεύει το χωριό.

Γιος: Μαμά, στύψε μου μια πορτοκαλάδα.

Μαμά (προς την κόρη): Στύψε του παιδιού μια πορτοκαλάδα που δε προλαβαίνω.

Κόρη: Να την στύψη μόνος του. Κουλός είναι;

Μαμά: Σε παρακαλώ κουκλίτσα μου

(Μπαίνει ο ΠΑΤΕΡΑΣ)

Μαμά: Καλώς τον

Πατέρας: Με ζήτησε κανείς στο τηλέφωνο;

Μαμά: Όχι, ποιόν περιμένεις;

Πατέρας: Τίποτα, κάτι από την τράπεζα. Τι μαγείρεψες;

Μαμά: Το αγαπημένο σου. Κοκκινιστό με χοντρό μακαρόνι.

Πατέρας: Α κρίμα, με περιμένουν τα παιδιά στην ταβέρνα. Θα ‘ναι και κάτι πελάτες, ξέρεις ο Χατζόπουλος

Μαμά: Δε τρώμε και πας μετά;

Πατέρας: Όχι, όχι φεύγω. Κράτα μου για το βράδυ.

(Ο πατέρας ανοίγοντας την πόρτα γυρίζει προς τα παιδιά): Πώς πήγε το σχολείο;

Γιος και Κόρη: Καλά

Πατέρας: Μπράβο, άντε γεια.

Σκετς 2

ΠΑΤΕΡΑΣ μαγειρεύει

ΓΙΟΣ διαβάζει

ΚΟΡΗ διαβάζει

Μπαμπάς: Έλα γιε μου να με βοηθήσεις να τελειώνουμε, όπου να ‘ναι θα ‘ρθει η μητέρα σου από τη δουλειά. Έλα σε παρακαλώ κόψε μου τη σαλάτα και καθάρισε το τραπέζι.

Γιος: Μα ρε μπαμπά, πρέπει να κάνω τις ασκήσεις των γαλλικών. Σε 2 ώρες έχω ενισχυτική.

Μπαμπάς: Έλα παιδάκι μου που σ’ έχουν φάει τα βιβλία, λες και θα μου γίνεις προφέσορας. Έλα να με βοηθήσεις να μάθεις νοικοκύρης να μου καλοπαντρευτείς. Να πάρεις μια γιατρό, μια δικηγόρο να σε ζηλεύει το χωριό.

Κόρη: Μπαμπά, στύψε μου μια πορτοκαλάδα.

Μπαμπάς (προς το γιο): Στύψε του παιδιού μια πορτοκαλάδα που δε προλαβαίνω

Γιος: Να την στύψη μόνη της. Κουλή είναι;

Μπαμπάς: Σε παρακαλώ κούκλε μου

(Μπαίνει ο ΜΗΤΕΡΑ)

Μπαμπάς: Καλώς την

Μητέρα: Με ζήτησε κανείς στο τηλέφωνο;

Μπαμπάς: Όχι, ποιόν περίμενες;

Μητέρα: Τίποτα, κάτι από την τράπεζα. Τι μαγειρέψες;

Μπαμπάς: Το αγαπημένο σου. Κοκκινιστό με χοντρό μακαρόνι.

Μητέρα: Α κρίμα, με περιμένουν τα κορίτσια στην ταβέρνα. Θα ‘ναι και κάτι πελάτισσες, ξέρεις η Χατζοπούλου....

Μπαμπάς: Δε τρώμε και πας μετά;

Μητέρα: Όχι, όχι φεύγω. Κράτα μου για το βράδυ.

(Η μητέρα ανοίγοντας την πόρτα γυρίζει προς τα παιδιά): Πώς πήγε το σχολείο;

Γιος και Κόρη: Καλά

Μητέρα: Μπράβο, άντε γεια.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Πελοποννήσου

Στέλεχος ΣΕΠ: Παναγιώτης Κωστόπουλος, ΚΕΣΥΠ Πάτρας

Γενικός στόχος του Προγράμματος ΣΕΠ:

Να συνειδητοποιήσουν τόσο οι μαθητές και μαθήτριες, όσο και οι γονείς την πραγματική θέση της γυναίκας στη σημερινή ελληνική κοινωνία και να αμφισβητηθούν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις γι' αυτήν.

Δράσεις

Α. Δράσεις Πληροφόρησης και Ενημέρωσης

1. Ημέρες Σπουδών- Ημέρες Σταδιοδρομίας

Οι θεματικές ενότητες που επιλέχθηκαν για να παρουσιαστούν κατά τις Ημέρες αυτές είναι «Γυναίκες και Πολυτεχνείο», «Γυναίκες και ένστολα επαγγέλματα» και «Γυναίκα και νέες τεχνολογίες».

α. Στόχος της δράσης

Να δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν το βαθμό ανισότητας και τα κυρίαρχα στερεότυπα.

β. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης

1. Συζήτηση με μέλος της ΠΟΕ σχετικά με τη δράση με σκοπό την ανατροφοδότηση, τον εντοπισμό σχετικής με τις προτεινόμενες θεματικές βιβλιογραφίας και τη διαμόρφωση αναγκαίων εργαλείων.
2. Επικοινωνία με τη διεύθυνση της σχολικής μονάδας, στην οποία θα λάμβανε χώρα η δράση, για τον καθορισμό του χρόνου και του χώρου υλοποίησης της δράσης και του εμπλεκόμενου τμήματος.
3. Επαφή με τον εκπαιδευτικό- ΣΕΠ του σχολείου με σκοπό την συμμετοχή του και την παροχή βοήθειας.
4. Διαμόρφωση και διανομή εντύπου προς τους μαθητές/τριες του εμπλεκόμενου τμήματος σχετικά με το σκοπό της δράσης.
5. Εξασφάλιση των αναγκαίων τεχνικών μέσων (διαφανοσκόπιο, power point).

6. Η δημιουργία σχετικής Άμφισσας.

γ. Εργαλεία υλοποίησης της δράσης

Για τη διευρυμένη συμμετοχή των μαθητών/τριων και την κατά το δυνατόν ουσιαστική συζήτηση σχετικά με τις παραπάνω αναφερόμενες θεματικές χρησιμοποιήθηκαν τα εξής εργαλεία - μέθοδοι: Παίξιμο ρόλων, φύλλο εργασίας με σχετικό ερωτηματολόγιο, ασκήσεις προσομοίωσης.

2. Επίσκεψη σε χώρους εργασίας

α. Στόχος της δράσης

Να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες διάφορες πλευρές των εργασιακών σχέσεων (π.χ. πρόσληψη εργαζομένων, αμοιβές, άδειες, δικαιώματα εργαζόμενων άνδρα/γυναίκας, εξέλιξη στην ιεραρχία, ασφάλιση κ.α.).

β. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης

1. Προετοιμασία για την επίσκεψη σε συγκεκριμένο χώρο εργασίας. Περιλαμβάνει: Κινητοποίηση των μαθητών/τριων για συλλογή πληροφοριών σχετικά με το χώρο εργασίας, επαφή με τους αρμοδίους, εντοπισμός εργαζομένου ή/και εργαζομένης στο χώρο εργασίας, που θα χρησιμεύσει/ουν ως σύνδεσμος με το στέλεχος - ΣΕΠ, καθορισμός χρόνου και διάρκειας της επίσκεψης, συζήτηση με τους αρμόδιους του χώρου εργασίας για το σκοπό και το περιεχόμενο της επίσκεψης.
2. Υλοποίηση της επίσκεψης. Πληροφόρηση σχετικά με το χώρο εργασίας και ξενάγηση στους διάφορους επιμέρους χώρους από τον/την εργαζόμενο/μενη-σύνδεσμο. Συζήτηση με τους/τις εργαζόμενους/ες χορήγηση διερευνητικού ερωτηματολογίου για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με το συγκεκριμένο χώρο εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις που έχουν διαμορφωθεί τόσο μεταξύ των δύο φύλων στο χώρο αυτό εργασίας. Λήψη φωτογραφιών. Καταγραφή σημειώσεων.
3. Αξιολόγηση των ερωτηματολογίων - Εξέταση των φωτογραφιών με σκοπό τον προβληματισμό και την ανάδυση ερεθισμάτων για συζήτηση στη σχολική τάξη σχετικά με τη εργασιακή δραστηριότητα των δύο φύλων στο συγκεκριμένο χώρο εργασίας.

γ. Εργαλεία υλοποίησης της δράσης

Ερωτηματολόγια συγκέντρωσης πληροφοριών, φωτογραφίες με πρόσωπα και αντικείμενα από το χώρο επίσκεψης, φύλλα καταγραφής.

3. Ενημέρωση γονέων - κηδεμόνων και εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας

α. Στόχος της δράσης

Να αναπτυχθεί έντονος προβληματισμός και να αναδυθούν στο ακροατήριο ερεθίσματα σχετικά με τη θέση των δύο φύλων στο χώρο της εργασίας, κατάσταση η οποία θα μπορούσε να έχει επιδράσεις στις σχετικές αντιλήψεις στο χώρο της οικογένειας.

β. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης

1. Αναζήτηση τίτλου: Με βάση τη στοχοθεσία του όλου προγράμματος και του επιμέρους στόχου της δράσης ορίστηκε ως θέμα της ημερίδας το εξής: «Ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα».
2. Καθορισμός του χώρου και του χρόνου της ημερίδας.
3. Καθορισμός θεμάτων εισηγήσεων: Καθορίστηκαν τα εξής θέματα: α. «Η συμβολή της οικογένειας στη λήψη απόφασης για τη σταδιοδρομία.», «Ανεργία και οικογένεια», «Γυναίκες στο στρατό και όχι μόνο», «Τεχνολογία και γυναίκα».
4. Με βάση τη παραπάνω θεματική αναζητήθηκαν οι εισηγητές. Πέρα από τη θεματική ως κριτήρια επιλογής των ομιλητών λειτούργησαν τα εξής: α. Η γενικότερη γνώση και ενασχόληση με το θεσμό του Σχολικού και Επαγγελματικού Προσανατολισμού/ Συμβουλευτικής, β. Η πρακτική εμπειρία σχετικά με το θεσμό, γ. η επιστημονική και εργασιακή εξειδίκευση και σχετική εργασιακή εμπειρία (π.χ. τεχνολόγος μηχανικός). δ. Το φύλο.
5. Η δημιουργία προσκλήσεων και αφίσας.

β. Δράσεις σχολικών εφαρμογών

α. Στόχος των δράσεων

Να είναι σε θέση μαθητές και μαθήτριες να εντοπίζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις στην καθημερινή επικοινωνία και συμπεριφορά.

β. Φάσεις σχεδιασμού των δράσεων

1. Επιλογή ασκήσεων από το έντυπο «Ασκήσεις ευαισθητοποίησης».
2. Εμπλουτισμός της διαδικασίας υλοποίησης των δράσεων με επιπλέον φύλλα εργασίας, με σενάρια παίξιμου ρόλων και ασκήσεων προσομοίωσης.
3. Κινητοποίηση των μαθητών/τριων για την αναζήτηση θεμάτων συζήτησης προερχόμενων ή συνδεόμενων με τις ασκήσεις ευαισθητοποίησης.

Γ. Δράσεις συμβουλευτικής

3.1. Ατομική Συμβουλευτική

Δομή υλοποίησης της δράσης

1. Διατύπωση κατά την πρώτη συνεδρία του/των αιτημάτων του συμβουλευόμενου. Αυτά ήταν: Πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα, πληροφορίες για τις εκπαιδευτικές διεξόδους μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πληροφορίες για τις επαγγελματικές διεξόδους και τις επαγγελματικές προοπτικές των σχολών, πληροφορίες για τις στρατιωτικές σχολές

Απολογισμός

Οι στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Μαθητές και μαθήτριες κατανόησαν τις επιδράσεις του φύλου στην επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου, αλλά και συνειδητοποίησαν τη δύναμη των στερεοτύπων όσον αφορά την προσωπική ανάπτυξη του ατόμου. Ένα σημαντικό αρνητικό σημείο του προγράμματος είναι ότι οι μαθητές δεν είχαν τον χρόνο για περισσότερες από δύο συνεδρίες, γιατί ήσαν υποχρεωμένοι να φύγουν από το σχολείο. Η εκτίμησή μας είναι ότι, εφόσον η διαδικασία της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία πρέπει να υλοποιείται στη σχολική μονάδα, που φοιτούν οι μαθητές/τριες, είναι ανάγκη οι εκπαιδευτικοί ΣΕΠ στα ΓΡΑΣΕΠ να αποκτήσουν τις αναγκαίες δεξιότητες και ικανότητες.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στέλεχος ΣΕΠ: Ευθυμία Μάνου, ΚΕΣΥΠ Αργινίου

Γενικός στόχος του Προγράμματος ΣΕΠ

Κατανόηση από τη μεριά των μαθητών/τριων αλλά και των γονέων και της κοινότητας των επιδράσεων του φύλου στην επαγγελματική ανάπτυξη και επιλογή των νέων και τη λειτουργία των φυλετικών στερεοτύπων

Οι δράσεις που αναφέρονται παρακάτω, στόχευαν στην επίτευξη του στόχου αυτού.

Δράσεις

Α. Δράσεις Πληροφόρησης και Ενημέρωσης

1. Ημέρες Σπουδών- Ημέρες Σταδιοδρομίας

Η δράση υλοποιήθηκε σε 10 τμήματα γυμνασίου σε διαφορετικές ημερομηνίες. Με επιδίωξη την επίτευξη του παραπάνω αναφερόμενου γενικού στόχου επιλέχθηκαν και υλοποιήθηκαν εισηγήσεις με τα εξής θέματα: «Προσδοκίες ανά φύλο. Πώς επιδρά το περιβάλλον στις επιλογές σπουδών από τους νέους», «Ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ζωή», «Σπουδές που επιλέγουν αγόρια και κορίτσια».

α. Στόχος της δράσης

Να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τις επιδράσεις του φύλου στη διαμόρφωση των επαγγελματικών προσδοκιών και επιλογών και τη λειτουργία των στερεοτύπων.

Β. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης

1. Επικοινωνία με μέλος της ΠΟΕ σχετικά με τη δράση με σκοπό την ανατροφοδότηση, την παροχή σχετικής με τις θεματικές εισηγήσεων βιβλιογραφίας και την επιλογή και διαμόρφωση εργαλείων.
2. Επικοινωνία με τη διεύθυνση της σχολικής μονάδας, όπου θα υλοποιείτο η δράση, για τον καθορισμό του χρόνου και του χώρου υλοποίησης της δράσης και του εμπλεκόμενου τμήματος.

3. Επαφή με τον εκπαιδευτικό-ΣΕΠ του σχολείου με σκοπό τη συμμετοχή του και την παροχή βοήθειας
4. Διαμόρφωση και διανομή εντύπου προς τους μαθητές/τριες του εμπλεκόμενου τμήματος σχετικά με το σκοπό της δράσης
5. Εξασφάλιση των αναγκαίων τεχνικών μέσων (διαφανοσκόπιο, powerpoint).
6. Δημιουργία σχετικής αφίσας

γ. Εργαλεία υλοποίησης της δράσης

Για τη διερεύνηση της συμμετοχής των μαθητών/τριων και την κατά το δυνατόν ουσιαστική συζήτηση σχετικά με τις παραπάνω θεματικές ενότητες χρησιμοποιήθηκαν τα εξής εργαλεία: Ομάδες συζήτησης-εργασίας, παίξιμο ρόλων, ασκήσεις ευαισθητοποίησης.

2. Επισκέψεις σε χώρους εργασίας

α. Στόχος της δράσης

Να γνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες σε διάφορους χώρους εργασίας το ρόλο ανδρών και γυναικών και να κατανοήσουν διάφορα εργασιακά θέματα, τα οποία αφορούν τα δύο φύλα.

β. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης

Οι επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους απαιτούν καλή προετοιμασία, συστηματική οργάνωση και συντονισμό, γιατί εμπλέκονται πολλοί παράγοντες. Οι φάσεις υλοποίησης της δράσης ήταν οι παρακάτω:

1. Επιλογή θεματικής, με την οποία σχετίζεται η επίσκεψη. Αυτή ήταν: «Κριτήρια πρόσληψης και απασχόλησης σε σχέση με το φύλο»

Προετοιμασία για την επίσκεψη στο συγκεκριμένο χώρο, η οποία περιλαμβάνει: Κινητοποίηση των μαθητών για συλλογή πληροφοριών σχετικά με το χώρο, συνεννόηση με τους υπευθύνους υποδοχής και ενημέρωση των μαθητών.

Ρύθμιση πρακτικών και θεσμικών θεμάτων (π.χ. ενημέρωση διεύθυνσης σχολείου και συλλόγου καθηγητών, εξασφάλιση συναίνεσης γονέων, οργάνωση μετακίνησης). Διαμόρφωση διερευνητικού ερωτηματολογίου για τους εργαζόμενους στο χώρο για συλλογή πληροφοριών. Διαμόρφωση αξόνων συνέντευξης στους εργαζόμενους για θέματα, τα οποία είναι περισσότερο προσωπικά και επιλογή ατόμων (δντη, υπευθύνους επιμέρους

τημάτων, εργαζόμενους και των δύο φύλων)

2. Υλοποίηση της επίσκεψης. Περιλαμβάνει: Πληροφόρηση σχετικά με το χώρο εργασίας και ξενάγηση στους διάφορους επιμέρους χώρους από συγκεκριμένο εργαζόμενο. Χορήγηση ερωτηματολογίου. Διενέργεια συνέντευξης. Λήψη φωτογραφιών.

Δραστηριότητες μετά την επίσκεψη: Αξιολόγηση του ερωτηματολογίου και της συνέντευξης. Ασκήσεις ευαισθητοποίησης στην τάξη και συζήτηση για τους μύθους και τις προκαταλήψεις, που αφορούν τη γυναίκα και την εργασία, όπως επίσης και για τις διαφορές των δύο φύλων στα καθήκοντά τους στο χώρο του σπιτιού και του επαγγέλματος. Σκέψεις για τη σύνδεση σχολείου και χώρου εργασίας

γ. Εργαλεία υλοποίησης της δράσης

Ερωτηματολόγια, φύλλο αξόνων συνέντευξης, φωτογραφίες

3. Ενημέρωση γονέων και κηδεμόνων και εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας

A. Στόχος της δράσης

Να αναπτυχθεί προβληματισμός στο ακροατήριο σχετικά με τη θέση των δύο φύλων στο χώρο της εργασίας τόσο από την πλευρά της οικογένειας όσο και από την πλευρά της τοπικής κοινωνίας.

B. Φάσεις σχεδιασμού της δράσης:

1. Αναζήτηση τίτλου της ημερίδας: Με βάση τη γενική στοχοθεσία του προγράμματος ορίστηκε ως θέμα της ημερίδας: «Ισότητα- Φύλο και επάγγελμα» και καθορίστηκαν οι εξής επιμέρους εισηγήσεις: «Πρωθώντας την ισότητα των φύλων: Αναφορά στο πρόγραμμα», «Μια επίσκεψη... στο ΚΕΣΥΠ Αγρινίου», «Από την ισότητα των φύλων στην ισότητα των προσώπων: Ξανακοιτάζοντας τις αλήθειες μας», «Πώς θα ξέρουμε σε τι επαγγέλματα θα τα καταφέρουμε καλύτερα;»
2. Καθορισμός του χώρου και χρόνου της ημερίδας.
3. Τηλεφωνικές και δικτυακές επαφές με την Ένωση Γονέων και Κηδεμόνων και αποστολή μικρού ερωτηματολογίου για τον εντοπισμό ενδιαφερόντων και επιθυμιών σχετικά με τα θέματα, τα οποία θα αναπτύσσονταν στην ημερίδα.
4. Διαμόρφωση και αποστολή προσκλήσεων
5. Ο καθορισμός των τίτλων των εισηγήσεων αποτέλεσε το βασικό κριτήριο

επιλογής των ομιλητών. Άλλα κριτήρια, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ήσαν:
α. Η γνώση του αντικειμένου του ΣΕΠ, β. Η πρακτική εμπειρία σχετικά με το θεσμό, γ. Η επιστημονική εξειδίκευση και η σχετική εργασιακή εμπειρία

Β. Δράσεις σχολικών εφαρμογών

α. Στόχος των δράσεων

Να βοηθηθούν οι μαθητές/τριες να προβληματιστούν σε θέματα αυτοεκτίμησης, να γνωρίσουν κρυμμένες πτυχές του εαυτού τους, να ανακαλύψουν δεξιότητες και ικανότητες, τις οποίες μπορεί να έχουν και τα δύο φύλα.

β. Φάσεις σχεδιασμού των δράσεων

1. Επιλογή ασκήσεων από το έντυπο «Ασκήσεις ευαισθητοποίησης»
2. Εμπλουτισμός της διαδικασίας υλοποίησης των δράσεων με συμπληρωματικό υλικό

γ. Διαδικασία υλοποίησης των δράσεων

Ελεύθερη έκφραση με γραπτό και εικαστικό τρόπο, ανά δυάδες συζήτηση, ομαδική συζήτηση με παρατηρητή, χρήση μεθόδου debate, συλλογή σχετικών με τις ασκήσεις άρθρων από εφημερίδες.

Απολογισμός

Ο γενικός στόχος του προγράμματος επιτεύχθηκε σε αξιοσημείωτο βαθμό, πράγμα στο οποίο συνέβαλε και η επιτυχής υλοποίηση των επιμέρους δράσεων. Αρνητικό στοιχείο ήταν ο περιορισμένος χρόνος υλοποίησης των δράσεων, γιατί το σχολικό πρόγραμμα και η διάρκειά του είναι δεδομένη, και οι εμβόλιμες δραστηριότητες του συγκεκριμένου προγράμματος απαιτούν χρόνο για να προγραμματιστούν και να υλοποιηθούν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργεί άγχος στους εμπλεκόμενους/ες εκπαιδευτικούς και στελέχη ΣΕΠ.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Νομός Δωδεκανήσου

Με βάση τις σχολικές εφαρμογές που υλοποιήθηκαν και κάνοντας βελτιωτικές παρεμβάσεις στα προγράμματα που εφαρμόστηκαν από την κ.Μαυρουδή, εκτιμούμε ότι θα ήταν επιτυχής η υλοποίηση στην περιφέρεια ευθύνης μας δράσης με τίτλο «**Φύλο και Επάγγελμα**».

Ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά σε θέματα φύλου και επαγγελματικών επιλογών και ειδικότερα να «απομυθοποιηθούν» τα στερεότυπα βάση των οποίων κάποια επαγγέλματα χαρακτηρίζονται ως «ανδρικά» ή ως «γυναικεία». Αυτό βοηθά στο να μην υπάρχει διυσμός ή κατάτμηση στην αγορά εργασίας.

Α. Σχολικές Εφαρμογές

α. Άσκηση Ευαισθητοποίησης με θέμα «**Έχει φύλο το επάγγελμα;**» στη θεματική «**Αυτογνωσία και Επαγγελματικός Προσανατολισμός**».

Η άσκηση είναι παραπλήσια των ασκήσεων 2.8 και 2.9 του Μοντέλου Δράσεων.

Στόχος: Να αποσυνδέσουν οι μαθητές/ήτριες τα χαρακτηριστικά των επαγγελμάτων από το φύλο.

Μέθοδος: Στην άσκηση αυτή χρησιμοποιείται η ομαδική εργασία ή/και το παιχνίδι ρόλων και η συζήτηση/σχολιασμός. Συγκεκριμένα αρχικά τα παιδιά καταγράφουν χαρακτηριστικά στοιχεία των επαγγελμάτων, όπως τα αντιλαμβάνονται τα ίδια, εργαζόμενα ατομικά ή ομαδικά. Τα στοιχεία που καταγράφουν προέρχονται από την προσωπική και οικογενειακή ζωή τους, ή γενικότερα από το περιβάλλον τους.

Στη συνέχεια ανατίθεται σε κορίτσια να παραστήσουν στερεοτυπικά «γυναικεία» επαγγέλματα και σε αγόρια «ανδρικά» και κατόπιν αντιστρέφονται οι ρόλοι.

Οι ακροατές μαθητές/ήτριες κρατούν σημειώσεις κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης του παιχνιδιού ρόλων.

Επακολουθεί συζήτηση στην τάξη με βάση τις παρατηρήσεις των μαθητών/ριών.

β. Μικρή έρευνα με θέμα «**Πως παρουσιάζεται η εργαζόμενη γυναίκα στις εφημερίδες**» στη θεματική «**Αυτογνωσία και Επαγγελματικός Προσανατολισμός**».

Η άσκηση είναι παραπλήσια των ασκήσεων 2.8 και 2.9 του Μοντέλου Δράσεων.

Στόχος: Να κατανοήσουν οι μαθητές/ήτριες τον τρόπο με τον οποίο παρου-

σιάζονται τα επαγγέλματα από τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης και να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι σε αυτά.

Μέθοδος: Στην άσκηση αυτή χρησιμοποιείται η ομαδική εργασία και η συζήτηση/σχολιασμός. Συγκεκριμένα ζητείται από τα παιδιά να φέρουν διάφορα είδη εφημερίδων ή περιοδικών από το σπίτι τους.

Αρχικά τα παιδιά εργαζόμενα ομαδικά ταξινομούν τα στοιχεία με τον τρόπο που υποδεικνύει ο/η διδάσκων/ουσα. Από τα κείμενα σχολιάζονται τα κείμενα οι εικόνες και γενικότερα η παρουσίαση των γυναικών και των επαγγελματιών. Στη δραστηριότητα αυτή είναι σημαντικός ο οργανωτικός ρόλος του διδάσκοντα/ουσας, προκειμένου να επικεντρωθεί η συζήτηση στον τρόπο που παρουσιάζεται η εργαζόμενη γυναίκα αποφεύγοντας α) αντιπαραθέσεις των γυναικών ως προς τους άνδρες και β) θέματα που δεν έχουν σχέση με την εργαζόμενη γυναίκα. Είναι σημαντικό να επισημανθεί από την αρχή στα παιδιά ότι ο στόχος της δραστηριότητας δεν είναι να δούμε γενικά τη γυναίκα, αλλά ειδικότερα την εργαζόμενη γυναίκα.

Υλικά: Εφημερίδες και περιοδικά

B. Δράσεις Ενημέρωσης - Πληροφόρησης

1. Ημερίδα σπουδών ή σταδιοδρομίας

Θέμα: «Φύλο και επάγγελμα»

Στόχος: Να αναπτύξουν τα παιδιά την ικανότητα σύνθεσης σε θέματα και προβλήματα σχετικά με το φύλο και τις επαγγελματικές επιλογές.

Μέθοδος: Υπάρχει ένας κεντρικός εισηγητής και στη συνέχεια κάνουν εισηγήσεις τα ίδια τα παιδιά. Χρησιμοποιείται ως πρότυπο η Βουλή των Εφήβων. Χρησιμοποιούνται ως μέσα στήριξης οι παρουσιάσεις, η έκθεση φωτογραφίας ή ζωγραφικής των παιδιών και άλλες δραστηριότητες. Βασικό μέλημα είναι να γίνουν όσο το δυνατόν περισσότερες εισηγήσεις από μεμονωμένα παιδιά ή ομάδες παιδιών σε θέματα τα οποία έχουν προκαθοριστεί σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό ΣΕΠ και το στέλεχος ΣΕΠ.

2. Ημερίδα γονέων

Θέμα: Ο ρόλος των γονέων στις επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους σε σχέση με το φύλο.

Στόχοι

1. Να συνειδητοποιήσουν οι γονείς το ρόλο που παίζουν οι ίδιοι στις επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους.
2. Να πληροφορηθούν οι γονείς για τα επαγγέλματα που έχουν ζήτηση σήμερα, ώστε να ξεπεραστούν τα στερεότυπα, ειδικότερα σε σχέση με την τεχνολογία.
3. Να ευαισθητοποιηθούν οι γονείς στο ρόλο που παίζει το παιχνίδι στη διαμόρφωση των στερεοτυπικών αντιλήψεων.

Μέθοδος: Στην αρχική εισήγηση ενημερώνονται οι γονείς για το δικό τους ρόλο στις επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. Σε δεύτερη εισήγηση γίνεται τεχνοκρατική ανάλυση των επαγγελμάτων τα οποία έχουν στερεοτυπικά χαρακτηριστεί ως «ανδρικά» ή «γυναικεία». Τέλος, παρουσιάζονται «αγορίστικα» και «κοριτσίστικα» παιχνίδια που έχουν σχέση με τεχνολογία και ό,τι άλλο χρησιμοποιούν τα παιδιά στο παιχνίδι τους. Σκοπός της τελευταίας εισήγησης είναι να γίνει η σύνδεση του παιχνιδιού με το επάγγελμα που επιλέγει στη συνέχεια το παιδί. Στο τέλος προκαλείται συζήτηση με τους παρευρισκόμενους και τις παρευρισκόμενες.

3. Επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Τόπος επίσκεψης: Ξενοδοχειακές μονάδες

Θεματική επίσκεψης: Υπάρχουν «ανδρικές» και «γυναικείες» ειδικότητες στα τουριστικά επαγγέλματα;

Στόχος:

1. Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τις έμφυλες διακρίσεις στην αγορά εργασίας και ιδιαίτερα τη συγκέντρωση των γυναικών σε θέσεις χαμηλού κύρους και χαμηλών αμοιβών
2. Να διαπιστώσουν το ρόλο της μόρφωσης στην άμβλυση των ανισοτήτων.

Μέθοδος: Επιλέγεται η επίσκεψη σε εργασιακό χώρο τουριστικού ενδιαφέροντος επειδή το 75% των εργαζομένων της περιοχής ασχολούνται σε επαγγέλματα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τον τουρισμό.

Πριν την επίσκεψη παρουσιάζεται στα παιδιά το πλάνο της επίσκεψης, οι στόχοι και περιγράφονται οι δραστηριότητες που θα γίνουν. Ανατίθενται σε ομάδες παιδιών να πάρουν συνεντεύξεις από κάποιες ομάδες εργαζομένων και επισημαίνεται ότι στην επόμενη συνάντηση του ΣΕΠ θα παρουσιάσουν σε όλη την τάξη τα στοιχεία που κατέγραψαν. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το υλικό που θα έχει συγκεντρωθεί πρέπει να είναι σχετικό με τη θεματική της επίσκεψης και όχι απλά φωτογραφίες από το χώρο επίσκεψης.

Πραγματοποιείται η επίσκεψη των μαθητών/τριών στα τμήματα της επιχείρησης, κρατούν σημειώσεις και βγάζουν φωτογραφίες ή τραβούν βιντεοταινία. Παράλληλα, παίρνουν συνεντεύξεις από εργαζόμενους άνδρες και εργαζόμενες γυναίκες. Ειδικότερα παίρνουν συνεντεύξεις από στελέχη-κλειδιά της επιχείρησης. Κατά την επιστροφή τους στο σχολείο παρουσιάζουν τα κείμενα και το οπτικοακουστικό υλικό που δημιούργησαν σε όλη την τάξη και προκαλείται συζήτηση γύρω από το θέμα.

Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ με την οπτική του φύλου Περιφέρεια Κρήτης

Τα δύο Προγράμματα ΣΕΠ που προτείνονται ως Καλές Πρακτικές στο ΣΕΠ υλοποιήθηκαν από τα Στελέχη ΣΕΠ Παναγιωτάκη Μαρίας(13/16/0347) και Μαμαλάκη Ευαγγελία (13/16/0201)

Τα προγράμματα αυτά επιλέχθηκαν με βασικό κριτήριο το γεγονός ότι εξυπηρέτουσαν με τον καλύτερο τρόπο το γενικό στόχο του Έργου, δηλαδή, την πρόωθηση της ισότιμης συμμετοχής των δύο φύλων στην αγορά εργασίας μέσα από:

- Την ανάλυση στερεοτυπικών επιλογών
- Την απεικόνιση υφιστάμενου καταμερισμού εργασίας
- Την ανάλυση αιτιών για τις στερεοτυπικές επιλογές
- Την ανάγκη διεύρυνσης ταυτοτήτων φύλου
- Την ενσωμάτωση αξιών φροντίδας της οικογένειας και στα αγόρια
- Την αναγκαιότητα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
- Την ανάδειξη του τοπικού χαρακτήρα

Τα επιμέρους κριτήρια με τα οποία επιλέχθηκαν τα δύο αυτά Προγράμματα ΣΕΠ ως Καλές Πρακτικές ήταν:

- α. Σχέση των δράσεων με τους προαναφερόμενους στόχους
- β. Άρτια οργάνωση-απήχηση
- γ. Καινοτομίες
- δ. Συνοχή των δράσεων έτσι ώστε οι μαθητές/ τριες να επεξεργαστούν κριτικά και βιωματικά την πολυπλοκότητα της ισότιμης συμμετοχής των δύο φύλων στην αγορά εργασίας

Με βάση δράσεις που υλοποιήθηκαν σε αυτά τα δύο προγράμματα συντάχθηκαν τα παρακάτω δύο πρότυπα προγράμματα:

Πρότυπο Πρόγραμμα I:

Θεματική: Συμφιλίωση ρόλων εργασίας και οικογένειας

A. Δράση σχολικών εφαρμογών

Στόχοι

- Υιοθέτηση της διάστασης του φύλου στην εξέταση των πρακτικών συμφιλίωσης ρόλων εργασίας και οικογένειας
- Ανάδειξη του τοπικού χαρακτήρα των πρακτικών συμφιλίωσης

1. Ασκήσεις καταγραφής

Μέσα από την καταγραφή και την επεξεργασία των στοιχείων διαφαίνονται οι τοπικές διαστάσεις του ζητήματος συμφιλίωσης εργασίας και οικογένειας. Για το λόγο αυτό επιλέγονται ερωτήσεις που ανιχνεύουν το ζήτημα αυτό. Στην Κρήτη, για παράδειγμα, υπάρχει το ζήτημα της εποχιακής εργασίας και των δύο γονέων και των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους επιλύουν τη σύγκρουση ανάμεσα στις υποχρεώσεις στην εργασία και στο σπίτι. Αυτή η καταγραφή τόσο της γενικότερης εμπειρίας, αλλά και των στάσεων των μαθητών / μαθητριών θα επιτρέψει τον κατάλληλο σχεδιασμό των υπόλοιπων δράσεων του προγράμματος.

2. Συζήτηση

«Δέκα χρόνια μετά: πώς φαντάζομαι τον εαυτό μου ως εργαζόμενο/η πατέρα/μητέρα στον τόπο μου. Τι μπορώ να κάνω για να βελτιώσω την ποιότητα ζωής μέσα και έξω από την οικογένεια»

Με βάση τις ασκήσεις καταγραφής θα γίνουν οι ασκήσεις ευαισθητοποίησης. Οι μαθητές δεν θα χρησιμοποιήσουν μόνο την «φαντασία» τους και τα στερεότυπά τους για το πώς αναμένουν να είναι η οικογενειακή ζωή αλλά θα ζητηθεί να ενσωματώσουν πληροφορίες από την καταγραφή για το πώς βιώνουν την σύγκρουση ρόλων εργασίας και οικογένειας.

Ο τρόπος διεξαγωγής των ασκήσεων, ο ποσοτικός τρόπος απεικόνισης των δεδομένων, καθώς και η προσπάθεια ερμηνείας τους από τους μαθητές μπορεί να οδηγήσει σε ενθουσιώδη συζήτηση και σε προτάσεις για το τι χρειάζεται να αλλάξει στον τρόπο που αντιμετωπίζονται σήμερα το δύο φύλα.

Θα ζητηθεί από τους μαθητές πώς μπορούν να ενημερώσουν και τους άλλους μαθητές του σχολείου που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα, μέσα από το υλικό που θα επιμελήθουν.

Κριτήρια: Επιλέχθηκαν οι παραπάνω δράσεις ώστε να εισαγάγουν τον μαθητή/τρια με όσο τον δυνατό πιο εμπειρικό τρόπο πάνω στα ζητήματα που προκύπτουν από τον καταμερισμό εργασίας και την σύγκρουση ρόλων στην εργασία και οικογένεια, αναδεικνύοντας έτσι το βιωματικό χαρακτήρα των ασκήσεων.

B. Δράσεις Ενημέρωσης - Πληροφόρησης

1. Ημέρες σπουδών και σταδιοδρομίας

«Πατέρας και μητέρα στην δουλειά: πως γυναίκες και οι άνδρες μπορούν να πετύχουν ισορροπία ανάμεσα στην οικογενειακή κι εργασιακή ζωή»

Η ημέρα σταδιοδρομίας θα συμπεριλαμβάνει παιχνίδι ρόλων (οι δύο γονείς γυρίζουν στο σπίτι από την δουλειά) και ασκήσεις προσωμείωσης. Το παιχνίδι ρόλων θα μπορούσε να αναπτυχθεί κατάλληλα και να αποτελέσει ένα μίνι-θεατρικό που θα παρουσιαστεί εισαγωγικά στις ημερίδες ενημέρωσης γονέων και κηδεμόνων για να αυξήσει και το ενδιαφέρον των γονέων για να πάρουν μέρος στην ημερίδα. Το θεατρικό «παιχνίδι» μπορεί να διακωμωδήσει τα «προβλήματα» που μπορεί να προκύψουν από την μη ισορροπία ανάμεσα στην οικογενειακή κι εργασιακή ζωή και να δίνει έμφαση στο πώς η επικοινωνία και ο κριτικός αναστοχασμός βοηθά στην εύρεση «ισορροπίας».

2. Ημερίδες ενημέρωσης γονέων-κηδεμόνων & εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας

«Πρακτικές συμφιλίωσης ρόλων εργασίας και οικογένειας»

Συμμετοχή:

1. Νομικός Ειδικός σε εργασιακά ζητήματα
2. Κοινωνικός ψυχολόγος: Καλές πρακτικές από άλλες χώρες/περιοχές ως προς την φύλαξη παιδιών - αλλαγή πρακτικών προστατευτισμού - σχέσεις εσω-ομάδας με έξωομάδα
3. Εργοδότης σε μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα που επιτρέπει την ευέλικτη εργασία για την διευκόλυνση των οικογενειακών υποχρεώσεων των εργαζομένων

Στην ημερίδα ενημέρωσης θα ενσωματωθεί αξιολόγηση της ημερίδας από τους ίδιους του συμμετέχοντες. Η αξιολόγηση ήταν άριστη και έδειξε την αποτελεσματικότητα της ημερίδας. Ανοιχτά σχόλια υπέδειξαν την αξία της δράσης και την αναγκαιότητα να ενσωματωθούν τέτοια θέματα στο πρόγραμμα.

Κριτήρια επιλογής ομιλητών: Οι ομιλητές επιλέχθηκαν έτσι ώστε να καλύψουν το αντικείμενο από διαφορετικές πλευρές ώστε να εκπληρωθούν οι διαφορετικοί στόχοι:

3. Επισκέψεις σε χώρους εργασίας

Επίσκεψη σε μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα και οργάνωση συνεντεύξεων από τους ίδιους του μαθητές με εκπροσώπους των εργαζομένων από όλα τα επίπεδα.

Οι συνεντεύξεις θα έχουν προετοιμαστεί από πριν από τους καταρτιζόμενους και τα ερωτήματα θα είναι βασισμένα στις δράσεις σχολικών εφαρμογών

Κριτήρια επιλογής χώρου εργασίας: Τοπικός χαρακτήρας, σύνδεση με την εργασιακή πραγματικότητα σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος

Πρότυπο πρόγραμμα II:

Θεματική: Διαφορές στην επιλογή σπουδών από αγόρια και κορίτσια

Στη δεύτερη θεματική ενυπάρχουν οι ίδιοι στόχοι όπως και στην προηγούμενη θεματική αλλά δίνεται έμφαση και στα εξής:

Βιωματικά εργαστήρια

- Ευαισθητοποίηση στην οπτική του φύλου
- Επεξεργασία στοιχείων σχετικά με τους στόχους των μαθητών
- Προσδιορισμός στόχων μέσα από συμβουλευτική και εργαστήρια
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας

Το **πρώτο** χαρακτηριστικό είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί αποτελεί έμπρακτη εφαρμογή των αρχών της **βιωματικής μάθησης** και της **εμπλοκής** των μαθητών στη διαδικασία ευαισθητοποίησης. Οι μαθητές μετατρέπονται από παθητικοί αποδέκτες σε ενεργητικούς συμμετέχοντες. Θεωρούμε πως τέτοιες πρακτικές κινητοποίησης των μαθητών αξιοποιούν πλήρως το δυναμικό του εκπαιδευτικού υλικού και επιτρέπουν στα παιδιά να προβληματιστούν γύρω από τα θέματα ισότητας των δύο φύλων και να αφομοιώσουν τις παρεχόμενες πληροφορίες μέσα από μια ενεργό και δημιουργική διαδικασία μάθησης. Επιπλέον, θεωρούμε ότι οι μαθητές/ τριες εξοικειώνονται με τον κριτικό αναστοχασμό σαν μέθοδο επεξεργασίας και προβληματικής, μια μέθοδος που μπορούν να εφαρμόσουν σε οτιδήποτε τους/ τις απασχολεί.

A. Δράση σχολικών εφαρμογών

1. Δράση καταγραφής. «Ποια επαγγέλματα επιλέγουν τα αγόρια και τα κορίτσια;»

Μέσα από την καταγραφή και την επεξεργασία των στοιχείων θα διαφανούν οι τοπικές διαστάσεις του ζητήματος επιλογής σπουδών/επαγγελματικής κατεύθυνσης στα αγόρια και τα κορίτσια. Για παράδειγμα, θα πρέπει να ενσωματωθούν ερωτήσεις που να αξιολογήσουν τις διαστάσεις του ζητήματος στην συγκεκριμένη περιοχή. Στην Κρήτη για παράδειγμα υπάρχει το ζήτημα της ανάδειξης ορισμένων εγγραφών (αγροτικών) που έχουν συνδεθεί περισσότερο με τις γυναίκες (αν και εργάζονται στις αγροτικές καλλιέργειες πολλές φορές δεν θεωρούνται «αγρότισσες» αλλά νοικοκυρές).

2. Ασκήσεις ευαισθητοποίησης

«Υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες σπουδές;»

Με βάση τις ασκήσεις καταγραφής θα γίνουν οι ασκήσεις ευαισθητοποίησης. Οι μαθητές δεν θα χρησιμοποιήσουν μόνο την «φαντασία» τους και τα στερεότυπά τους για το πώς προσεγγίζουν την επιλογή σπουδών αλλά θα ζητηθεί να ενσωματώσουν πληροφορίες από την καταγραφή.

Θα ζητηθεί από τους μαθητές να ενημερώσουν και τους άλλους μαθητές του σχολείου που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα, μέσα από το υλικό που θα επιμελήθουν.

A. Δράσεις Ενημέρωσης - Πληροφόρησης

1. Ημέρες σπουδών και σταδιοδρομίας

Θα ζητηθεί από τους μαθητές να προσεγγίσουν έναν επαγγελματία εκτός του οικογενειακού τους περιβάλλοντος και να του/της πάρουν σύντομη συνέντευξη για τους λόγους που επέλεξαν αυτό το επάγγελμα, και κατά πόσο συνδέεται με τις αντιλήψεις του/της για τον ανδρικό και γυναικείο ρόλο. Κατά το ήμισυ γυναίκες επαγγελματίες και άνδρες. Οι συνεντεύξεις θα είναι δομημένες στην βάση 10 ερωτήσεων που θα έχουν επεξεργαστεί κοινά στην τάξη.

Στην ημέρα σπουδών θα ξεκινήσουν με την επιλεγμένη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της συνέντευξης.

Θα ακολουθήσει εισήγηση από ειδικό στην ισότητα των δύο φύλων (π.χ. ΚΕΘΙ)

που θα αντλήσει πολλά παραδείγματα από τις παρουσιάσεις των παιδιών.

Όλοι οι συμμετέχοντες θα συμμετέχουν στην συζήτηση/προβληματισμό/ αναστοχασμό με θέμα: «Αλλαγές στο ρόλο και στην κοινωνική θέση των γυναικών στην Ελλάδα»

2. Ημερίδες ενημέρωσης γονέων-κηδεμόνων & εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας

Η ημερίδα θα συμπεριλαμβάνει τις εξείς παρουσιάσεις:

1. Ομάδα μαθητών θα παρουσιάσουν κάποια από τα κύρια συμπεράσματα των δράσεων σχολικών εφαρμογών και της ημέρας σταδιοδρομίας (παρουσίαση κάποιων αποτελεσμάτων συνεντεύξεων - ανώνυμα).
2. Ειδικός από το ΚΕΘΙ σε ότι αφορά την σχέση ρόλων φύλου και επαγγελματικών επιλογών
3. Όλοι οι συμμετέχοντες θα συμμετέχουν στην συζήτηση/προβληματισμό/ αναστοχασμό με θέμα: «Αλλαγές στο ρόλο και στην κοινωνική θέση των γυναικών στην Ελλάδα»

4. Επισκέψεις σε χώρους εργασίας

Η τάξη θα επιλέξει και θα επισκεφτεί τους χώρους εργασίας ορισμένων από τους συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις (θα πρέπει να προετοιμαστεί κατάλληλα από το στέλεχος ΓΡΑΣΕΠ/ΚΕΣΥΠ) και ίσως να ζητηθεί από τους μαθητές να προτείνουν ποιους θα ήθελαν να επισκεφθούν

Ποιο είναι το προφίλ της γυναικείας απασχόλησης;

- Συνεργασία, σχεδιασμός & καταγραφή
- Ημέρες Σπουδών και Σταδιοδρομίας
- Ημερίδες ενημέρωσης γονέων-κηδεμόνων και τοπικής κοινωνίας
- Επισκέψεις μαθητών/ τριων σε χώρους εργασίας με στόχο τον προβληματισμό
 - Ευαισθητοποίηση
 - Συζήτηση με νέους γονείς για την συμφιλίωση (και με ζευγάρια οικονομικούς μετανάστες)

Το έργο ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ υλοποιήθηκε από το Τμήμα Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II, ειδικότερα του Άξονα 4 - Μέτρου 4.1 και Κατηγορία Πράξης 4.1.1.Β, κατά τα έτη 2004-2008 με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας. Η ιδέα αυτή ενσωματώθηκε τόσο στα Προγράμματα Κατάρτισης των Στελεχών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού των Δομών του ΥΠΕΠΘ (ΚΕ.Σ.ΥΠ, ΓΡΑ.Σ.Ε.Π και ΓΡΑ.ΣΥ) τα οποία υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2005-2007, όσο και στις υπόλοιπες δράσεις του που ήταν η Εφαρμογή Προγραμμάτων ΣΕΠ και η Οργάνωση και ο Εξοπλισμός των Δομών ΣΕΠ. Τέλος, μελετήθηκε στο πλαίσιο της πανελλαδικής έρευνας που έγινε το 2005 και τα αποτελέσματά της παρουσιάστηκαν στο καταληκτικό Συνέδριο του Έργου το Μάιο του 2008.

Το έργο καινοτόμησε ως προς το ότι επιδίωξε τη βελτίωση της πρόσβασης των κοριτσιών και των νεαρών γυναικών στην αγορά εργασίας και την ισότιμη συμμετοχή τους στην επαγγελματική ζωή, απευθυνόμενο και στα δύο φύλα. Κεντρική ιδέα του υπήρξε η πεποίθηση ότι η ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας είναι θέμα που δεν αφορά μόνο το γυναικείο πληθυσμό, αλλά έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση αλλαγές στη νοοτροπία, τις στάσεις και τις αξίες τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών. Μέσα από τις διάφορες δράσεις του έργου έγινε προσπάθεια να επιτευχθεί όχι μόνον η διεύρυνση των επαγγελματικών οριζόντων των κοριτσιών και των γυναικείων ταυτοτήτων, αλλά και η ενσωμάτωση στις ανδρικές ταυτότητες αξιών που συνδέονται με την οικογενειακή ζωή καθώς και συμπεριφορών φροντίδας. Η ανάγκη συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και για τα δύο φύλα, ως μια πολιτική που στοχεύει στη βελτίωση της θέσης των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων και στην αγορά εργασίας, είναι η καινοτομία του έργου, σε σχέση με άλλες παρόμοιες πρακτικές.

Το τεύχος αυτό εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Έργου ως μία συλλογή προτεινόμενων εφαρμογών που εισάγουν την οπτική του φύλου στις δράσεις σχολικού επαγγελματικού Προσανατολισμού. Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στο τεύχος αυτό υλοποιήθηκαν από τα καταρτισθέντα Στελέχη στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Έργου.